

3๗1.30๒8

14๗1๓

7.3

ความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู
กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

รายงานการวิจัย

ของ

วาสนา เลื่อมสุทธิ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

ตุลาคม 2544

h 146850

**ความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู
กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร**

**บทคัดย่อ
ของ
วาสนา เลื่อมสุทธิ**

**เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
ตุลาคม 2544**

วาสนา เลื่อมสุทธิ . (2544). ความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
ของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
รายงานการวิจัย กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์
คณะกรรมการสอบ : รองศาสตราจารย์ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์, ดร.เพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม,
รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เถววัลย์

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ (1) ศึกษาความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดย
ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถม
ศึกษากรุงเทพมหานคร โดยแยกความคิดเห็นเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการเรียนรู้ที่มีความสุข
ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง ด้านการเรียนรู้ร่วมกับ
บุคคลอื่น และด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเองและ (2) เปรียบเทียบความคิดเห็น
ในการจัดการเรียนการสอน เมื่อจำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพสมรส และประสบการณ์
ในการปฏิบัติงาน

กลุ่มตัวอย่าง ของการวิจัยสุ่มมาจากข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 175 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น
แบบสอบถามความคิดเห็นของข้าราชการครู เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเป็นข้อคำถาม ชนิด
มาตราส่วนประมาณค่า มีจำนวน 55 ข้อ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และทดสอบความแตกต่าง
ระหว่าง กลุ่มด้วย t -test และ F -test

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ :

1. ความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการ
ครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเรียนรู้ที่มีความสุข
ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติ ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคล
อื่นและด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง อยู่ในระดับมาก

2 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างเพศ พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
เพียง 1 ข้อ คือ ด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ส่วนอีก 4 ด้าน ความคิดเห็นโดยรวม
ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

3. เมื่อเปรียบเทียบระหว่างอายุ ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสถานภาพการสมรส พบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียงข้อเดียว คือ ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น ส่วนอีก 4 ด้าน ความคิดเห็นโดยรวมไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. เมื่อเปรียบเทียบระหว่างประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ไม่พบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ

6. ข้อเสนอแนะของความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า ข้อที่มีความถี่มากที่สุด คือ ควรให้ผู้เรียนปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิด ทักษะ รองลงมาได้แก่ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและควรส่งเสริมห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า ตามลำดับ

**THE OPINIONS OF TEACHER AT KRUNGTON SCHOOL GROUP UNDER THE
OFFICE OF BANGKOK METROPOLITAN PRIMARY EDUCATION TOWARDS
THE LEARNER - CENTERED TEACHING ARRANGEMENT**

**AN ABSTRACT
BY
WASANA LUAMSUTTI**

**Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Adult Education
At Srinakharinwirot University
October 2001**

Wasana Luamsutti. (2001). The Opinions of Teachers at Krungton School Group under The Office of Bangkok Metropolitan Primary Education Towards The Learner – centered Teaching Arrangement. Research report M.ED. (Adult Education) Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University.

Advisor : Assoc Prof. Suwat Watanawong

Evaluation Committies : Assoc Prof. Suwat Watanawong, Dr. Penkhae

Prachonpachanuk, Assoc Prof. Dr. Sauwanee Lewan.

The Purposes of this study were to

1. Find out the opinions of teachers at Krungton school Group under the office of Bangkok Metropolitan Primary Education towards learner – centered teaching management in 5 aspects : well - being lesrning, integration learning, practical learning, learning to live with other and self – studying process learning.

2. Comparing of the opinions Variated by sex , age , marital status and work experiences. One hundred and seventy – five teachers from Krungton School Group were Randomly selected. Data collcetionwas made by the questionnaire. Data analysis were made by percentage, means , t – test , and F – test

Research results come out as follows.

1. The teachers' opinions towards learner – centered teaching management were at high level by all and by each aspect.

2. Teacher with different sex had different opinions towards self - study process Learning management made teachers higher level of opinions than female teachers.

3. Teachers with different age and work experiences different opinions towards Learning management by all and by each aspects , while the ones. With defferent marital Statuses had different opinions towards learning to live with others teaching management.

4. The teachers suggested that teachers should encourage the learners for mactical learning to acquire real experiences. In addition, learning experiences between learners should be encouraged. Good library should be provided.

อาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณารายงานการวิจัยฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลย์)

..... กรรมการ
(ดร.เพ็ญแข ประจักษ์จั่น)

อนุมัติให้รับรายงานการวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร
(รองศาสตราจารย์ เขียวศรี วิวิธศิริ)

วันที่ 15 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2544

ประกาศคุณูปการ

รายงานการวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถและการให้คำแนะนำช่วยเหลืออย่างสูงจากท่านรองศาสตราจารย์ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ประธานคณะกรรมการที่ปรึกษารายงานการวิจัย รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวนีย์ เลวลัย และ ดร. เพ็ญแข ประจวบจันทน์ กรรมการในการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย ที่กรุณาให้คำแนะนำเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยรู้สึกขอบพระคุณในความกรุณาที่ได้รับจาก นายวีระชัย ศรีเมือง ศึกษาานิเทศก์ นายวิโรจน์ วรรณวงศ์สอน ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมณนทรี และนายสวาสดี หาญกลับ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดอุทัยธาราม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ขอขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ได้ ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัยและขอขอบคุณอาจารย์สุวรรณา วิไลเลิศ อาจารย์ภรณ์วิ สุทธิจันทร์ และอาจารย์พรทิพย์ กรเลิศวานิช ผู้มีอุปการะคุณและเพื่อนร่วมงาน นิสิตภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ รุ่นที่ 11 นิสิตภาควิชาการศึกษาพิเศษทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งนายสำรวย เพือกพันธ์ ผู้อำนวยการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนกรุงธน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและคณะครู อาจารย์ กลุ่มโรงเรียนกรุงธน และโรงเรียนประถมณนทรี ทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อโพธิ์ คุณแม่สง่า คุณจิระภัทร์ คุณดวงนภา คุณเสน่ห์ ซึ่งเป็น พี่ๆน้องๆ ทุกคนตลอดจน ขอบใจเด็กชายกิตติศักดิ์ เด็กหญิงปรวพรรณ ช่วยเหลือสนับสนุนและเป็นกำลังใจให้ สามารถปฏิบัติงานวิจัยในครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขออุทิศคุณค่าความดี ประโยชน์ที่บังเกิดจากการศึกษาค้นคว้า รายงานการวิจัยนี้เป็นเครื่องบูชาพระคุณ บิคารมรดา ครู - อาจารย์ ทุกท่านที่ได้ เมตตา อบรมสั่งสอน แนะนำให้ผู้วิจัยมีความมานะพากเพียรและประสบความสำเร็จในการศึกษา

วาสนา เลื่อมสุทธิ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	2
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
	สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
	หลักการแนวคิดความหมายของการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง.....	8
	ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.....	12
	แนวทางการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.....	25
	รูปแบบการสอนแบบนักเรียนเป็นศูนย์กลาง.....	28
	สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร.....	31
	นโยบายเป้าหมายและยุทธศาสตร์/มาตรการของสำนักงาน การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร.....	33
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
	งานวิจัยในประเทศ.....	35
	งานวิจัยในต่างประเทศ.....	39
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	41
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	41
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43
	วิธีสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
	การแปลความหมาย.....	46
	การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
	ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	47
	ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน.....	49
	ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียน กรุงธน.....	60
	ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมการศึกษาความคิดเห็น ในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของ ข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน.....	67
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	70
	สรุป.....	70
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	70
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	70
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	71

สารบัญ (ต่อ)		
บทที่		หน้า
5	สมมุติฐานที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	72
	วิธีดำเนินการของการศึกษาค้นคว้า.....	72
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	73
	วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	73
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
	อภิปรายผล.....	75
	ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	86
	ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	87
	บรรณานุกรม.....	90
	ภาคผนวก.....	97
	ภาคผนวก ก. รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	98
	ภาคผนวก ข. หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ	99
	ภาคผนวก ค. หนังสือติดต่อขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย.....	102
	ภาคผนวก ง. หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย	105
	ภาคผนวก จ. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	106
	ประวัติย่อผู้วิจัย.....	113

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	42
2	จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	48
3	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน โดยรวมและรายด้าน.....	50
4	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข จำแนกเป็นรายข้อ.....	51
5	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม จำแนกเป็นรายข้อ.....	53
6	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง จำแนกเป็นรายข้อ.....	54
7	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน ด้านการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น จำแนกเป็นรายข้อ.....	56
8	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน ด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง จำแนกเป็นรายข้อ.....	58
9	เปรียบเทียบความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ.....	60

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

10	วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ	62
11	เปรียบเทียบความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามสถานภาพการสมรส.....	64
12	วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน.....	65
13	ความถี่ของความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธนจำแนกเป็นรายด้าน	67

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มีทั้งหมด 9 หมวดและหมวดที่เป็นหัวใจของพระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ หมวดที่ 4 ว่าด้วย แนวการจัดการศึกษา ซึ่งได้กล่าวถึงหลักการจัดการศึกษาว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด การจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ การจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้จะต้องบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา เพื่อต้องการให้เด็กไทยทุกคนได้เป็นคนดี คนเก่ง และดำรงชีวิตได้อย่างมีความเหมาะสมของแต่ละบุคคล

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของครู ซึ่งเป็นบุคลากรสำคัญทางการศึกษาซึ่งมีส่วนทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี ตามแนวทางการจัดการศึกษาที่ถูกต้อง โดยจัดการเรียนรู้ที่ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 29) ซึ่งขณะนี้หลายองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของประเทศกำลังศึกษา ค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบและวิธีการที่ ถูกต้องเหมาะสม เช่นสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จัดทำโครงการครูแห่งชาติ เพื่อเชิดชูเกียรติและยกย่องครูดี ครูเก่ง ซึ่งมีการพัฒนารูปแบบ วิธีการสอนที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และเรียนรู้อย่างมีความสุข มีผลงานดีเด่นจนสามารถนำไปเผยแพร่เป็นแบบอย่างที่ดีต่อการพัฒนาการศึกษาของชาติได้ นอกจากนี้ ยังมีการริเริ่มให้มีครูต้นแบบ โดยคัดสรรครูที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานดีเด่นอีกหลายสาขาวิชา ทั่วประเทศนำมาเผยแพร่ เพื่อขยายผลไปสู่การเปลี่ยนแปลงของครูในการปฏิรูปการเรียนรู้ต่อไป

สาระสำคัญ ของการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหรือผู้เรียนสำคัญที่สุดนี้มีได้หมายความว่า ครูจะลดบทบาทหรือลดความสำคัญลงแต่ประการใด ครูยังกลับมีบทบาทและความสำคัญมากขึ้น เพราะเป็นการเปลี่ยนจากการยึดวิชาเป็นตัวตั้งมาเป็นยึดมนุษย์หรือผู้เรียนเป็นตัวตั้ง (ประเวศ วะสี . 2541 : 13) ดังนั้น การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ นอกจากจะเปลี่ยนมุมมองของผู้เรียนแล้ว เราจะต้องเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ด้วย เพราะการศึกษาในรูปแบบเดิมเป็นการสอนแบบครูบอกให้ท่องจำ เด็กท่องจำแล้วก็ลืม แต่แนวคิดใหม่คือผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้สามารถรวบรวมความรู้ต่าง ๆ มาสะสม บูรณาการเข้าด้วยกัน สร้างเป็นองค์ความรู้ ทดลองและนำ

ไปใช้จนเกิดการค้นพบความรู้ด้วยตนเอง โดยครูให้ความช่วยเหลือเฉพาะบางส่วน กิจกรรมการเรียนการสอนกว่าร้อยละ 80 จึงเปลี่ยนมาเป็นของผู้เรียน (รุ่ง แก้วแดง . 2541 : 315)

จากบทสรุป รายงานการประเมินผลการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาของ สุวิมล ว่องวาณิช และคณะ (2543 : 62) โดยการสัมภาษณ์และสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ คณะทำงานปฏิรูปการศึกษา ครู และผู้บริหารสถานศึกษา คณะจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาและประชาชนโดยทั่วไป พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูอาจารย์ส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับการขาดความรู้ ความเข้าใจในวิธีการดำเนินงาน โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุดการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และปัญหาเกี่ยวกับการขาดเอกสารหรือสิ่งต่างๆ ที่ช่วยในการดำเนินงานตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการนิเทศการเรียนการสอนของสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (2543 :12)ที่ได้นิเทศโรงเรียนในสังกัด พบว่า การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด หรือ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จะประสบผลสำเร็จไม่ได้ หากครูและผู้เรียนไม่เปลี่ยนบทบาทของตน โดยเฉพาะครูผู้สอนซึ่งส่วนหนึ่งยังเคยชินอยู่กับบทบาทเดิมคือการเป็นผู้บอกเล่า ถ่ายทอดเนื้อหาความรู้ให้ผู้เรียนและผู้เรียนส่วนหนึ่งก็ยังเคยชินกับการเป็นผู้ฟัง รับความรู้และจำความรู้ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อครูและผู้เรียนทั้ง 2 ฝ่ายต่างก็เปลี่ยนพฤติกรรม คือ ครูเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนและผู้เรียนก็เปลี่ยนพฤติกรรมการเรียน อย่างไรก็ตาม ผู้ที่จำเป็นต้องเริ่มต้นก่อน ควรจะเป็นครูเพราะครูเป็นผู้ ดำเนินการ และรับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนอยู่แล้วเมื่อสภาพการเรียนการสอนเปลี่ยนแปลงไป ผู้เรียนก็จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามสภาพที่จัดให้ ขึ้นอยู่กับ การปรับตัวของผู้เรียนและแรงเสริมที่จะได้รับจากครู

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ครูจึงมีบทบาทสำคัญในการร่วมพัฒนาการสอนที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ผู้วิจัยมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครูกลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามลักษณะการเรียนรู้ ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด ทั้งนี้เพื่อจะได้ข้อค้นพบที่จะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์หรือเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามลักษณะการเรียนรู้ 5 ด้าน คือ ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นและด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็น การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของ ข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนกรุงธนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพการสมรส และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

3. เพื่อรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบความคิดเห็นการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครซึ่งสามารถนำไปเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครที่มีเพศ อายุ สถานภาพการสมรส และ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาครูให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขในการดำเนินการปฏิบัติงานการจัดการเรียนการสอนให้กับข้าราชการกลุ่มโรงเรียนกรุงธนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนกรุงธน สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครู สายผู้สอนกลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีโรงเรียนทั้งหมด 8 โรงเรียนได้แก่ โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง โรงเรียนราชวินิตประถมบางแค โรงเรียนวัดหนัง โรงเรียนวัดหงส์รัตนาราม โรงเรียนวัดสังข์กระจาย โรงเรียนวัดเจ้ามูล โรงเรียนวัดนาคปรกและโรงเรียนวัดช่างเหล็ก รวมประชากรทั้งสิ้น 317 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan. (บุญชม ศรีสะอาด.2543 : 40) กำหนดระดับความเชื่อมั่น 95 % จากประชากรทั้งหมด มาจัดเรียงลำดับ แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จาก 8 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง 175 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ ลักษณะของข้าราชการ กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกเป็น

1.1 เพศ

1.1.1 ชาย

1.1.2 หญิง

1.2 อายุ

1.2.1 ต่ำกว่า 35 ปี

1.2.2 35 -45 ปี

1.2.3 สูงกว่า 45 ปี

1.3 สถานภาพการสมรส

1.3.1 โสด

1.3.2 สมรส

1.4 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

1.4.1 ต่ำกว่า 15 ปี

1.4.2 15 – 25 ปี

1.4.3 สูงกว่า 25 ปี

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามลักษณะการเรียนรู้ 5 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข

2.2 ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม

2.3 ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง

2.4 ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น

2.5 ด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ข้าราชการครู หมายถึง ครูสายผู้สอน ที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สปช.) ในตำแหน่งครู และอาจารย์ผู้สอน
2. โรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียนกรุงธน สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานย่อยในราชการส่วนกลาง คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 8 โรงเรียน จากจำนวนทั้งหมด 38 โรงเรียน
3. สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (สป.กทม.) หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาของรัฐที่มีฐานะเทียบเท่ากอง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สปช.) กระทรวงศึกษาธิการ ทำหน้าที่บริหารการศึกษาระดับประถมศึกษา ตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2523
4. ความคิดเห็น หมายถึง แนวความคิดต่าง ๆ ซึ่งแสดงออกมาตามธรรมชาติของบุคคลที่มีต่อวัตถุ สิ่งของ ตลอดจนบุคคลและสถานการณ์ ซึ่งความคิดเห็นเกิดจากพื้นฐานของข้อเท็จจริงและประสบการณ์ของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งนั้นๆ ในที่นี้ความความคิดเห็นเป็นแนวคิดเฉพาะของครูที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตามลักษณะการเรียนรู้ 5 ด้าน คือด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุขด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นและด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง
5. การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ให้ ความสำคัญต่อบทบาทในการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยผู้เรียนจะมี ส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีครู เป็นผู้คอยแนะนำและอำนวยความสะดวก ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดลักษณะการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 5 ด้าน ดังนี้
 - 5.1 ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข หมายถึง สภาพของการจัดการเรียนการสอนในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย มีอิสระ ยอมรับความแตกต่างของบุคคลมี ความหลากหลายในวิธีการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์แห่งความสำเร็จและได้พัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ ซึ่งมีแนวทางสำคัญคือ บทเรียนต้องเป็นเรื่องใกล้ตัว มีความหมายมีประโยชน์กิจกรรมการเรียนรู้ต้องมีความหลากหลาย สื่อการเรียนน่าสนใจ การประเมินผลมุ่งเน้นตามศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนแสดงออกอย่างนุ่มนวล เป็นมิตร มีความเมตตา ความอบอุ่น ความเข้าใจและยอมรับซึ่งกันและกัน และมีการให้กำลังใจและเกื้อกูลกัน

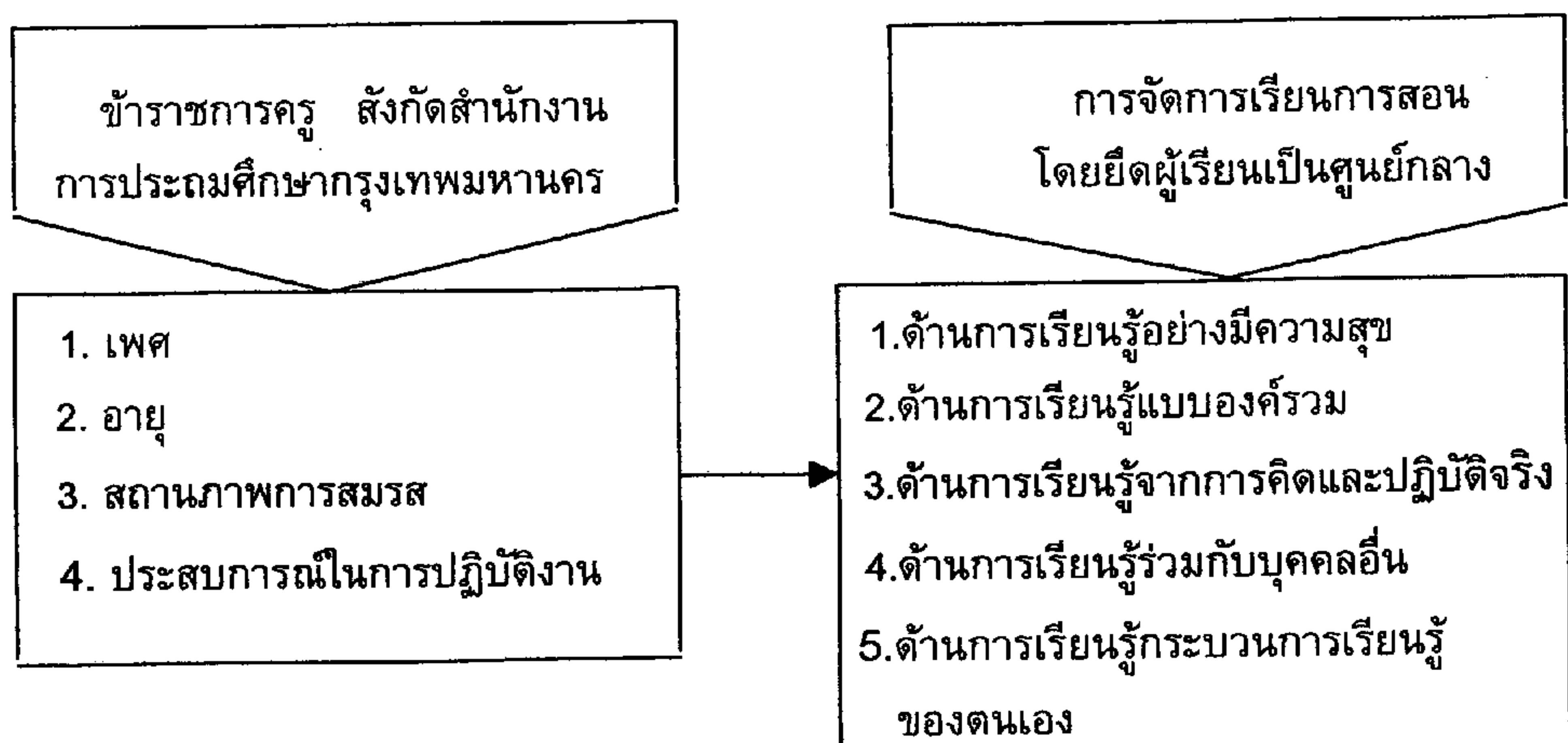
5.2 การเรียนรู้แบบองค์รวม หมายถึง การเรียนรู้สิ่งต่างๆ อย่างสัมพันธ์ เชื่อมโยงต่อเนื่อง กลมกลืนกันทั้งในเรื่องใกล้ตัว และสิ่งแวดล้อม ที่อาศัยอยู่ ทั้งเรื่องของท้องถิ่น เรื่องของสากล การเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมโลก ซึ่งมีผลทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ เรื่องที่เรียนรู้อย่างชัดเจนลึกซึ้งครอบคลุม มีความหมายต่อการนำไปใช้ในการดำรงชีวิตและแก้ปัญหาสภาพสังคม

5.3 การเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง หมายถึง การคิดที่เป็นความสามารถของสมอง ในการประมวลข้อมูล ความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้เป็นความรู้ใหม่ วิธีการใหม่ เพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสมสอดคล้องกัน เมื่อได้คิดแล้วมีการนำไปปฏิบัติจริง เกิดการเรียนรู้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ การจัดการเรียนให้ได้ฝึกคิดและปฏิบัติจริงนี้ จะฝึกจาก ประสบการณ์ตรงจากแหล่งความรู้ สื่อ เหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัวต่าง ๆ ด้วยการฝึก สังเกต คิดอย่างรอบคอบ ปฏิบัติอย่างจริงจังและสรุปผลเป็นองค์ความรู้แก่ตนเองได้

5.4 การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กัน โดยมีการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้ความคิด เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เป็นการปลูกฝังคุณธรรมที่พึงามการทำงานร่วมกัน ทำให้พัฒนาทั้งทักษะทางสังคม และทักษะการทำงานที่ดีด้วย

5.5 การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง หมายถึง การเรียนอย่างใคร่ครวญทบทวนตนเองรอบด้าน เป็นการรับรู้ผลการเรียนรู้และความถนัดของตนเอง เน้นการเรียนรู้กระบวนการของการเรียนรู้แต่ละครั้งว่าเกิดขึ้นอย่างไร โดยเปิดโอกาสและจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้ศึกษาวิเคราะห์ ประเมินจุดดีจุดด้อย ปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ของตนเองเพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสม พร้อมทั้งจะนำไปใช้ในการเรียนรู้ครั้งต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากกรอบแนวคิดในการวิจัยที่นำเสนอตามรูปแบบข้างต้น
ศึกษาค้นคว้า ดังนี้

ผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมติฐานของการ

สมมติฐานการวิจัย

1. ข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามลักษณะการเรียนรู้ 5 ด้าน แตกต่างกัน
2. ข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามลักษณะการเรียนรู้ 5 ด้าน แตกต่างกัน
3. ข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตามลักษณะการเรียนรู้ 5 ด้าน แตกต่างกัน
4. ข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตามลักษณะการเรียนรู้ 5 ด้าน แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความคิดเห็น ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครในครั้งนี ผู้วิจัยได้ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาเรียบเรียงนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. หลักการแนวคิดและความหมายการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
3. บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
4. แนวทางการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
5. สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักการ แนวคิดและความหมาย

ของการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ในสถานการณ์ปัจจุบันของสังคมไทย กระแสการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดวิกฤตการณ์หลายรูปแบบขึ้นในสังคมทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคม การเมือง วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมสภาพการณ์ดังกล่าวส่งผลให้เกิดกระแสเรียกร้อง การปฏิรูปการศึกษา ขึ้นเพื่อให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมืองของประเทศอย่างแท้จริง เป้าหมายของการจัดการศึกษาจะต้องมุ่งสร้างสรรค์สังคม ให้มีลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศชาติโดยรอบและมุ่งสร้าง “คน”หรือ“ผู้เรียน” ซึ่งเป็นผลผลิตโดยตรง ให้มีคุณลักษณะมีศักยภาพและความสามารถที่จะพัฒนาตนเองและสังคมไปสู่ความสำเร็จได้

เป็นที่ยอมรับกันว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ วิธีสำคัญที่สามารถสร้างและพัฒนา “ผู้เรียน” ให้เกิดคุณลักษณะต่างๆ ที่ต้องการในยุคโลกาภิวัตน์เนื่องจากเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและต้องการของตนเองและได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ ซึ่งแนวคิดการจัดการศึกษาแบบนี้เป็นแนวคิดที่มีรากฐานจากปรัชญาการศึกษาและทฤษฎีการเรียนรู้ต่างๆ ที่ได้พัฒนามาอย่างต่อเนื่องยาวนาน และเป็นแนวทางที่ได้รับการยอมรับว่าสามารถมีคุณลักษณะที่ต้องการได้ผลดี

.ความเป็นมาของแนวคิดนี้ Carl R. Rogers คือผู้คิดค้นและใช้คำว่า “ เด็กเป็นศูนย์กลาง” (Child-centred) เป็นครั้งแรก ในวิธีการนี้ผู้เรียนจะได้รับการส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบและมีส่วนร่วมเต็มที่ต่อการเรียนรู้ของตนผู้เรียนแต่ละคนมีคุณค่าสมควรได้รับการเชื่อถือไว้วางใจแนวทางนี้จึงเป็นแนวทางที่จะผลักดันผู้เรียนไปสู่การบรรลุศักยภาพของตน โดยส่งเสริมความคิดของผู้เรียนและอำนวยความสะดวกให้เขาได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง (วัฒนาพร กระจับทุกซ์ 2542 : 4-5)

ดังนั้น การเรียนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง(Learner – Centered) นั้นไม่ใช่เรื่องใหม่ การเรียนรู้ในสมัยโบราณ ก่อนมีระบบโรงเรียนก็เป็นรูปแบบที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใครสนใจอยากเรียนอะไรก็เรียนวิชานั้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักวิชาการศึกษาและวิชาจิตวิทยาการศึกษาที่สอนในสถาบันผลิตครูมาเป็นเวลากว่า 100 ปี ที่เน้นรูปแบบการเรียนเช่นนี้ แต่ไม่มีการนำไปปฏิบัติ ทั้งนี้เพราะโรงเรียนส่วนใหญ่ยังจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยไม่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การจัดการศึกษาโดยยึดหลักสูตร เนื้อหาวิชา สื่อ การวัดผลเป็นหลัก และจัดตามความต้องการของครูและผู้บริหาร ก็เหมือนกับผู้เรียนเป็น “เด็กน้อยผู้น่ารัก” ที่ผู้จัดการศึกษามองไม่เห็นความสำคัญแต่ถ้ายึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แล้วจัดหลักสูตร เนื้อหาวิชา สื่อ และการวัดผลให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เด็กน้อยก็จะกลายเป็นมนุษย์ที่มีชีวิตจิตใจ มีความสำคัญโดดเด่นขึ้นในระบบการศึกษา (รุ่ง แก้วแดง. 2541 : 96) เกี่ยวกับเรื่องนี้ วัฒนาพร กระจับทุกซ์ (2541 : 8) ได้รวบรวมแนวความคิดของนักวิชาการที่น่าสนใจไว้ 3 ท่าน ดังนี้

1. สงบ ลักษณะ กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนที่ควรจะเป็นไว้ว่า ควรเป็นการเรียนการสอนที่นักเรียนได้รับการยอมรับนับถือในการเป็นเอกลักษณ์บุคคล ได้เรียนรู้ด้วยวิธีที่เหมาะสมกับความสามารถได้เรียนสิ่งที่สนใจ ต้องการหรือมีประโยชน์ได้ปฏิบัติตามกระบวนการเพื่อการเรียนรู้ได้รับการเอาใจใส่ ประเมินและช่วยเหลือเด็กเป็นรายบุคคล และได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ และสำเร็จตามอัธยาศัย

2. โกวิท วรพัฒน์ กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ควรเป็นไปเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น

3. โกวิท ประวาลพุกษ์ อธิบายไว้ว่า กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตร หมายถึง กระบวนการใดๆ ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการ เช่น กระบวนการกลุ่ม ทักษะกระบวนการ 9 ขั้นตอน กระบวนการสร้างความตระหนัก กระบวนการสร้างเจตคติ ฯลฯ

อังฉรา วงศ์โสธร กล่าวว่า การเรียนที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนการสอนนั้น ครูผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยการเรียนรู้ ช่วยเอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้นโดยการเตรียมเนื้อหา วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนต่างๆ ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ตลอดจนเป็นผู้คอยสอดส่อง ตำรวจเก็บรวบรวมข้อมูลในขณะที่ผู้เรียนฝึกและให้ข้อมูลป้อนกลับ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขปรับปรุงตนเองและเกิดพัฒนาการขึ้น

นอกจากนี้ สุจริต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์พรชัย (2523 : 72) ได้กล่าวถึงการเรียนการสอนตามแนวใหม่ว่า “ไม่ว่าจะเป็นวิชาใดก็ตาม ครูมุ่งตัวผู้เรียนเป็นสำคัญและการเรียนการสอนจะประสบผลดีก็ต่อเมื่อ ผู้เรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรมด้วยตนเองและยังได้กระทำกิจกรรมมากเท่าไรก็จะเกิดการเรียนรู้มากยิ่งขึ้นเท่านั้น และได้เสนอแนะครูภาษาไทยให้จัดกิจกรรมต่างๆ ให้นักเรียนได้ทำในห้องเรียน เช่น การอภิปราย การโต้เถียง การแสดงละคร การค้นคว้า ทำรายงาน เป็นต้น

สำหรับนวลจิตต์ เขาวีรพิพจน์ (2542 : 15) ให้ข้อคิดว่า การสอนโดยให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางทำได้หลายลักษณะ แต่ละลักษณะมีลักษณะร่วมที่ชัดเจนอยู่ประการหนึ่ง คือ ต้องเป็นการสอนมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการการจัดการเรียนการสอนแบบ CIPPA

บังอร อนุเมธางกูร (2541 : 34) กล่าวว่า การสอนในลักษณะที่ชี้ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นการสอนที่นักเรียนมีโอกาสได้สร้างความรู้ด้วยตัวเอง และมีส่วนร่วมในกิจกรรม การเรียนการสอนในลักษณะให้นักเรียนสร้างความรู้โดย ให้โอกาสนักเรียนได้คิด มีส่วนร่วมในการแสดงออก การปฏิบัติในกิจกรรมกลุ่ม ปฏิบัติกิจกรรมภาคปฏิบัติด้วยตนเอง ซึ่งจะมีครูเป็นผู้ กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการคิดอยากรู้คำตอบ เพื่อจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักเรียนศึกษาทดลอง หากำตอบด้วยตนเอง

บุคคลสำคัญคือ คิวอี้(ทิสนา เขมมณี.2542 : 4 อ้างอิงจาก Dewey ,1963) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by Doing) การจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ จัดกระทำนี้ เป็นการเปลี่ยนแปลงบทบาทในการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการเป็น “ผู้รับ” มาเป็น “ผู้เรียน” และเปลี่ยนแปลงของครูจาก “ผู้สอน” หรือ “ผู้ถ่ายทอดข้อมูลความรู้” มาเป็น “ผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ “ให้ผู้เรียน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้เท่ากับเป็นการเปลี่ยน จุดเน้นของการเรียนรู้ว่าอยู่ที่ผู้เรียนมากกว่าอยู่ที่ผู้สอน ดังนั้น ผู้เรียนจึงกลายเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน เพราะบทบาทในการเรียนรู้ส่วนใหญ่จะอยู่ที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ

นอกจากนี้ ศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2543 : 7) ได้นำเสนอแนวคิดของบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามายาวนานว่าความคิดเรื่องผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นแนวคิดที่รับอิทธิพลมาจากแนวคิดทางปรัชญาการศึกษา กลุ่มพิพัฒนการนิยม (Progressivism) หรือที่ ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ใช้คำว่า การศึกษาแผนใหม่ และเป็นแนวปรัชญาการศึกษาที่ท่านนำมาเผยแพร่ร่วมกับนักวิชาการที่เรียนจบมาจากสหรัฐอเมริกา เมื่อเกือบ 50 ปีมาแล้ว โดยที่ท่านได้อธิบายถึงหลักสำคัญทางการศึกษาที่เป็นพื้นฐานของผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เช่น

1. เราจำเป็นต้องรู้เสียก่อนว่าผู้ที่จะมาเรียนมีลักษณะอย่างไร (Nature of learning)
2. เราจำเป็นต้องรู้ด้วยว่าผู้เรียนนั้นอาจเรียนรู้ได้อย่างไร (Individual Differences)
3. ในการให้การศึกษา นั้นต้องดูแลเนื้อหา และวิธีการที่จะใช้สอนให้เหมาะสมกับ

ลักษณะของสังคมที่ผู้เรียนอาศัยอยู่ด้วย (Nature of Society)

สำหรับ แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แบบโมเดลชิปปา (CIPPA MODEL) ทิศนา แจมมณี (2542 : 14 – 15) ได้เสนอรูปแบบไว้ ดังนี้

1. Construct หมายถึง การสร้างความรู้ตามแนวคิดของ Constructivism กล่าวคือ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเองซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ และเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อตนเอง การที่ผู้เรียนมีโอกาสได้สร้างความรู้ด้วยตนเองนี้เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญา

2. Iteration หมายถึง การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัวกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคล และแหล่งความรู้ที่หลากหลาย ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสังคม

3. Physical Participation หมายถึง การให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เคลื่อนไหวร่างกาย โดยการทำกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางกาย

4. Process Learning หมายถึง การเรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ ซึ่งเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี และควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม กระบวนการพัฒนาตนเอง เป็นต้น การเรียนรู้กระบวนการเป็นสิ่งที่สำคัญเช่นเดียวกับการเรียนรู้ เนื้อหาสาระต่าง ๆ การเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางด้านสติปัญญาอีกทางหนึ่ง

5. Application หมายถึง การนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียน และช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มเติมขึ้นเรื่อย ๆ กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีแต่เพียงการสอนเนื้อหาสาระให้ผู้เรียนเข้าใจ โดยขาดกิจกรรมการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จะทำให้ ผู้เรียนขาดการเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้การเรียนรู้ไม่เกิดประโยชน์เท่าที่ ควรการจัดกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้นี้ เท่ากับ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ในด้านใดด้านหนึ่งหรือหลาย ๆ ด้าน แล้วแต่ลักษณะของสาระและกิจกรรมที่จัด CIPPA Model จึงเป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ โดยเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง ค้นพบความรู้ด้วยตนเองมา ปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกัน ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดและประสบการณ์แก่กันและกัน ผู้เรียนมีบทบาทมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ควบคู่ไปกับผลงาน สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ ในการดำรงชีวิต ได้อย่างมีความสุข

สำหรับความหมายของการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้นสำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ(2539 : 1) ได้สรุปว่าการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึงการสอนที่มุ่งจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตเหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

✧ คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543 : 3) ได้นิยามว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด หมายถึง การดำเนินการใดๆ ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้คำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนมากที่สุด โดยการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ การเรียนรู้ ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด มีฐานมาจากทฤษฎีและผลการ วิจัยที่ค้นพบว่าเป็นวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนมี คุณภาพอย่างแท้จริง เนื่องจากผู้เรียนเป็นผู้มีส่วนร่วม เรียนรู้ด้วยตนเองเป็นผู้ปฏิบัติหรือเป็นผู้ กระทำมากกว่าผู้ถูกกระทำ

กล้า สมตระกูล (2543 : 14-15) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ การจัดโดยมีจุดเน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ ซึ่งคู่ได้จากการมีส่วนร่วม ใน กิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นมีใจจดจ่อผูกพัน และมี ปริมาณ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ที่มากขึ้น โดยต้องสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ กล่าวโดยสรุปการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตาม ศักยภาพ ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนสามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้และทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง นักการศึกษาได้ทำการศึกษาวิจัยจน เป็นที่ยอมรับได้กำหนดหลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อนำสู่การปฏิบัติต่อไป ดังนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข

✧ กิตยวดี บุญเชื้อและคณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.2541 : 15 –29) ได้กล่าวถึง แนวคิด หลักการและกระบวนการของการเรียนรู้อย่างมีความสุขว่า เป็นความ ต้องการให้เด็กได้แสวงหาความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ต่าง ๆ อย่างมีความสุข ให้โรงเรียนเป็นแหล่งค้นพบสิ่งมหัศจรรย์ด้วยตัวของเด็กเอง องค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขนั้น มี 6 ด้านด้วยกัน คือ

- 1.1. เด็กแต่ละคนได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีหัวใจและสมอง
- 1.2. เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัด และความสนใจของตนเอง
- 1.3. บทเรียนสนุก แปลกใหม่ ชูใจให้ติดตาม และเร้าใจ ให้อยากค้นหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง

- 1.4 สิ่งที่เราเรียนรู้สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน
 - 1.5 ครูให้ความเมตตา จริงใจ และอ่อนโยน ต่อเด็กทุกคนโดยทั่วถึง
 - 1.6 เด็กเกิดความรัก และภูมิใจในตนเอง รู้จักปรับตัวได้ทุกที่ทุกเวลา
- โดยมี กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข ดังนี้

- 1.1.1 พัฒนาและส่งเสริมความคิด
- 1.1.2 วิธีการเรียนสนุกสนาน และไม่กดดัน
- 1.1.3 สื่อเร้าใจ และตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน
- 1.1.4 บทเรียนเริ่มจากง่ายไปหายาก และไม่กดดัน
- 1.1.5 กิจกรรมหลากหลาย สำหรับทุกคน
- 1.1.6 ประเมินพัฒนาการของเด็กโดยรวม ไม่เน้นแต่ด้านวิชาการ

2. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

✱ สุมณฑา พรหมบุญ และคณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2541 : 33 – 34) ได้กล่าวถึงแนวคิด หลักการและกระบวนการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางว่า การเรียนรู้จำเป็นต้องให้เด็กทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เอาใจเข้าไปร่วมหรือร่วมใจด้วย ใจต้องไปจดจ่อในสิ่งที่เขาเรียน และการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การเรียนรู้นั้นมิได้เน้นเฉพาะผู้เรียนกับครูเท่านั้น ผู้เรียนจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบด้านไม่ว่าจะเป็นในชุมชน สังคม พ่อแม่ เพื่อน และคนด้อยโอกาสกว่า ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกิดทักษะทางสังคม การอยู่ร่วมกับผู้อื่น ทำงานร่วมกับผู้เรียน ซึ่งการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมนี้มุ่งให้ผู้เรียน “ เก่ง ดี มีความสุข “ และยังได้เสนอหลักการ หรือแนวปฏิบัติของทฤษฎีที่เรียกว่า “ยุทธวิธี 4 ดาว อย่างน่าสนใจ ดังนี้

ดาวดวงที่ 1 : วิธีสอนแบบดาว 5 แฉก คือ

- 1) การตั้งคำถาม
- 2) การทำกิจกรรม
- 3) การสร้างจินตนาการ
- 4) การทำงานเป็นกลุ่ม
- 5) การเชื่อมโยงชีวิตจริง

การจะมีส่วนร่วมจะต้องเริ่มตั้งแต่การตั้งคำถาม ตั้งประเด็นขึ้นมา จากประเด็นคำถามนั้นก็ให้เด็กทำกิจกรรมร่วมกัน การทำกิจกรรมจะต้องมีการสร้างสภาพแวดล้อม มีสื่อช่วยให้ เด็กได้ใช้ จินตนาการ และมีการทำกิจกรรมเป็นกลุ่มไปพร้อมกัน ในกระบวนการทำกิจกรรมเป็นกลุ่มเด็กจะเรียนรู้ทั้งองค์ความรู้ ความรู้ที่ควรจะได้รับและทั้งกระบวนการในการติดต่อสื่อสาร การอยู่ร่วมกัน เป็นการเรียนจากสภาพที่เป็นจริง เชื่อมโยงจากชีวิตจริง

ดาวดวงที่ 2 : สิ่งแวดล้อมเพื่อฝึกฝนการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ได้แก่ สภาพห้องเรียนการศึกษานอกโรงเรียน และในโรงเรียน บ้าน ศูนย์วิทยการบริเวณโรงเรียน การเรียนในห้องเรียนไม่เพียงพอ เพราะเด็กอยู่ในห้องเรียนเพียง 18 % ของเวลาทั้งหมดที่เด็กตื่นเพราะฉะนั้นสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก ย่อมมีความสำคัญมากเริ่มตั้งแต่สภาพแวดล้อมในห้องเรียนจะต้องมีมุมที่จะจัดสื่อให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และจัดกิจกรรมเป็นกลุ่มได้ บริเวณโรงเรียนต้องเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ของเด็กมีศูนย์วิทยการเหมือนกับห้องสาธิตวิธีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งเป็นแหล่งให้คำปรึกษากับครู

ดาวดวงที่ 3 : การแนะแนวและจิตวิทยา

“ศูนย์เพื่อนเด็ก” ให้บุคคลต่าง ๆ ต่อไปนี้ เข้ามามีบทบาทในการร่วมจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียน คือ ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง นักจิตวิทยา นักแนะแนว คือ ให้ทุกฝ่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมจุดแรกของทฤษฎีนี้คือเน้นให้ผู้เรียนเข้าไปมีส่วนร่วม เอาจิตใจเข้าไปร่วมในสิ่งที่เรียน ถึงจะเป็นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม แต่ในทางปฏิบัติยังไม่เพียงพอ ทุก ๆ คน ทุก ๆ ฝ่าย จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมด้วย

ดาวดวงที่ 4 : การประเมินผล

โดยจะทำการวัดผลพัฒนาการของผู้เรียนจากกระบวนการทำงานความสามารถพิเศษ พัฒนาการทางด้านลักษณะนิสัย เพิ่มผลงาน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหากวิธีการประเมินผลยังเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างเดียว ไม่คิดว่าวิธีการ หรือนวัตกรรมใดจะช่วยให้บรรลุผลได้ทั้งวัฏระบบการทำงาน วัดความสามารถเด็ก และส่งเสริมเด็กไปในทางใดนั้นจะต้องดูพัฒนาการด้านลักษณะนิสัย มีเพิ่มผลงานนักเรียนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลตนเองด้วยโดยเฉพาะในส่วนของการเพิ่มผลงานนักเรียนเป็นผู้เลือกที่จะเอาผลงานใดไปรวมอยู่ในเพิ่มผลงานของตน

ยุทธวิธีทั้ง 4 ที่กล่าวข้างต้น หากเด็กได้รับ การกระตุ้นให้เรียนรู้ แบบมีส่วนร่วมเด็กจะสามารถแสดงออกได้อย่างหลากหลายและมีโอกาสได้ศึกษาทดลอง สิ่งที่ตนอยากเรียนรู้ที่มีการจัดเตรียมให้อย่างเป็นระบบทั้งในและนอกห้องเรียน เด็กก็จะแสดงความสามารถหลายด้าน

กล่าวโดยสรุป การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเป็น ทฤษฎีที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมุ่งให้โอกาสแก่ผู้เรียนที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ ด้วยตนเองเน้นการสร้างความรู้เองของผู้เรียนพร้อมๆ ไปด้วยการฝึกฝนทักษะในเชิงกระบวนการที่ใช้กลุ่มเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะทางสังคม ทักษะการคิดค้นการแก้ปัญหาและการประยุกต์ใช้ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นอย่างยิ่งของบุคคล ในยุคปัจจุบัน

3. ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด

ทิสนา แคมมณี และคณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.2541:47 – 72) ได้กล่าวถึงแนวคิด หลักการ และกระบวนการคือ การพัฒนากระบวนการคิด พบว่า เรื่องที่มีการศึกษา

กันมากที่สุด คือเรื่องเกี่ยวกับการคิดโดยตรงได้แก่ critical thinking creative, creative thinking , problem solving และ decision making การใช้ความคิดซึ่งจัดกลุ่มได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

1) ทักษะการคิด (thinking skill) เป็นคำที่แสดงออกถึงการกระทำหรือพฤติกรรมที่ต้องใช้ความคิด การเปรียบเทียบ การสังเกตการจำแนก การจัดหมวดหมู่

2) ลักษณะการคิด เป็นคำที่แสดงลักษณะของการคิด เช่น คิดถูก คิดกว้าง คิดคล่อง คิดรอบคอบ ซึ่งไม่ได้แสดงออกถึงพฤติกรรม หรือการกระทำโดยตรง

3) กระบวนการคิด เป็นการคิดรอบด้าน คิดให้ลึกซึ่งถึงแก่นหรือสาเหตุที่มาของการคิด อาจจะคิดไกลเพื่อพิจารณาถึงผลที่จะตามมาและอาจจะต้องมีการประเมินตัดสินคุณค่า เป็นต้น

การพัฒนากระบวนการคิด คือการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงให้เกิดขึ้น โดยอาศัยทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน และขั้นกลาง และการคิดต้องเป็นไปตามลำดับขั้น มีกระบวนการที่ชัดเจนกระบวนการคิดที่สำคัญและจำเป็นที่เลือกมาใช้คือ “ กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณซึ่งกระทำได้ก็จะสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหา การตัดสินใจ การริเริ่มสร้างสรรค์ การปฏิบัติการสร้างและการผลิตสื่อ รวมทั้งการนำไปศึกษาวิจัยต่อไป การศึกษาค้นคว้าการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเลือกกระบวนการการคิดอย่างมีวิจารณญาณมาวิเคราะห์และได้จัดทำเป็นมิติของการคิด ไว้ 6 ด้าน คือ

1) มิติด้านข้อมูลหรือเนื้อหาที่ใช้ในการคิด คือ ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม และข้อมูลวิชาการ

2) มิติด้านคุณสมบัติที่เอื้ออำนวยต่อการคิด คุณภาพของการคิดส่วนหนึ่งต้องอาศัยคุณสมบัติส่วนตัวบางประการ เช่น คนที่ใจกว้าง ใฝ่รู้เอื้ออำนวยให้การคิดเป็นไปอย่างกว้างขวางขึ้น รับฟังมากขึ้นก็จะได้ข้อมูลมากขึ้นจะมีความกระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้หรือคำตอบ

3) มิติด้านทักษะการคิด จะต้องมียุทธศาสตร์พื้นฐาน(basic skill)ยังมีทักษะที่เป็นระดับแกนสำคัญคือ Core Thinking Skill และระดับสูงขึ้นไปอำเป็น Higher order Thinking

4) มิติด้านลักษณะการคิด “ กระบวนการคิด” ซึ่งได้เลือกสรรว่ามีความสำคัญและสมควรนำไปใช้ในการพัฒนาเด็ก และเยาวชนของชาติ ได้แก่ การลองคิดหลากหลาย

5) มิติด้านกระบวนการคิด และกระบวนการอื่น เช่น กระบวนการคิดแก้ปัญหากระบวนการคิดตัดสินใจ กระบวนการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และกระบวนการวิจัย เป็นต้น

6) มิติด้านการควบคุม และประเมินการคิดของตน การรู้ตัวถึงความคิดของตนเอง การคิดลักษณะนี้เรียกว่า “ การคิดอย่างมี ยุทธศาสตร์”(Strategic Thinking)การประยุกต์ใช้มี 3 รูปแบบ คือ

6.1) รูปแบบสำเร็จรูป คือสามารถนำโปรแกรมสำเร็จรูปที่มีผู้สร้างไว้แล้วไปใช้ได้เลย ซึ่งมีข้อจำกัด

6.2) ใช้รูปแบบ หรือกระบวนการสอนที่มีผู้พัฒนาขึ้นไปประยุกต์ใช้ ซึ่งครูสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ทั้งด้านเนื้อหาสาระ และการคิดไปพร้อม ๆ กัน

4. ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะ : ศิลป ดนตรี กีฬา

สุกรี เจริญสุข และคณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.2541 : 75 – 79) ได้กล่าวถึงแนวคิดหลักการ และกระบวนการคือ เป็นการรวบรวมทฤษฎี แนวคิด การเรียนวิชาศิลปะ ดนตรี กีฬา ทั้ง 3 เป็นวิชาที่ทักษะช่วยให้เกิดสุนทรียภาพร่วมกันและหัวใจของวิชาทั้ง 3 คือ “สะอาดกาย เจริญวัย สะอาดใจ เจริญสุข “ วิชาเหล่านี้สามารถสร้างความสมบูรณ์ทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา ให้เข้ากับสังคมได้อย่างมีจริยธรรม

5. ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพ : การฝึกฝนกาย วาจาใจ

อำไพ สุจริตกุล และคณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.2541 : 83 – 88) ได้กล่าวถึง แนวคิด หลักการ และกระบวนการ

5.1 การฝึกกาย ให้ฝึกโดยยึดคุณธรรมของมนุษย์ ประกอบด้วย ฝึกสติปัญญา 4 ฝึกความมีสติ ประกอบด้วย ฝึกอิริยาบถใหญ่ อิริยาบถย่อย ฝึกสติภาวนา เจริญสติ เพื่อพัฒนาปัญญา และฝึกวิปัสสนากรรมฐานเพื่อให้รู้จักกำหนดอิริยาบถของมนุษย์ คือ ยืน เดิน นั่ง นอน ขึ้นมาถึงขั้นบุคลิกภาพที่ดีของมนุษย์

5.2 การฝึกวาจา เน้นการฝึกให้เป็นผู้สั่งจาวาจา มีมธุรสวาทีและใช้วจีประโยชน์ประกอบด้วย การฝึกอิริยาบถต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ฝึกสมาธิภาวนา

5.3 การฝึกใจ เพื่อพัฒนาจิตตามหลักพุทธศาสนา ประกอบด้วย การฝึกจิตใจให้มีคุณภาพที่ดีงาม คือ ใจงาม มีเมตตา กรุณา กตัญญู กตเวทิต์ ฝึกจิตใจ ให้มีความสามารถ คือ ใจสามารถ มีสติ สมาธิ อุดมคติ ขยันและฝึกจิตใจให้มีสุขภาพดี คือ ใจดี ร่าเริง เบิกบาน ชื่นชม ปลอดโปร่ง สงบ คลายเครียด

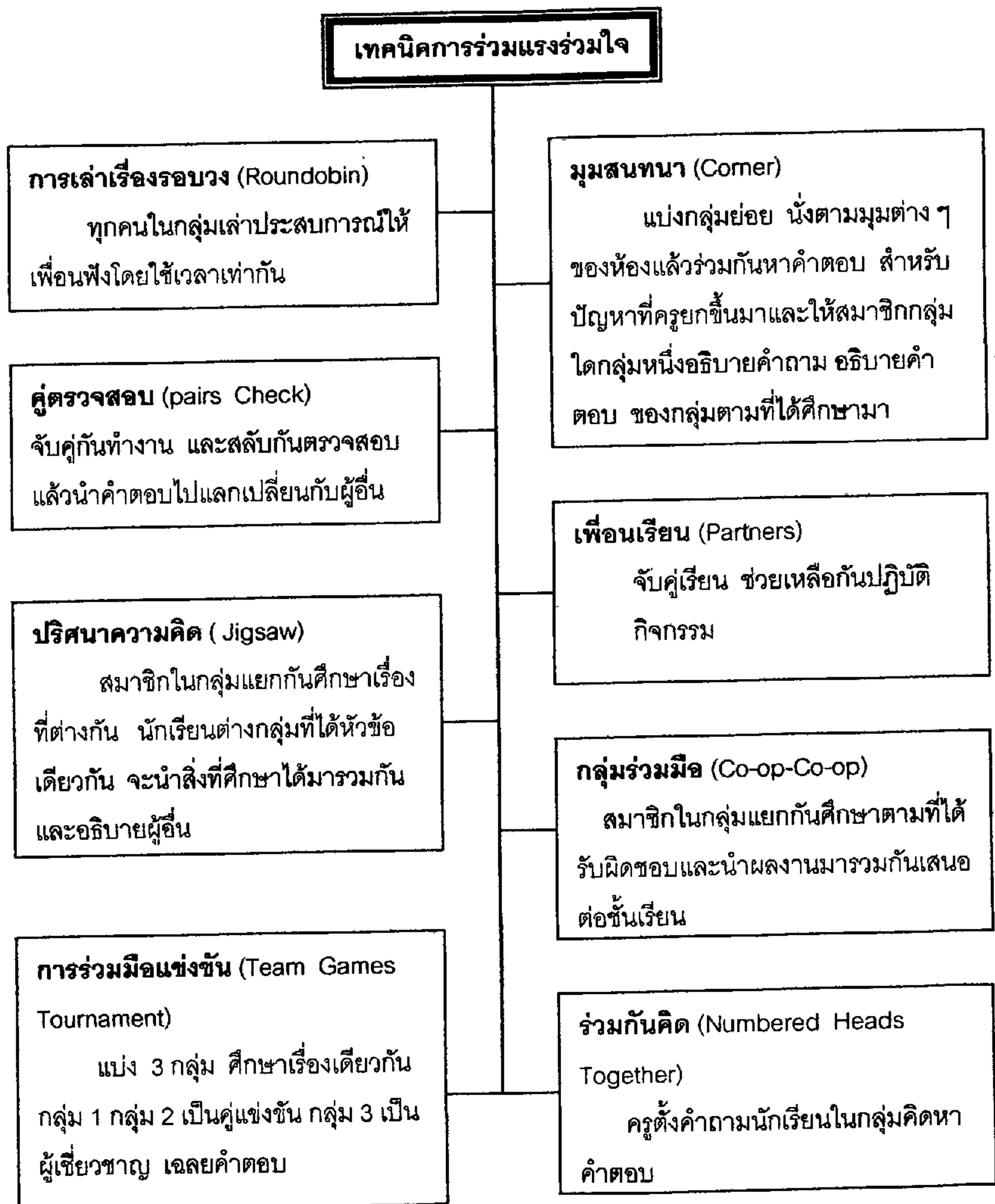
6. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ (Cooperative Learning)

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543: 30 –31) ได้นำเสนอการเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจว่า เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกัน แต่ละคนต้องมีส่วนร่วมที่แท้จริงในการเรียนรู้ อาจเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากร การดูแลช่วยเหลือ การให้กำลังใจ ความสามัคคี ฯลฯ ความสำเร็จของกลุ่มเกิดจากความสำเร็จของแต่ละบุคคล

ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ

- 1) บรรยากาศการเรียนรู้ดี มีความเป็นกันเอง เปิดเผยช่วยเหลือกัน
- 2) ส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในการเรียนรู้ได้ดี เพราะโอกาสสนทนา ชักถาม อภิปรายในกลุ่มย่อย
- 3) ช่วยให้นักเรียนมีวินัย ใช้เหตุผล ลดการโต้แย้ง

- 4) พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ได้ศึกษาค้นคว้า แก้ปัญหาด้วยตนเอง
- 5) ส่งเสริมการมนุษยสัมพันธ์ และการเป็นผู้นำ
- 5) มีความพร้อมที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างเข้มแข็ง

✧ 7. ทฤษฎีการสร้างความรู้โดยผู้เรียน (Constructivism)

มีนักศึกษาผู้มีชื่อเสียงหลายคนได้เสนอแนวคิดที่เป็นการสนับสนุนทฤษฎี การสร้างความรู้ คือ ผู้เรียนเป็นผู้ที่จะต้องเคลื่อนไหวในการสร้างความรู้เอง ไม่ใช่รับมาอย่างเชื่อง ๆ เอาไปเก็บไว้ในสมองแล้วถ่ายทอดเทคนิคออกมา เมื่อคนหรือเหตุการณ์ภายนอกเรียกร้องให้ทำเช่นนั้น การค้นคว้าของด้านระบบประสาทก็ช่วยยืนยันแนวคิดเช่นนี้อย่างชัดเจนว่า เมื่อได้รับการกระตุ้นจากภายนอก ระบบประสาทจะมีการเคลื่อนไหวอย่างไร ระบบความคิดเกิดขึ้นได้อย่างไร

ในบทความนี้จะอ้างความเห็น ของนักการศึกษาที่มีชื่อเสียงบางคนเพื่อให้มองเห็นว่า แนวคิดการสร้างความรู้โดยผู้เรียนนั้นเป็นสิ่งที่น่าเชื่อว่าจะเป็นไปได้ เจอรัลด์ แอปป์ส (Jerald Apps) แห่งมหาวิทยาลัยวิสคอนซิน ได้กล่าวว่า สิ่งนี้นักวิจัยทำการวิจัยที่ทำกันอยู่อย่างกว้างขวางทั่วไปในขณะนี้ (Predominant research approach) มีความเชื่อเกี่ยวกับความรู้ว่า “ความรู้เป็นสิ่งที่อยู่ข้างนอกตัวคนและรอการค้นพบจากคนอยู่” (Knowledge is out there awaiting human discovery) และยังเชื่อว่านักวิจัยกลุ่มดังกล่าวยังเชื่อในเรื่องธรรมชาติของความเป็นจริงว่า “คนเราอยู่ในโลกที่ เราทำได้ และความเป็นจริงนี้มีอยู่โดยตัวของมันเอง โดยจิตใจของคนไม่ต้องไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการสร้างสรรค์เลย” (We live in a knowable world which has an objective reality really not the creation of the human's mind) ซึ่งพิจารณาจากข้อเขียนนี้เราก็พอจะอนุมานได้ว่าผู้เขียนคงจะกล่าวว่ามี ความเชื่อเกี่ยวกับวิธีการแสวงหาความรู้ อยู่ 2 แนวทาง คือ แนวทางหนึ่งนั้นคือเชื่อว่า ความรู้มีอยู่แล้ว(อาจจะอยู่นอกหรือในตัวคน) รอเพียงการค้นพบ ส่วนอีกแนวทางหนึ่งเชื่อว่าความรู้เป็นสิ่งที่จะต้องกำหนดรู้ หรือสร้างขึ้นมาเอง สำหรับครูที่มีความเชื่อในแนวทาง คือ ผู้มีความเชื่อในแนวทางทฤษฎีการสร้างความรู้แบบ Constructivism นั้นเอง

✧ ประจักษ์แห่งการสร้างความรู้แบบ Constructivism เชื่อว่าความรู้คือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นมา ซึ่งมีความหมายเฉพาะตัวของบุคคลนั้น ๆ คนสร้างความรู้ได้เอง เขานำข้อมูลมาจากภายนอก ผสมผสานกับสิ่งที่เขารู้อยู่แล้วแต่เดิมสร้างเป็นความรู้ให้มีความหมายใหม่ขึ้น พียาเจต์ (Piaget) บุคคลที่มีความสำคัญในแนวคิดของปรัชญาด้านการสร้างความรู้คนหนึ่ง เชื่อว่าความเข้าใจของเด็กจะเกิดขึ้นเป็นกระบวนการในลักษณะขั้นตอน จากการที่เด็กเข้าไปเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เขาสนใจด้วยตนเอง เขาเชื่อว่า “การพัฒนาจะเป็นไปตามขั้นตอน และไม่สามารถเข้าใจหลักการ ซึ่งอยู่เหนือขั้นตอนและไม่สามารถเข้าใจหลักการซึ่งอยู่เหนือขั้นตอนพัฒนาการทางสติปัญญาของเขาได้” และพัฒนาการทางสติปัญญาจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมใน 2 ลักษณะ คือ การผสมผสานหรือการซึมซับ (Assimilation) และ การปรับโครงสร้างของสติปัญญาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม (Accommodation) วีก็อตสกี (L.Vygotsky) นักการศึกษาของรัสเซียเป็นผู้หนึ่งที่มีความสอดคล้องกับปรัชญาแห่งการสร้างความรู้ เขาเชื่อว่านักเรียนเรียนรู้ได้จากการขัดแย้งระหว่าง

ความคิดที่นักเรียนมีอยู่เทียบเคียงกับแนวคิดเมื่อเขาเป็นผู้ใหญ่ เขาเชื่อว่าหากมีคนเสนอแนวคิดที่จัดเตรียมไว้ให้เรียบร้อยก่อนแล้ว เด็กจะทำหน้าที่เพียงผู้ท่องจำเท่านั้น ดังนั้นในการสร้างสรรค์แนวคิดให้เป็นของตนเอง นักเรียนจะต้องนำแนวคิดที่คนอื่นสร้างมาเรียบเรียงแล้วล่วงหน้าไปใช้ แล้วนำผลของการใช้ไปเปรียบเทียบกับ ความคิดที่คนอื่นสร้างสรรค์มาเรียบเรียงแล้ว การเปรียบเทียบนี้จะทำให้เกิดความรู้ใหม่ขึ้น/ในขณะที่พีอาเจต์/ผู้มีชีวิตร่วมสมัยอธิบายและเน้นการเกิดความรู้ จากสมอง (Cognitive Constructivism) เขากลับอธิบายว่า ความรู้มีแหล่งอยู่ภายนอกสมอง คืออยู่ในสังคมซึ่งอาจเรียกว่า เป็นความรู้เชิงสังคม (Social Constructivism)

ส่วน จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) นักปรัชญาและนักการศึกษาที่มีชื่อเสียงมากคนหนึ่งชาวอเมริกัน ซึ่งมีชีวิตอยู่ระหว่างปี 1859 – 1952 กล่าวว่า ความรู้เป็นรูปธรรมของการมีส่วนร่วมในโลก (a mode of participation)/และความรู้ไม่ใช่สิ่งที่มีลักษณะเฉยเฉื่อย (idle) ของเจ้าของความรู้ เขาแยกความแตกต่างระหว่างความรู้กับความคิดความหมายในทางความคิด เขาอธิบายว่ามีกำเนิดมาจากความสับสนในเนื้อหาของประสบการณ์โดยบุคคลผู้มีความคิดจะมุ่งค้นแก้ปัญหาได้ ในการยกตัวอย่างคำอธิบายหรือความหมายของ“การรู้” ริต้า เดวีส (Rheta DeVies) ได้กล่าวถึงการผสมแป้งเหนียวที่ใช้ส่วนผสมที่ประกอบด้วยแป้ง น้ำ และน้ำมัน ในการผสมแป้งเหนียวหลาย ๆ ครั้ง เด็กจะเรียนรู้ด้วยตนเอง (ค้นพบความรู้) ว่าส่วนผสมแต่ละอย่างมีคุณสมบัติพิเศษเฉพาะที่จะช่วยให้เกิดแป้งเหนียวที่มีความละเอียดอ่อนต่าง ๆ กันออกไป สำหรับ ริต้า เดวีส และ ลาร์เรนซ์ โคลเบอร์ก (Rheta Devies and Laurence Koh Iberge) แล้วเขากล่าวว่า ความคิดแรกจะถูกปรับแก้เมื่อมีข้อเท็จจริงมาใหม่ นอกนี้ยังมีนักปรัชญาและนักการศึกษาอื่นๆ ทั้งในอดีต เช่น แฮร์บาร์ด และในปัจจุบัน เช่น บรุนเนอร์ (Bruner) โรกอฟ (Rogoff) และ ไดสัน (Dyson) ที่มีความคิดในแนวทฤษฎีการสร้างความรู้แบบ (Constructivism) (สำนักงานประสานโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.2541: 107 –109)

กล่าวโดยสรุป หลักการแนวคิดและทฤษฎีที่น่าเสนอได้แสดงถึงการพัฒนาความคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางซึ่งมีรากฐานการพัฒนาที่เด่นชัด ยาวนานจากอดีตจนถึงปัจจุบัน จากปรัชญาการศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของผู้เรียนในฐานะ “มนุษย์” ผู้มีศักยภาพที่สามารถจะพัฒนาให้งอกงามเต็มที่ได้ด้วยตนเองตามความสนใจความสามารถและความถนัดครบถ้วนทั้งด้านความรู้ ความรู้สึนึกคิดและทักษะด้านต่างๆ แล้วจนถึงทฤษฎีการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง

บทบาทของครูในการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ทิสนา แคมมณี. (2542 : 24 – 25) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางนั้น ว่าครูควรมีบทบาท 3 ขั้นตอน คือ

1. การเตรียมการสอน

- 1.1 ศึกษาและวิเคราะห์เรื่องที่จะสอนให้เข้าใจ
- 1.2 ศึกษาหาแหล่งความรู้ที่หลากหลาย
- 1.3 วางแผนการสอน
 - 1.3.1 กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน
 - 1.3.2 วิเคราะห์เนื้อหาและความคิดรวบยอดและกำหนดรายละเอียดให้ชัดเจน
 - 1.3.3 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามหลักชีปาหรืออื่น ๆ
 - 1.3.4 กำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้
 - 1.3.5 จัดเตรียมสื่อ วัสดุการเรียนการสอนให้เพียงพอสำหรับผู้เรียน
 - 1.3.6 ติดต่อแหล่งความรู้ต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นบุคคล สถานที่หรือ วัสดุ ทัศน วัสดุต่าง ๆ และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม
 - 1.3.7 เอกสาร หนังสือ หรือข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน
 - 1.3.8 ห้องเรียน หรือสถานที่เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น อาจจำเป็นต้องจัดโต๊ะ เก้าอี้ในลักษณะใหม่
 - 1.3.9 เครื่องมือการประเมินผลการเรียนรู้

2. การสอน

- 2.1 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี
- 2.2 กระตุ้นผู้เรียนให้สนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
- 2.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่ได้เตรียมไว้ โดยอาจมีการปรับแผนให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสถานการณ์ที่เป็นจริง ดังนี้
 - 2.3.1 ดูแลให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ แก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น
 - 2.3.2 อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้
 - 2.3.3 ให้คำแนะนำและข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้เรียนตามความจำเป็น
 - 2.3.4 สังเกตและบันทึกพฤติกรรมและกระบวนการเรียนรู้ของผู้ร่วม เหตุการณ์ที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นขณะทำกิจกรรม
 - 2.3.5 กระตุ้นผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเต็มที่
 - 2.3.6 ให้การเสริมแรงผู้เรียนตามความเหมาะสม

2.3.7 ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และให้ข้อเสนอแนะตามความเหมาะสม

3. การประเมินผล

3.1 เก็บรวบรวมผลงาน และประเมินผลงานของผู้เรียน

3.2 ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน

ส่วน บังอร อนุเมธางกูร (2541 : 35) กล่าวถึงบทบาทของครูในการใช้การสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จะต้องมียุทธศาสตร์เปลี่ยนไป ดังนี้

- 1) ครูต้องพยายามจัดบรรยากาศการเรียนการสอน ให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน เช่น จัดป้ายนิเทศ มุมสื่อการเรียนการสอน เป็นต้น
- 2) การสอนของครูต้องเป็นการสอนที่เน้นกระบวนการ ได้แก่ ขั้นตระหนัก ขั้นสังเกต ข้อมูล ขั้นปฏิบัติตาม ขั้นฝึกหัดทบทวน ขั้นวิเคราะห์ และขั้นนำไปใช้
- 3) ครูจะต้องเป็นผู้เตรียมสถานการณ์ จัดสิ่งแวดล้อมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุด
- 4) หาแหล่งความรู้ในการชี้แนะ ให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
- 5) ครูต้องติดตาม ตรวจสอบพฤติกรรมนักเรียนที่ปฏิบัติกิจกรรม เพื่อจะได้ปรับปรุงการเรียนการสอน

นอกจากนี้ กรมสามัญศึกษา (2540 : 43) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูต่อการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อย่างน่าสนใจว่าบทบาทของครูในการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เมื่อแนวโน้มของการเรียนการสอนเปลี่ยนไป บทบาทของผู้เรียนสำคัญเด่นชัดมากขึ้นบทบาทที่มีความสำคัญยิ่ง ในฐานะผู้บอกเล่าข้อความรู้ทั้งหมดแก่ผู้เรียนมาเป็นบทบาท ในการสนับสนุนเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ ดีที่สุด ได้ผลที่สุดตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ดังที่ได้เปรียบเทียบ บทบาทครูรุ่นใหม่กับครูรุ่นเก่าไว้ ดังนี้

๒๕๕๕ ๐

๑.๓

ตารางเปรียบเทียบ บทบาทครูรุ่นใหม่กับครูรุ่นเก่า

ครูรุ่นใหม่ (Progressive)	ครูรุ่นเก่า (Traditional)
1. สอนบูรณาการเนื้อหา 2. ครูมีบทบาทชี้แนะประสบการณ์ 3. กระตือรือร้นในบทบาทผู้เรียน 4. ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมวางแผนหลักสูตร 5. กิจกรรมหลักเน้นให้ผู้เรียนค้นพบด้วยตนเอง 6. ใช้การเสริมแรงมากกว่าลงโทษ 7. ไม่เคร่งครัดมาตรฐานวิชาการเกินไป 8. มีการทดสอบบ้าง 9. มุ่งเน้นการทำงานเป็นกลุ่มแบบร่วมมือ 10. ไม่ยึดติดกับการเรียนในห้องเรียน 11. มุ่งสร้างประสบการณ์ใหม่ให้ผู้เรียน 12. มุ่งเน้นความรู้วิชาการและทักษะด้านจิตพิสัยเท่าเทียมกัน 13. มุ่งเน้นการประเมินกระบวนการเป็นสำคัญ	1. สอนแยกเนื้อหา 2. ครูมีบทบาทตัวแทนเนื้อหาวิชา 3. ครูเฝ้าเฉยต่อผู้เรียน 4. ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมเกี่ยวกับหลักสูตร 5. การเรียนเน้นท่องจำเป็นหลัก 6. มุ่งเน้นการให้รางวัลภายนอก 7. เคร่งครัดกับมาตรฐานวิชาการมาก 8. มีการทดสอบสม่ำเสมอเป็นระยะ ๆ 9. มุ่งเน้นการแข่งขันในการเรียน 10. สอนในเฉพาะขอบเขตห้องเรียน 11. เน้นย้ำประสบการณ์ใหม่เล็กน้อย 12. มุ่งเน้นความรู้วิชาการแต่ละเลยความรู้สึกรหรือทักษะจิตพิสัย 13. ประเมินกระบวนการเล็กน้อย

นอกจากนี้ โนลส์ (Knowles.1978, อ้างอิงมาจากสุวัฒน์ วัฒนวงศ์ .2544 : 219 – 221) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการสอนไว้ในหนังสือชื่อ “ The Adult Learner” ซึ่งเป็นการสรุปแนวคิดในการสอน (Concepts of Teaching) โดยได้ให้หลักการสอนไว้ 16 ข้อและเงื่อนไขในการเรียนรู้ 7 ประการ ตามตาราง ดังนี้

ตาราง การเปรียบเทียบระหว่างเงื่อนไขการเรียนรู้กับหลักการในการสอน

เงื่อนไขการเรียนรู้	หลักการในการสอน
ก) ผู้เรียนมีความรู้สึกว่าการที่จะเรียนรู้ (Need to Learn) ข) สภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ (Learning Environment) พิจารณาได้จากความสบายทางกายภาพ ความเชื่อถือและให้เกียรติเสรีภาพ และการยอมรับความแตกต่าง ค) ผู้เรียนถือว่าเป้าหมายของประสบการณ์การเรียนรู้คือวัตถุประสงค์ของผู้เรียน ง) ผู้เรียนควรมีส่วนในความรับผิดชอบ การวางแผนกำหนดประสบการณ์เพื่อเรียนรู้ จ) ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ อย่างมีชีวิตชีวา	1. ครูช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ 2. ครูช่วยเหลือให้ผู้เรียนขยายความแจ่มชัดในความมุ่งหวังของตนเอง เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ 3. ครูช่วยให้ผู้เรียนวินิจฉัยช่องว่าง ระหว่างความคาดหวังกับระดับความสามารถ 4. ครูช่วยให้ผู้เรียนระบุถึงสภาพปัญหาในชีวิตที่ประสบอยู่ อันจะนำไปสู่การแก้ไข 5. ผู้สอนจัดสภาพแวดล้อมในการสอนให้ผู้เรียนเกิดความสบาย ได้แก่ ที่นั่ง อุณหภูมิภายในห้อง แสงสว่าง การตกแต่งสถานที่อย่างเหมาะสม 6. ผู้สอนต้องให้การยอมรับผู้เรียนแต่ละคนเฉพาะในด้านของคุณค่าและศักดิ์ศรี ยอมรับนับถือความคิดเห็นและความรู้สึกของผู้เรียน 7. ผู้สอนพยายามสร้างสัมพันธภาพ ความเชื่อถือร่วมกัน ก่อให้เกิดความร่วมมือในกิจกรรม พยายามขจัดการแข่งขันให้ลดน้อยลงไป 8. ผู้สอนเปิดเผยความรู้สึกของตนเอง และช่วยสนับสนุนในฐานะเป็นแหล่งความรู้อยู่ในฐานะแนะนำ (Colearner) 9. ผู้สอนจะต้องเกี่ยวข้องกับผู้เรียนในกระบวนการร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนตามความต้องการของผู้เรียน 10. ผู้สอนช่วยให้ข้อคิดเห็นในการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ การเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งวิธีการสอนต่าง ๆ 11. ผู้สอนช่วยเหลือให้ผู้เรียนสามารถแบ่งแยกกลุ่มร่วมกันทำกิจกรรมได้ในหลาย ๆ ลักษณะด้วยกัน

ตารางต่อ

เงื่อนไขการเรียนรู้	หลักการในการสอน
จ) กระบวนการเรียนรู้จะมีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับการใช้ประสบการณ์ของผู้เรียน ข) ผู้เรียนจะรู้สึกถึงความก้าวหน้าของตนเองเมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้	12. ผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ประสบการณ์ของเขาเป็นแหล่งความรู้ โดยการใช้เทคนิคหลาย ๆ อย่าง เช่น การอภิปรายกลุ่ม บทบาทสมมติ การ 13. ผู้สอนนำเสนอบทเรียนและความรู้ให้เข้ากับระดับประสบการณ์เดิมของผู้เรียนแต่ละคน 14. ผู้สอนช่วยเหลือให้ผู้เรียนประยุกต์ความรู้ใหม่ ให้สัมพันธ์กับประสบการณ์เดิม ซึ่งจะทำให้การเรียนรู้มีความหมายยิ่งขึ้น 15. ผู้สอนต้องช่วยเหลือให้ผู้เรียนพัฒนาเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดเป้าหมาย 16. ผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนพัฒนากระบวนการ เพื่อนำไปสู่การประเมินผลด้วยตนเองตามเกณฑ์ที่กำหนดเอาไว้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 29) ได้ให้ชี้แนะบทบาทของครูในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. ให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง (Construct)
 - 1.1 หาข้อมูล
 - 1.2 ศึกษาทำความเข้าใจ
 - 1.3 คิดวิเคราะห์
 - 1.4 ตีความ
 - 1.5 แปลความ
 - 1.6 สร้างความหมายแก่ตนเอง
 - 1.7 สังเคราะห์ข้อมูล
 - 1.8 สรุปข้อความรู้
2. ให้ผู้เรียนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ให้มากที่สุด (Participation)
3. ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกัน และได้เรียนรู้จากกันและกัน ได้แลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ ความคิด และประสบการณ์แก่กันและกันมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (Interaction)
4. ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ “กระบวนการ” ควบคู่ไปกับ “ผลงาน/ข้อความรู้ที่สรุปได้”

(Process/Product)

5. ให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน (Application) (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.2541 : 33)

ต่อมา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดหลักการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหรือผู้เรียนเป็นสำคัญตามมาตราต่าง ๆ พอสรุปได้ว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา การจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

กล่าวโดยสรุป การจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนต้องเปลี่ยนจากการเรียนความรู้อย่างเดียวมาเป็นความคิดด้วย วิธีสอนที่ครูเคยเป็นศูนย์กลางต้องเปลี่ยนให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูต้องหาทางให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เอง รู้วิธีเรียนรู้และรักที่จะเรียนรู้ บทบาทใหม่ที่ครูได้รับการเรียกว่า ผู้อำนวยความสะดวก จึงมีหน้าที่ เป็นผู้จัดระบบการเรียนการสอน เป็นผู้จัดบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ ทางด้านกายภาพเป็นผู้ชี้แนะ หรือแนะแนวทางให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้เป็นผู้สังเกต พฤติกรรมของผู้เรียนเป็นผู้เสริมแรงเพื่อให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมกระตุ้น ให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็นและจัดการเป็น

แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

การจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีนักการศึกษาทั้งไทยและต่างประเทศได้ให้ความสำคัญและได้เสนอแนะแนวทางสำหรับครูผู้สอนนำไปใช้ได้ เช่น

สมสุข ชีระพิจิตร (2543: 8) ได้เสนอแนวทางที่น่าสนใจไว้ 3 ประการคือ

1. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามความสามารถทั้งด้านความรู้ จิตใจ อารมณ์และทักษะต่าง ๆ

2. ลดการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาลง ผู้เรียนกับผู้สอนมีบทบาทร่วมกันใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการแสวงหาความรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนจากสถานการณ์จริงที่เป็นประโยชน์และสัมพันธ์กับชีวิตจริง เรียนรู้ความจริงในตัวเองและความจริงในสิ่งแวดล้อมมาจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

3. กระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ครูทำหน้าที่เตรียมการ จัดสิ่งเร้า ให้คำปรึกษา วางแนวกิจกรรมและประเมินผล

สำหรับแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตามสาระสำคัญของแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ นั้น ได้กำหนดนโยบาย ข้อที่ 3 เรื่องปฏิรูประบบการเรียนการสอน ให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนที่สมดุลในทุกด้านตามจุดประสงค์ของหลักสูตรแต่ละระดับ โดยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สนองความแตกต่างในความสามารถความถนัดและความสนใจทางการเรียนของผู้เรียนแต่ละคน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและ การให้ประสบการณ์การเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง รวมทั้งใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ช่วยการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยมีเป้าหมาย ดังนี้

1. ทุกโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง การให้ประสบการณ์การเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงสนองความแตกต่างของความสามารถ ช่วยให้เด็กทุกคนได้เรียนรู้ และพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ
2. ทุกโรงเรียนมีและใช้สื่อหนังสือ ห้องสมุด คอมพิวเตอร์ มัลติมีเดีย อุปกรณ์การเรียนและห้องปฏิบัติการต่างๆ ครบถ้วนตามเกณฑ์มาตรฐาน
3. ทุกโรงเรียนมีระบบการวัดผลและประเมินผลที่เน้นการประเมินพฤติกรรมกระบวนการและผลงานของผู้เรียนตามสภาพที่แท้จริง (Authentic –Assessment)
4. ทุกโรงเรียนใช้ระบบการบันทึกรวบรวมผลงานของนักเรียน (Portfolio –Assessment) และนำไปพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ได้ตลอดระยะเวลาของการศึกษา

นอกจากนี้ ยังได้กำหนดมาตรการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ถือปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวกับการเร่งรัดจัดการศึกษา ดังนี้

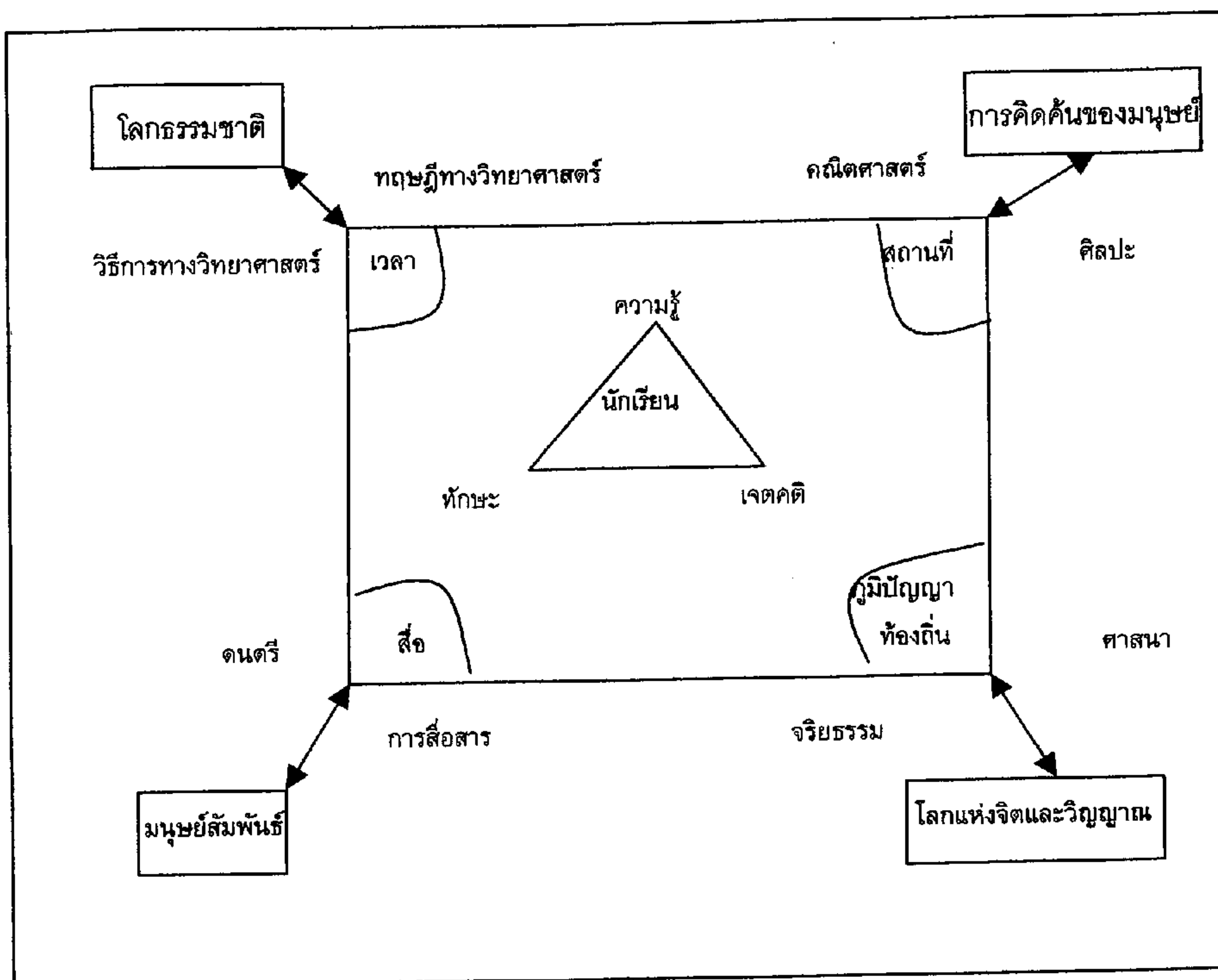
1. วิจัยและพัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยี และเทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยเพิ่มคุณภาพการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมาย และหลักการของหลักสูตรแต่ละรายวิชาทุกระดับการศึกษาและเผยแพร่ไปถึงทุกโรงเรียน
2. จัดทำระบบสารสนเทศเครือข่ายผ่านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และการสื่อสารทางไกลผ่านดาวเทียมรวมถึงระบบอินเทอร์เน็ต
3. จัดทำมาตรฐานสื่ออุปกรณ์ ห้องสมุดห้องปฏิบัติการต่างๆ และห้องคอมพิวเตอร์ ทั้งด้านวัสดุครุภัณฑ์และโปรแกรมสำเร็จรูปต่างๆ และให้โรงเรียนดำเนินการตามมาตรฐานที่กำหนด
4. ให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ซึ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงมีประสบการณ์การเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงและสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล

5. ให้โรงเรียนวัดผลและประเมินผล โดยเน้นพฤติกรรมกระบวนการ และผลงานของผู้เรียนซึ่งได้แสดงออกทางการเขียน การพูดและการปฏิบัติ อย่างแท้จริงและลดสัดส่วนของการวัดผลและประเมินผลแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ

6. ให้ทุกโรงเรียนใช้ระบบบันทึกรวบรวมผลงานของนักเรียนรายบุคคลและพิจารณาประเมินผลงาน ตลอดจนนำผลการประเมินมาพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ในระบบโรงเรียน

สำนักงานประสานงานโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ (2541: 92 – 95) ได้นำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ชี้ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางว่า ในการดำรงชีวิตของมนุษย์นั้นจะประกอบด้วยแง่มุมหลายด้าน ได้แก่ โลกแห่งธรรมชาติ เทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และจิตวิญญาณ มนุษย์ได้สร้างวิธีการหรือเทคนิค นานาประการเพื่อใช้พรรณาและอธิบายแง่มุมต่าง ๆ เหล่านี้ เด็กที่เกิดมาในโลกที่สลับซับซ้อนแบบนี้ จำเป็นต้องสั่งสมความรู้ที่เกี่ยวกับโลกใบนี้ขึ้นเรื่อย ๆ เขาต้องมีทักษะที่จะเรียนรู้วิธีการ และเทคนิคในการพรรณาและอธิบายโลกดังกล่าว เขาจำเป็นต้องมีเจตคติ(ทัศนคติ) แห่งการใคร่รู้ อันจะช่วยให้เขาเรียนรู้โลกได้อย่างต่อเนื่อง ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะความเข้าใจของมนุษย์เกี่ยวกับโลกนี้จะเปลี่ยนไปและขยายออกอยู่เสมอ องค์ความรู้ที่เราสอนเด็กไปนั้นก็อาจจะกลายเป็นสิ่งที่ผิดล้าสมัย หรือไม่สมบูรณ์ขึ้นมาได้ ดังนั้น ทักษะแห่งการใคร่รู้ (Inquiry skill) จึงเป็นสิ่งจำเป็น สำหรับการเรียนรู้ตลอดชีพและเป็นสิ่งที่จะช่วยให้เด็ก ๆ สามารถพัฒนา เติบโต และได้รับความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงได้เสนอกรอบแนวคิดรูปแบบการสอนโดยนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ดังนี้

รูปแบบการสอนแบบนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

เมื่อครูตระหนักในความสำคัญของการพัฒนา ความรู้ ทักษะและเจตคติของนักเรียนแล้ว ครูเหล่านั้นจะต้องหาหนทางต่างๆ มาจัดการเรียนการสอนของตน ครูจะมีทรัพยากรอยู่ 4 กลุ่มที่จะช่วยให้สามารถสร้างโอกาสการเรียนรู้ ที่จะเชื่อมนักเรียนเข้ากับโลกของเราได้

1. การใช้เวลา ครูจะต้องจัดเวลา โดยให้อยู่บนพื้นฐานความจำเป็นในการทำให้กิจกรรมหนึ่ง ๆ ให้สมบูรณ์ อาจจะต้องลืมนเวลาเรียนเป็นคาบเดิมตามที่เคยประพฤติปฏิบัติมา ทั้งนี้ก็เพื่อให้ นักเรียนได้มีเวลาเพียงพอที่จะเข้าสู่สัมผัสโลกแห่งการเรียนรู้ด้วยตัวเอง

2. การใช้สถานที่ ครูจะต้องไม่จำกัดอยู่เฉพาะห้องเรียนสี่เหลี่ยมเดิม ๆ แต่ควรจะใช้สนามโรงเรียน หมู่บ้านรอบโรงเรียน หรือแม้แต่การสื่อสารออกไปสู่ที่อื่น ๆ เพื่อสร้างโอกาสการเรียนรู้ให้กับตัวนักเรียนเอง

3. การใช้สื่อ อุปกรณ์การสอน ครูจะต้องผสมผสานที่กำหนดในหลักสูตรให้เข้ากับความเข้าใจของคนเกี่ยวกับชุมชนชีวิตของนักเรียน เทคโนโลยีที่หาได้ สิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชีวิตประจำวันและสื่อการเรียน เพื่อสร้างขึ้นมาเป็นเนื้อหาและกิจกรรมที่น่าสนใจสำหรับเด็ก

4. การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ครูจะต้องใช้คนในหมู่บ้าน ครอบครัวของนักเรียน ผู้ สันทัด ภูมิ จากส่วนราชการใกล้โรงเรียน ผู้นำทางศาสนาหรือศิลปินในท้องถิ่น โดยให้บุคคลเหล่านี้ได้ มีโอกาสเข้ามาพูดคุย นำเสนอสิ่งที่แต่ละคนถนัด ให้นักเรียนได้รับรู้ ความคิดของ บุคคลเหล่านี้นั้นบ้าง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543: 42-43) ในงานหน่วยงาน ปฏิบัติที่รับผิดชอบ การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษามากที่สุดของประเทศ ได้ปฏิรูป กระบวนการเรียนรู้ ตามแนวทางการจัดการศึกษา ในหมวด 4 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่ง ชาติ พ.ศ.2542 จึงกำหนดให้ครูผู้สอนเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนรู้ใหม่โดยยึดหลักการเรียนรู้ที่ ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตามลักษณะการเรียนรู้ 5 ด้าน คือด้านการจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้ อย่าง มี ความสุข ด้านการจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการคิดปฏิบัติจริง ด้านการจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้ ร่วมกับผู้อื่น ด้านการจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้แบบองค์รวมและด้านการจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้จาก กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านการจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข คณะครู โรงเรียนแกนนำปฏิรูปกระบวนการ การเรียนรู้ มีความตั้งใจและความเพียรพยายาม ที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้นักเรียนได้ เรียนรู้อย่างมีความสุขโดยให้นักเรียนได้เรียนตามความต้องการให้โอกาสในการแสดงความสามารถอย่างเต็มที่ในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ยอมรับความแตกต่างของบุคคลอื่นมีความภาคภูมิใจ ในความสำเร็จของงาน เห็นคุณค่าของตนเอง และผู้อื่น พร้อมทั้งจะเรียนรู้ และกล้าที่จะทำในสิ่ง ใหม่ๆ สืบเนื่องจากพฤติกรรมของครูในโรงเรียนแกนนำปฏิรูปการเรียนรู้ ส่วนใหญ่จัดกิจกรรมการ เรียนรู้ โดยโครงงานมากที่สุด มีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล จัด ทำแฟ้มข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ปรับกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเอง จัดให้มีการศึกษา นอกสถานที่/ทัศนศึกษา เพื่อสร้างเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ โดยจัดกิจกรรมที่คำนึงถึงความแตก ต่างระหว่างบุคคล มีการจัดตารางสอนแบบยืดหยุ่นตลอดจนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ตามความ ถนัดและความสนใจ ตามลำดับลงมา

2. ด้านการจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการคิดปฏิบัติจริง เป็นการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียน แสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆ จากสื่อ ประสบการณ์รอบตัว จากกิจกรรมต่าง ๆ เช่นการสังเกต การคิดพิจารณา การวางแผน การปฏิบัติจริงตามแผน มีการวิเคราะห์ปรับปรุงแนวทางจนเกิดผล ตามต้องการ สรุปลงเป็นความรู้ของตนเองและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ในพฤติกรรมการจัดการ เรียนรู้ ด้านนี้ ครูใช้แหล่งข้อมูลในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจ ครูให้นักเรียนเรียนรู้โดยโครงงานมี การฝึกปฏิบัติจริง จัดทำแฟ้มสะสมงาน ทัศนศึกษา จัดฐานการเรียนรู้

3. ด้านการจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นการมี ปฏิสัมพันธ์กันระหว่างครูและนักเรียน มีการรับความรู้ ความคิดประสบการณ์จากกันและกัน

แลกเปลี่ยนวิธีการทำงานสร้างสรรค์ผลงาน การอยู่ร่วมเรียนรู้ในสิ่งที่ดีงามมาปรับใช้กับตนเอง ครูได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งข้อมูลในท้องถิ่นมากที่สุด มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยโครงการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นกลุ่ม จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดกิจกรรมทัศนศึกษา จัดฐานการเรียนรู้ จุดศึกษา ร่วมจัดนิทรรศการ กิจกรรมการใช้ ห้องสมุด และกิจกรรมการเข้าค่าย

4. ด้านการจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้แบบองค์รวม เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันทั้งเนื้อหาทักษะพื้นฐานวิธีการเรียนรู้กิจกรรมเรื่องราวของตนเอง ท้องถิ่น สิ่งแวดล้อม เรื่องสากล ใน อดีต ปัจจุบัน แนวโน้มในอนาคต ทำให้รู้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง ชัดเจน มีความหมายชัดเจน และนำไปใช้ในชีวิตและสังคมได้ การจัดกิจกรรมด้านนี้มีการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการมากที่สุด มีกิจกรรมการใช้แหล่งข้อมูลในท้องถิ่นฝึกให้ได้ทำโครงการ โดยการฝึกปฏิบัติจริง มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมจัดกิจกรรม จัดทำแฟ้มสะสมงาน มีการศึกษานอกสถานที่ ทัศนศึกษา เรียนรู้ด้วยฐานการเรียนรู้ จุดศึกษา และการจัดทำแผนผังความคิด ตามลำดับ

5. ด้านการจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้จากกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง เป็นกิจกรรมที่จะให้เด็กค้นพบตนเองโดยการทบทวนพิจารณาสิ่งที่ได้เรียนรู้ แนวทางของตนที่ใช้ในการเรียนรู้ รู้จักการทบทวนปัญหา อุปสรรค เงื่อนไข และสิ่งที่ได้รับการเรียนรู้ ทำความเข้าใจ และสร้างรูปแบบวิธีการที่เหมาะสมสำหรับตนเองในการเรียนรู้และแก้ปัญหาในการทำงานและชีวิต ต่อไป ในแนวทางนี้พบว่า ครูได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยโครงการมากที่สุด โดยจัดให้มีการลงมือปฏิบัติจริง จัดทำแฟ้มข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล จัดให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักการประเมินผลตามสภาพจริง มีการจัดทำแฟ้มสะสมงาน จัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการจัดตารางสอนแบบยืดหยุ่น มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจ ตามลำดับ

จากลักษณะการเรียนรู้ทั้ง 5 ประการ ดังที่กล่าวข้างต้น ทำให้พบประเด็นสำคัญของการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยที่ครูจะต้องตระหนักและพร้อมที่จะปรับบทบาทเปลี่ยนวิธีการสอนของตนจากแบบเดิมเป็นการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และยึดแนวทางตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดไว้แล้ว มีความเชื่อมั่นว่าผู้เรียนจะเรียนรู้ด้วยความมีคุณภาพ เป็นธรรมชาติและที่สำคัญที่สุดคือผู้เรียนจะมีความรู้คู่คุณธรรมคิดตัว เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขในชีวิตอย่างยั่งยืน

สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

สภาพทั่วไปของกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศตั้งอยู่ในเขตภาคกลางของประเทศไทยมีเนื้อที่ประมาณ 1,567.737 ตารางกิโลเมตร มีประชากรประมาณ 5,662,599 คน แบ่งการปกครองออกเป็น 50 เขต มีโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 43 โรงเรียน และสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษา แห่งชาติ (สพช.) กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 38 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ กระทรวงศึกษาธิการได้ส่งวนไว้ เพื่อการทดลองทางด้านวิชาการโดยแบ่งเป็น 5 กลุ่มโรงเรียนได้แก่ กลุ่มโรงเรียนทวาราวดี กลุ่มโรงเรียนอโยธยา กลุ่มโรงเรียนสุโขทัย กลุ่มโรงเรียนกรุงธน และกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ มีโรงเรียน ดังนี้

1. กลุ่มโรงเรียนทวาราวดี มี 7 โรงเรียน ได้แก่

- 1.1 โรงเรียนพญาไท
- 1.2 โรงเรียนราชวินิต
- 1.3 โรงเรียนโสมสิตสโมส
- 1.4 โรงเรียนวัดโบสถ์
- 1.5 โรงเรียนวัดโสมนัส
- 1.6 โรงเรียนวัดอมรินทราราม
- 1.7 โรงเรียนอนุบาลวัดปรีนัยก

2. กลุ่มโรงเรียนอโยธยา มี 8 โรงเรียน ได้แก่

- 2.1 โรงเรียนบางบัว
- 2.2 โรงเรียนวัดใหม่ช่องลม
- 2.3 โรงเรียนพิบูลอุปถัมภ์
- 2.4 โรงเรียนวัดอู่ทัยธาราม
- 2.5 โรงเรียนอนุบาลพิบูลเวศม์
- 2.6 โรงเรียนอนุบาลสามเสน
- 2.7 โรงเรียนพระยาประเสริฐสุนทราศรัย
- 2.8 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 75

3. กลุ่มโรงเรียนสุโขทัย มี 8 โรงเรียน ได้แก่

- 3.1 โรงเรียนวัดปลับปลาชัย
- 3.2 โรงเรียนประถมพิชากิเสก
- 3.3 โรงเรียนมหาวิรานุวัตร
- 3.4 โรงเรียนวัดชนะสงคราม
- 3.5 โรงเรียนวัดชัยชนะสงคราม
- 3.6 โรงเรียนวัดประยูรวงศาวาส
- 3.7 โรงเรียนวัดเวตวันธรรมาวาส
- 3.8 โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ

4. กลุ่มโรงเรียนกรุงธน มี 8 โรงเรียน ได้แก่

- 4.1 โรงเรียนราชวินิตประถมบางแค
- 4.2 โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง
- 4.3 โรงเรียนวัดสังข์กระจาย
- 4.4 โรงเรียนวัดช่างเหล็ก
- 4.5 โรงเรียนวัดนาครปรก
- 4.6 โรงเรียนวัดหงส์รัตนาราม
- 4.7 โรงเรียนวัดเจ้ามูล
- 4.8 โรงเรียนวัดหนัง

5. กลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ มี 7 โรงเรียน ได้แก่

- 5.1 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ
- 5.2 โรงเรียนคาราคาม
- 5.3 โรงเรียนบ้านหนองบอน
- 5.4 โรงเรียนประถมนนทรี
- 5.5 โรงเรียนสายน้ำทิพย์
- 5.6 โรงเรียนวัดด่าน
- 5.7 โรงเรียนวัดมหาบุศย์

ซึ่งโรงเรียนทั้งหมดนี้จะกระจายตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร 50 เขต สำนักงาน
การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบ
โรงเรียน ซึ่งรับผิดชอบด้านการศึกษา โดยมีภารกิจสำคัญดังนี้

1. จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ในหลักสูตรอนุบาล เพื่อให้เด็กก่อนประถมศึกษา กลุ่มอายุ 3-5 ปี ได้มีโอกาสพัฒนาความพร้อมทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคมได้ เต็มศักยภาพ ก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา

2. จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา เพื่อให้เด็กที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ ตาม พ.ร.บ ประถมศึกษาพุทธศักราช 2523 ทุกคนได้รับการศึกษาเรียนจบและมีคุณภาพตามหลักสูตรศึกษาระดับประถมศึกษาที่กำหนด

3. จัดการศึกษาสนองนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

สภาพการจัดการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยงานระดับกองสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ส.ป.ช.) กระทรวงศึกษาธิการ ปัจจุบันมีสถานที่ตั้งอยู่ที่ อาคาร 4 พญาไท ถนนศรีอยุธยา กรุงเทพมหานคร แบ่งการบริหารงานออกเป็น 5 ฝ่าย 1 หน่วย และ 1 งาน

1. ฝ่ายบริการการศึกษา
2. ฝ่ายการเจ้าหน้าที่
3. ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ
4. ฝ่ายการเงิน และพัสดุ
5. ฝ่ายพัฒนาบุคลากร
6. หน่วยศึกษานิเทศก์
7. งานตรวจสอบภายใน

นโยบาย เป้าหมาย และยุทธศาสตร์/มาตรการของสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

นโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา

1. วัตถุประสงค์

เพื่อให้ นักเรียนทุกคนมีคุณภาพที่หลักสูตรกำหนด และสอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น

2.เป้าหมาย

2.1 นักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาทุกคน มีพัฒนาการทั้งด้านร่างกายสติปัญญา อารมณ์จิตใจ และสังคม ตามเกณฑ์และมีความพร้อมในการเข้าเรียนชั้นประถมปีที่ 1

2.2 นักเรียนระดับประถมศึกษาทุกคน ได้รับการพัฒนาให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสม
ดังนี้

2.2.1 มีความรู้ ความสามารถ และทักษะตามที่หลักสูตรกำหนด

2.2.2 มีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่ดี

2.2.3 มีสุขภาพสมบูรณ์ตามเกณฑ์มาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุข และมีสุขภาพจิตดี

2.2.4 มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์

2.3 นักเรียนทุกคนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถและความถนัดตามศักยภาพ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กปัญญาเลิศ เด็กพิการ และเด็กด้อยโอกาส

3.ยุทธศาสตร์ / มาตรการ

3.1 ปฏิรูปการเรียนรู้

3.1.1 การจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและสอดคล้องกับผู้เรียนสภาพแวดล้อมในชีวิตจริง เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพและความแตกต่าง ระหว่างบุคคล

3.1.2 ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีประสบการณ์เรียนรู้ที่หลากหลายจากการคิดและปฏิบัติจริง

3.1.3 ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักเรียนรู้และพัฒนาตนเอง

3.1.4 ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขและส่งเสริมการเรียนรู้กับบุคคล

3.1.5 สร้างความเชื่อมโยงการเรียนรู้ กับสภาพแวดล้อมในชีวิตจริง ระหว่างการเรียนรู้ที่บ้าน โรงเรียน ชุมชนและกิจกรรม เชื่อมโยงระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่นกับความ เป็นสากลและเชื่อมโยงระหว่างเรื่องอดีตปัจจุบันและอนาคต

3.1.6 จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เป็นองค์รวม โดยบูรณาการศาสตร์ ต่างๆ

3.1.7 ให้ความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนรายบุคคลเต็มตามศักยภาพ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กพิการ และเด็กด้อยโอกาส

3.2 โรงเรียนดำเนินการเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ โดย

3.2.1 ประเมินตนเอง

3.2.2 จัดทำระบบข้อมูลนักเรียนรายบุคคล

3.2.3 จัดทำธรรมนูญโรงเรียน

3.2.4 ร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนานักเรียน

3.2.5 จัดระบบการนิเทศในโรงเรียน

3.2.6 วิจัยในชั้นเรียน

3.2.7 จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและบรรยากาศภายในโรงเรียนให้มีความ สันติ เอื้อต่อการเรียนรู้

จัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

3.3 สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนและครู

3.3.1 สร้างความตระหนักให้เห็นความสำคัญและความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยเผยแพร่สารสนเทศ ความรู้ แนวคิด แนวทางการจัดการเรียนรู้ใหม่โดยวิธีการหลากหลาย

3.3.2 ศึกษาและวิจัยนวัตกรรมการปฏิบัติการเรียนรู้ และส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน

3.3.3 สนับสนุนการจัดแหล่งการเรียนรู้สำหรับนักเรียนและครู

3.3.4 นิเทศ 100% พร้อมทั้งติดตามผลอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและทั่วถึง

3.4 พัฒนาบุคลากรให้เป็น “บุคคลแห่งการเรียนรู้” และส่งเสริมให้มีชมรมวิชาการ/เครือข่าย โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีโรงเรียนทั้งหมดจำนวน 38 โรงเรียน แบ่งเป็น 5 กลุ่ม ซึ่งจัดการศึกษา 3 ระดับ ดังนี้

3.4.1 ชั้นอนุบาล 3 ขวบ - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 13 โรงเรียน

3.4.2 ชั้นอนุบาล 1-2 (4-5 ขวบ) - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 24 โรงเรียน

3.4.3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 โรงเรียน

โดยในปีการศึกษา 2544 สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 47,597 คน ห้องเรียน 1,319 ห้องเรียน บุคลากรที่เป็นข้าราชการครู จำนวน 1,909 คน และ ลูกจ้าง จำนวน 256 คน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สำเนา ศรีบุญแก้ว (2533 : 34) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ระหว่างการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางกับผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ผลการวิจัยพบว่า หลักการเรียนวิชาหลักและการใช้ภาษาไทย โดยใช้แผนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของกลุ่มทดลอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนแบบผู้สอนเป็นศูนย์กลางของกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จุติพร โพธิศิริ (2534 : 72 – 73) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาการเปรียบเทียบผลของการฝึกด้วยตนเองกับการฝึกโดยครูที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนวัดพรหมโลก อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัย

พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยตนเองและฝึกโดยครูมีความคิดทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

ปรากฏการ เกิดมีสุข (2539 : 71) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 โรงเรียนพณิชยการกรุงเทพ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือและกิจกรรมในห้องเรียนปกติ ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ในการสะกด คำภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมเรียนรู้แบบร่วมมือ และกิจกรรมในห้องเรียนปกติของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีผลสัมฤทธิ์ในการสะกดคำภาษาไทยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือสูงกว่าการใช้กิจกรรมในห้องเรียนปกติ

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ ร่วมกับสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (2539 :196) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษามาตรฐานของกระบวนการเรียนการสอน ของโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านตัวครูและพฤติกรรมการสอนในรอบ 5 ปีย้อนหลังครูไม่เคยเข้ารับการอบรมเรื่องหลักสูตรและการวัดผลประเมินผล จำนวนนักเรียนในชั้นเรียนมีมาก การฝึกทักษะในระหว่างเรียนไม่สามารถฝึกทีละคนได้ ข้อเสนอแนะคือควรฝึกทั้งชั้น เป็นกลุ่มและเน้นรายบุคคลเฉพาะนักเรียนที่มีปัญหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยึดตัวครูเป็นศูนย์กลางควรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

ถมรัตน์ บุญญานิตย์ (2541 : 80 – 83) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางวิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา6 ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนวิชาวิทยาศาสตร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้ระบุปัญหาและอุปสรรค การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเรียงจากมากไปหาน้อย จำนวนทั้งสิ้น 36 รายการ รายการที่เป็นปัญหามากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 42.60 ของผู้ตอบ คือ ความสนใจใฝ่เรียนของนักเรียนไม่เท่ากัน เช่น ไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ขาดความรับผิดชอบไม่สนใจศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง รายการที่มีปัญหารองลงมาคิดเป็นร้อยละ 21.05 คือ ขาดแคลนสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนและมีจำนวนไม่เพียงพอและคิดเป็นร้อยละ 16.84 คือ เนื้อหาวิชากับระยะเวลาไม่สัมพันธ์กันเนื่องจากเนื้อหาที่ต้องสอนมีมากและการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งต้องใช้เวลานาน ทำให้การจัดกระบวนการเรียนรู้ไม่ทันต่อเวลา และครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้ระบุปัญหาและอุปสรรคการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเรียงจากมากไปหาน้อยจำนวนทั้งสิ้น 30 รายการ รายการที่เป็นปัญหามากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 43.42 ของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม เช่นไม่ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และไม่แก้ไขปัญหาด้วยตนเองโดยเฉพาะเด็กที่เรียนอ่อนรายการที่เป็นปัญหารองลงมาคิดเป็นร้อยละ

19.74คือพื้นฐานความรู้ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนแตกต่างกัน และคิดเป็นร้อยละ 17.11 คือเนื้อหาวิชาที่มีมากการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางทำให้สอนไม่ทัน

ประสพ ขอดเมชัย (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามนโยบายปฏิรูปการศึกษา ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ ของครูในเขตการศึกษา 9 สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สังกัดกรมสามัญศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษาและสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีระดับการปฏิบัติงานตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ของกระทรวงศึกษาธิการของครูในเขตการศึกษา 9 โดยส่วนรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มี ระดับการปฏิบัติสูงกว่าข้ออื่น ๆ ในแต่ละด้าน คือ ด้านนโยบายการปฏิรูปการศึกษาได้แก่ นโยบายการปฏิรูปการศึกษาทั้ง 4 ด้าน ของกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการบริหารและการจัดการ ได้แก่ สถานศึกษามีการศึกษาทบทวนสภาพการจัดการศึกษาตามแนวทางของจังหวัดและอำเภอ ด้านหลักสูตร ได้แก่มีการกระตุ้นผู้ปกครอง ชุมชน เป็นฐานกำลังสำคัญในการสนับสนุนการจัดการศึกษาในระดับท้องถิ่นด้านการพัฒนาครู ได้แก่ ได้มีการจัดตั้งชมรมทางวิชาการทั้งในภาพรวมและรายหมวดวิชาด้านการพัฒนาการเรียนการสอน ได้แก่ มีการปรับปรุงรูปแบบโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาการเรียนการสอน ด้านการประเมินคุณภาพการเรียนการสอน ได้แก่ ได้มีการจัดทำรายงานสรุปผลการประเมินการปฏิบัติงานให้ผู้บริหาร คณะกรรมการโรงเรียนหรือชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง

มานพ วงศ์สาขา (2541 : บทคัดย่อ) ศึกษาการเรียนรู้โดยนำตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหารโดยการนำตัวเองมีส่วนร่วม พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเรียงลำดับจากค่าลำดับสูงไปหาต่ำคือ การวางแผนการเรียน การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียน การแสวงหาแหล่งวิทยาการการประเมินผล และการวิเคราะห์ความต้องการ เมื่อเปรียบเทียบการเรียนรู้โดยการนำตนเองของนักเรียน จำแนกตามเพศพบว่านักเรียนหญิงมีการเรียนรู้โดยการนำตนเอง โดยส่วนรวมและในรายด้านทั้ง 5 ด้าน สูงกว่านักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

สำเร็จ ประเสริฐสุข (2542 : บทคัดย่อ) ได้เปิดเผยผลการสำรวจของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู อาจารย์ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา สำนักบริหารศึกษา ท้องถิ่น สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร และโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางว่า ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 407 คน (จาก 407 โรงเรียน) ร้อยละ66.6 ตอบว่า ได้บริหารการเรียนการสอนตามแนวทางดังกล่าวอยู่แล้ว และร้อยละ 33.4 ตอบตรงๆ ว่าบริหารโรงเรียนโดยจัดการเรียนการสอนแบบที่มีครูเป็นศูนย์กลาง และครู จำนวน 2,622 คน จาก

โรงเรียนดังกล่าวซึ่งเป็นครูรัฐบาลร้อยละ 82.7 และครู เอกชนร้อยละ 17.3 ซึ่งครู ร้อยละ 50.8 ตอบว่ารู้และเข้าใจวิธีการจัดการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นอย่างดี ร้อยละ 44.9 ตอบว่าเข้าใจปานกลาง มีร้อยละ 4.3 ที่ยอมรับว่าเข้าใจน้อยและน้อยมาก

สำหรับด้านความสามารถในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางนี้ ครูร้อยละ 40.8 ตอบว่าสามารถจัดได้ในระดับสูง ร้อยละ 53.1 สามารถจัดได้ระดับปานกลางร้อยละ 6.1 สามารถจัดได้ในระดับน้อยและน้อยมาก ทั้งนี้ในสายตาของผู้บริหารมองครูของตนว่า มีความรู้ความสามารถจะจัดการเรียนการสอนตามนี้ได้ไม่เพียงพอถึงร้อยละ 53.6

นายสำเริง กล่าวต่อว่า จากผลการสำรวจครั้งนี้สะท้อนความคิดของครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมและมัธยมศึกษาทุกสังกัดว่า กว่าร้อยละ 50 ยอมรับว่า มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางได้และทำอยู่แล้ว แม้ว่าในสายตาของผู้บริหารร้อยละ 53.6 มองครูของตนว่ามีความรู้ ความสามารถในการด้านนี้ไม่เพียงพอ

แต่ทั้งนี้เป็นที่น่ายินดี ครู กว่าร้อยละ 78.8 มีความต้องการตรงกันที่จะรับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และทั้งครูและผู้บริหารก็พร้อมแล้วที่จะยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดการศึกษาด้วยในอนาคต

อวารณ์ เชาว์ชาญ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการเรียนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยที่ 2ชีวิตในบ้าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โรงเรียนชุมชนบ้านโพธิ์เมือง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ อาจสามารถ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า นักเรียนสามารถทำคะแนนจากการประเมิน ระหว่างเรียนได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 55.65 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 4.82 มีค่าคะแนน เฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 15.71 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.45 มีค่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 24.44 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.23 คะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน (อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05) นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง อยู่ในระดับพอใจ

อุ้นศรี อยู่อ่อน (2542 : 72) ได้ศึกษาความต้องการความรู้เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานการสอนของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านความต้องการสื่อการสอน ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความต้องการมีความรู้ในการปฏิบัติงานสอนด้านสื่อการสอนเพราะสื่อการเรียนการสอนเป็นปัจจัยที่จะช่วยเสริมประสิทธิภาพในการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น และการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางนั้น จำเป็นต้องใช้สื่อเข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ

นิวัฒน์ วดีศิริ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวม และ 8 ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก” โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียน

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบนิรนัย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบอุปนัย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบอภิปราย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบทดลองส่วนในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบสำรวจความรู้สึกและการแก้ ปัญหาความขัดแย้งมีการปฏิบัติ อยู่ระดับปานกลาง

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบการเรียนรู้อย่างมีความสุขของโรงเรียนสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า องค์ประกอบการเรียนรู้อย่างมีความสุข ประกอบด้วย คุณลักษณะครู การจัดสถานที่ เรียน การจัดบรรยากาศ เนื้อหา กิจกรรมการเรียน การใช้สื่ออุปกรณ์ การมีส่วนร่วมของนักเรียนและอื่นๆ กระบวนการเรียนรู้อย่างมีความสุข ครูต้องมีการเตรียมตัวเตรียมการสอน ดำเนินการสอน และการวัดผลและประเมินผล รูปแบบการเรียนรู้อย่างมีความสุข มี 3 รูปแบบ คือ รูปแบบการเรียนรู้อย่างมีความสุขของครูใจดี ซึ่งมีการสร้างศรัทธา โดยการมีเมตตา สุภาพใจเย็นให้อิสระแก่นักเรียน รักนักเรียนเหมือนลูก การจัดกระบวนการเรียนรู้จะยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง นักเรียนสามารถสรุปผลการเรียนเป็นองค์ความรู้ของตนเองได้ ส่วนการสรุปและพัฒนาครูใจดีจะใช้หลายวิธีในลักษณะง่ายๆ รูปแบบการเรียนรู้อย่างมีความสุขของครูอารมณ์ดี ซึ่งมีการสร้างศรัทธา โดยการเป็นกันเองกับนักเรียน ตลกขบขัน นักเรียนมีความรู้สึกสนุกสนานไม่เครียด ส่วนการสรุปและการพัฒนาครูอารมณ์ดีจะใช้หลายวิธีในลักษณะง่าย ๆ รูปแบบการเรียนรู้อย่างมีความสุขของครูมีระเบียบ ซึ่งมีการสร้างศรัทธา โดยการเป็นคนตรงต่อเวลา แต่งกายสุภาพเรียบร้อย พูดจาตรงไปตรงมา มีความเชื่อมั่นตนเองสูง ใฝ่รู้มีเหตุผล การจัดกระบวนการเรียนรู้ไม่ยึดขั้นตอนจัดแบบง่ายๆ ยึดหลักการยึดหยุ่นเนื้อหาให้นักเรียนสนุกสนานเพลิดเพลินกับการเรียน ส่วนการสรุปและการพัฒนาครูอารมณ์ดี จะใช้หลายวิธีในลักษณะง่าย ๆ

สิริรัตน์ เทียมเสวีวงศ์ (2543:66) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเทคนิคการขายโดยการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กับการสอนแบบปกติของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนกรุงเทพธุรกิจวิทยการ พบว่าการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากที่สุดช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ถ้าครูผู้สอนไม่ยึดติดกับเนื้อหา เวลา และให้โอกาสนักเรียนทุกคนค้นพบตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิตและผู้บริหารผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ควรจัดอบรมเทคนิคการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ตลอดจนถึงติดตามผลการนำไปใช้ในการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

งานวิจัยในต่างประเทศ

ชูดท์ (ขจิตพรณ ทองคำ.2536 : 40 อ้างอิงจาก Shoudt. 1976 : 2754 – A) ได้ศึกษาการใช้บทบาทสมมติในการฝึกทักษะ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ของเด็กอนุบาลจำนวน 75 คน โดยวิธีสอบก่อนเรียนและสอบหลังเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่ได้รับการฝึกและไม่ได้รับการฝึกโดยใช้บทบาทสมมติ พฤติกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่านักเรียนได้รับการฝึกทักษะปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีนิสัยเอื้อเฟื้อมากขึ้น

โคโนเลย์ (ขจิตพรณ ทองคำ. 2536 : 40 อ้างอิงจาก Conoley.1977 : 4977 – A) ได้ศึกษาผลการใช้แสดงบทบาทสมมติในการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา3,4 และ 5 จำนวน 142 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ใช้เวลาทดลอง 2 สัปดาห์ วันละ 30 นาที ทุกวัน มีการทดสอบก่อนเรียนและภายหลังการเรียนกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า การนำบทบาทสมมติมาเป็นองค์ประกอบในการเรียนการสอนมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนมากกว่ากลุ่มควบคุมทำให้นักเรียนมีสังคมมีดีดีขึ้น และเปลี่ยนแปลงจากการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางมากขึ้น

บีเดอร์ และดาร์เคนวัลด์ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์.2541 : 35 อ้างอิงจาก Beder and Darkenwald. 1982. Differences between Teaching Adult and Pre – Adults : Some Proposition and Findings Adult Education.) ได้ศึกษาถึงความแตกต่างวิธีการสอนของเด็กของผู้ใหญ่ พบว่า ในการสอนผู้ใหญ่ ครูจำเป็นต้องใช้วิธีการเรียนแบบอภิปรายและต้องใช้เทคนิคการสอนหลาย ๆ วิธี ต้องสามารถยืดหยุ่นได้ นอกจากนี้ครูจะต้องปรับปรุงเนื้อหาการเรียนให้สัมพันธ์กับประสบการณ์ของผู้เรียน

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้น มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน ที่ต้องการพัฒนาคน เพื่อให้คนสามารถใช้แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ได้อย่างมีประโยชน์เพื่อให้สามารถพัฒนาตนเองได้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกในปัจจุบัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า ตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

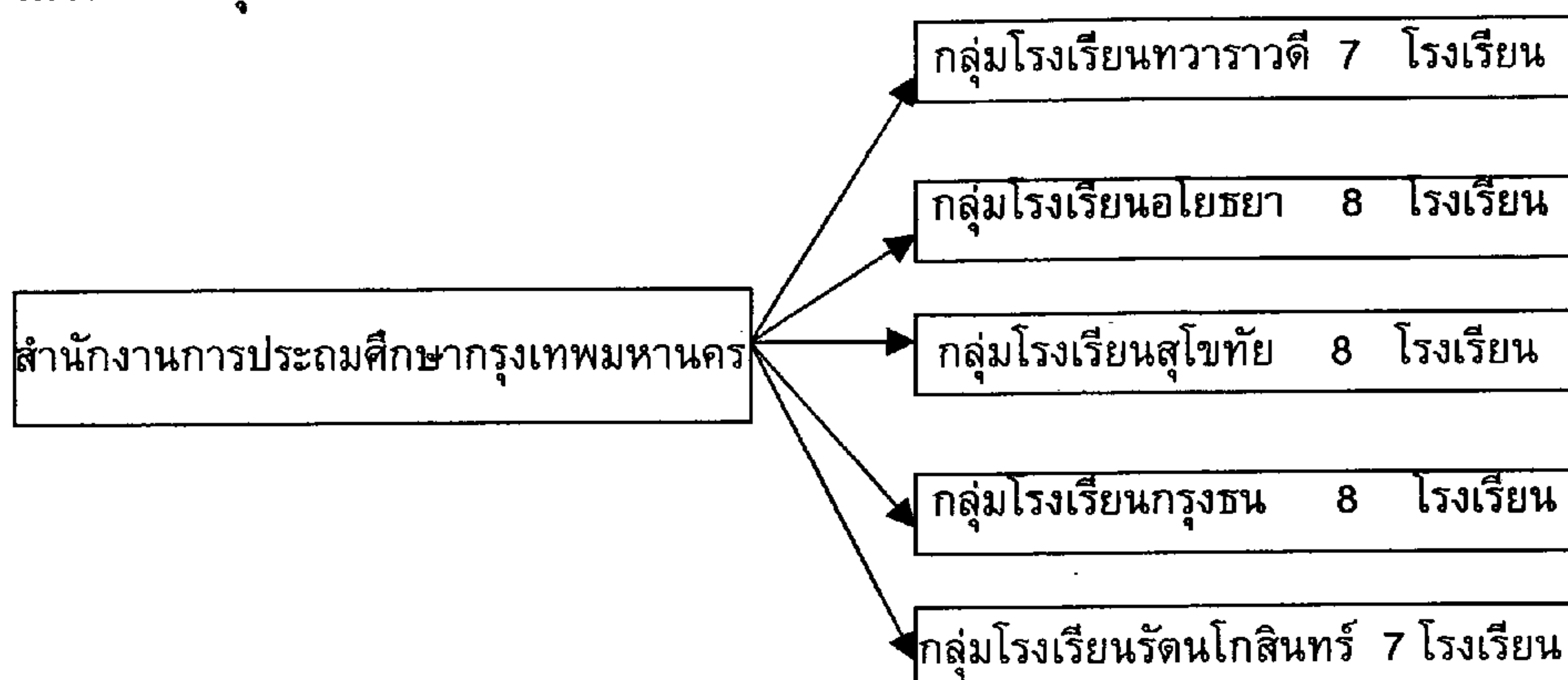
ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นข้าราชการครู จากกลุ่มโรงเรียนกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งมีโรงเรียนทั้งหมด 8 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง โรงเรียนวัดหงส์รัตนาราม โรงเรียนราชวินิตประถมบางแค โรงเรียนวัดหนัง โรงเรียนวัดเจ้ามูล โรงเรียนวัดสังข์กระจาย โรงเรียนวัดช่างเหล็กและโรงเรียนวัดนาคปรก รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 317 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ตาราง Krejcie and Morgan. (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 40) โดยใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ได้ จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 55.20 ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยดำเนินการ ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยสำรวจรายชื่อครู ผู้สอนแล้วนำรายชื่อครูผู้สอนมาจัดเรียงลำดับ เพื่อทำการสุ่มตัวอย่าง ทั้ง 8 โรงเรียนของกลุ่มโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ตามโครงสร้างการบริหารของสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการแบ่งกลุ่มโรงเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ.2543 ดังนี้

โครงสร้างกลุ่มโรงเรียน

2. จับฉลากรายชื่อของครูในโรงเรียนแต่ละโรงเรียนเอามาร้อยละ 55.20
3. นำรายชื่อของกลุ่มตัวอย่างแต่ละโรงเรียนที่จับได้มาใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย
4. ได้กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยทั้งหมด จำนวน 175 คน ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับ ที่	รายชื่อโรงเรียนกลุ่มกรุงธน	จำนวน ประชากร	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง
1	โรงเรียนราชวินิตประถมบางแค	68	38
2	โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง	59	33
3	โรงเรียนวัดหงษ์รัตนาราม	33	18
4	โรงเรียนวัดสังข์กระจาย	20	11
5	โรงเรียนวัดหนัง	77	42
6	โรงเรียนวัดเจ้ามูล	24	13
7	โรงเรียนวัดนาคปรก	16	9
8	โรงเรียนวัดช้างเหล็ก	20	11
รวม		317	175

(สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. 2543 : 75)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม 4 ตัวแปร คือ เพศ อายุ สถานภาพการสมรสและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครตามลักษณะการเรียนรู้ 5 ด้านคือ ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นและด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง โดยใช้ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ท (Likert) ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1	หมายถึง	การจัดกิจกรรมได้น้อยที่สุด
2	หมายถึง	การจัดกิจกรรมได้น้อย
3	หมายถึง	การจัดกิจกรรมได้ปานกลาง
4	หมายถึง	การจัดกิจกรรมได้มาก
5	หมายถึง	การจัดกิจกรรมได้มากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open – ended form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

วิธีสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างขึ้น ตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้า สืบเคราะห์และวิเคราะห์เนื้อหาสาระ การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จากคำบรรยาย เอกสารตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเนื้อหาและขอบเขตของแบบสอบถาม
2. สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้าราชการครูสายผู้สอน ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อทราบแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

3. นำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถาม โดยให้ได้เนื้อหาครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นและด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อให้ได้แบบสอบถามจำนวน 55 ข้อ

4. นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญทางการจัดการเรียนการสอน จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา(Content Validity)และความสมบูรณ์ของเครื่องมือ

5. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อหาข้อบกพร่องทั้งในเรื่องภาษาและเนื้อหาตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ได้แบบสอบถามที่ถูกต้องสมบูรณ์

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไข นำไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยนำไปทดลองใช้ (Try – Out) กับ ข้าราชการครู ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน

7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือ จากภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ติดต่อขอความร่วมมือ จากผู้อำนวยการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ขอความอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง ในการตอบแบบสอบถามและกำหนดวันเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้อำนวยการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ติดต่อประสานงานไปตามโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างถึงผู้บริหารโรงเรียน ทั้ง 8 โรงเรียน เพื่อแจกแบบสอบถาม เจ้าหน้าที่แต่ละโรงเรียนรวบรวมส่งกลับคืน สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ภายในวันเวลาที่กำหนด โดยมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการทางการศึกษาเป็นผู้ประสานงานเก็บรวบรวมข้อมูลให้ผู้วิจัย

3. เมื่อถึงเวลากำหนดผู้วิจัยไปขอรับคืนแบบสอบถาม จากเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการทางการศึกษาที่สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร แต่เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนไม่ได้ส่งตามกำหนดเวลาทุกคน จึงทำให้ระยะเวลาคลาดเคลื่อนจากกำหนดครั้งแรก ซึ่งระยะเวลาที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล เริ่มตั้งแต่ 30 กรกฎาคม ถึง 17 สิงหาคม ได้รับแบบสอบถามกลับคืน 175 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100 ของผู้ตอบแบบสอบถาม

4. เมื่อผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามได้แล้ว นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for the Social Science - PC) เพื่อคำนวณค่าทางสถิติ

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าสถิติพื้นฐาน เพื่อศึกษาความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของข้าราชการครู วิเคราะห์โดยคำนวณค่าทางสถิติ ดังต่อไปนี้

2.1 ค่าร้อยละ

2.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)

2.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน ดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง การจัดกิจกรรมได้น้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง การจัดกิจกรรมได้น้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง การจัดกิจกรรมได้ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง การจัดกิจกรรมได้มาก

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง การจัดกิจกรรมได้มากที่สุด

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปร ระหว่าง กลุ่มตัวอย่าง

2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกัน โดยใช้ค่าที (t-test)

3.2 ทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปร ระหว่าง กลุ่มตัวอย่าง

3 กลุ่ม โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance)

3.3 กรณีพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะใช้การทดสอบ

ความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของนิวแมนคูลส์ (New Man Keuls Method)

4. แบบสอบถามปลายเปิด (Open - Ended Form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอปัญหาและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้วิจัยจะนำมาจัดหมวดหมู่ตามเนื้อหา (Content Analysis) แจกแจงความถี่และนำเสนอเรียงลำดับคะแนนจากมากไปหาน้อย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและได้แปลความหมายจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสื่อความหมายให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- N แทน จำนวนข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
- S.D แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- t แทน ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของสองกลุ่ม (t-distribution)
- F แทน ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยที่มากกว่าสองกลุ่ม(F-distribution)
- SS แทน ผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐานยกกำลังสอง(Sum of Square)
- MS แทน ค่าเฉลี่ยผลบวกของความเบี่ยงเบนมาตรฐานยกกำลังสอง
- df แทน ชั้นของความเป็นอิสระ
- * แทน ค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- ** แทน ค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การแปลความหมาย

การแปลความหมายของค่าคะแนน ระดับความคิดเห็น ในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้านการเรียนรู้มีความสุข ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริงด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นและด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง	การจัดกิจกรรมได้น้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง	การจัดกิจกรรมได้น้อย
คะแนนเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง	การจัดกิจกรรมได้ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง	การจัดกิจกรรมได้มาก
คะแนนเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง	การจัดกิจกรรมได้มากที่สุด

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งรูปแบบของการนำเสนอออกเป็น 4 ส่วน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ ความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู เป็นรายด้านและรายข้อ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพการสมรสและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพการสมรสและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยการจำแนกความถี่และหาค่าร้อยละ ผลปรากฏในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของข้าราชการครู จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพส่วนตัว	จำนวน (N=175)	ร้อยละ (%)
1. เพศ		
1.1 ชาย	28	16.00
1.2 หญิง	147	84.00
รวม	175	100.00
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 35 ปี	32	18.30
2.2 35-45 ปี	54	30.85
2.3 สูงกว่า 45 ปี	89	50.85
รวม	175	100.00
3. สถานภาพการสมรส		
3.1 โสด	44	25.10
3.2 สมรส	131	74.90
รวม	175	100.00
4. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
4.1 ต่ำกว่า 15 ปี	29	16.60
4.2 15 – 25 ปี	76	43.40
4.3 สูงกว่า 25 ปี	70	40.00
รวม	175	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่าข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพ ดังนี้

1. เพศ ข้าราชการครูกลุ่มตัวอย่าง เป็นเพศชาย จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00 และ เพศหญิงจำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 84.00

2. อายุ ข้าราชการครูกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 18.30 อายุระหว่าง 35–45 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 30.90 และอายุสูงกว่า 45 ปี จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 50.90

3. สถานภาพการสมรส ข้าราชการครูกลุ่มตัวอย่าง ที่มีสถานภาพการสมรส เป็นโสด จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 25.10 และที่สมรสแล้วจำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 74.90

4. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ข้าราชการครูกลุ่มตัวอย่าง ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 15 ปี มีจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 16.60 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 15–25 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 43.40 และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน สูงกว่า 25 ปี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ ความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของ ข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน

1. ผลการวิเคราะห์ ความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของข้าราชการครูแยกเป็น 5 ด้านคือ ด้านการเรียนรู้มีความสุข ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นและด้านความรู้จาก กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวมและจำแนกรายด้าน ปรากฏตามตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน โดยรวมและรายด้าน

กิจกรรมที่จัด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข	3.97	0.31	มาก
2. ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม	3.87	0.39	มาก
3. ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง	3.91	0.38	มาก
4. ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น	3.86	0.62	มาก
5. ด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง	3.85	0.43	มาก
รวม	3.89	0.29	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่า ข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนกรุงธน มีความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยรวมจัดได้ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) ทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่จัดได้มากกว่าด้านอื่น ๆ คือ ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข ($\bar{X} = 3.97$) ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง ($\bar{X} = 3.91$) ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม ($\bar{X} = 3.87$) ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น($\bar{X} = 3.86$) และ ด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง($\bar{X} = 3.85$) ตามลำดับ

2. ระดับความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของ ข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนกรุงธน จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ ปรากฏตาม ตาราง 4 – 8

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนกรุงธน ด้านการเรียนรู้ อย่างมี ความสุข จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	การจัดบรรยากาศในห้องเรียนทั้งครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันแบบเป็นกันเอง	4.37	0.55	มาก
2	การจัดให้ผู้เรียนมีความเป็นอิสระเลือกเรียนรู้ได้ทุกครั้ง	3.70	0.78	มาก
3	การส่งเสริมการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล	3.63	0.74	มาก
4	การนำวิธีสอนหลายๆ วิธีมาประยุกต์ใช้สอนในชั้นเรียน	4.15	0.55	มาก
5	การให้ผู้เรียนจัดมุมแสดงผลงานเป็นรายบุคคล	3.58	0.75	มาก
6	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่ละคนพัฒนาตนเองตามศักยภาพ	4.05	0.61	มาก
7	การจัดให้ผู้เรียนเรียนรู้จากเรื่องใกล้ตัว มีความหมายและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนโดยตรง	3.87	0.76	มาก
8	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามถนัดและความสนใจของผู้เรียน.	4.10	0.52	มาก
9	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนทุกครั้ง	3.62	0.73	มาก
10	การให้ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงและสนับสนุนให้ประสบความสำเร็จอย่างสม่ำเสมอ	4.22	0.57	มาก
11	การจัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ทุกครั้ง	3.42	0.67	ปานกลาง
12	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ได้โดยตนเอง	4.16	0.57	มาก
13	การแสดงความรัก ความเมตตา ความจริงใจ ให้ความอบอุ่นแบบพ่อแม่ของนักเรียน	4.58	0.53	มากที่สุด
14	การจัดการเรียนรู้จากกิจกรรมที่แปลกใหม่ ทำทายและสนุก เพื่อกระตุ้นให้อยากเรียนรู้ต่อไป	4.17	0.52	มาก
	รวม	3.97	0.31	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า ความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของ
 ข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข • โดยรวมอยู่ในระดับมาก
 ($\bar{X} = 3.97$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็น
 ศูนย์กลาง ระดับมากที่สุด มี 1 ข้อ คือ การแสดงความรัก ความเมตตา ความจริงใจ ให้ ความอบอุ่น
 แบบพ่อแม่ของนักเรียน ($\bar{X} = 4.58$) ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากมี 12 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1.
 การจัดบรรยากาศในห้องเรียนทั้งครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันแบบเป็นกันเอง ($\bar{X} = 4.37$) ข้อ 10.
 การให้ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงและสนับสนุนให้ประสบความสำเร็จอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.22$)
 และข้อ 14. การจัดการเรียนรู้จากกิจกรรมที่แปลกใหม่ ทำทายและสนุกเพื่อกระตุ้นให้อยากเรียนรู้ต่อ
 ไป ($\bar{X} = 4.17$) ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอยู่ใน
 ระดับปานกลาง มีเพียงข้อเดียว คือ การจัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ทุกครั้ง
 ($\bar{X} = 3.42$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อ	ความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
15	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการในทุกวิชา	4.28	0.65	มาก
16	การนำเสนอเรื่องที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตจริงของนักเรียน มาจัดสถานการณ์การเรียนรู้	4.05	0.50	มาก
17	การร่วมวางแผนนำเสนอเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นสิ่งแวดล้อม มาเชื่อมโยงสัมพันธ์กับบทเรียน	3.83	0.61	มาก
18	การเรียนรู้สภาพและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสังคม โลก	3.95	0.56	มาก
19	การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อม	3.57	0.73	มาก
20	การจัดการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์และมีความหมายเป็น ประโยชน์ทำให้ผู้เรียน รู้แนวทางพัฒนาตนเองต่อไปได้	4.05	0.54	มาก
21	การประยุกต์กระบวนการเรียนรู้ที่นำไปใช้แก้ปัญหา ในชีวิตจริงของผู้เรียน	4.16	0.61	มาก
22	การให้ผู้เรียนเสนอผลงานการเรียนรู้ที่ได้รับเป็นรายวัน หรือรายสัปดาห์	3.44	0.72	ปานกลาง
		3.55	0.76	มาก
23	การให้ผู้เรียนนำปัญหาจริงของชุมชนมาจัดทำโครงการ	3.79	0.72	มาก
24	การจัดกิจกรรมให้เชื่อมโยงกับเนื้อหาและทักษะ			
	รวม	3.87	0.39	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า ความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า มีความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางระดับมากมี 9 ข้อ ได้แก่ ข้อ 15. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ

เนื้อหา ($\bar{X} = 4.28$) ข้อ 21. การประยุกต์กระบวนการเรียนรู้ที่นำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริงของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.16$) และ ข้อ 16. การนำเสนอเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตจริงของนักเรียนมาจัดสถานการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.05$) ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอยู่ในระดับปานกลางมีเพียงข้อเดียวคือการให้ผู้เรียนเสนอผลงานการเรียนรู้ที่ได้รับเป็นรายวันหรือรายสัปดาห์ ($\bar{X} = 3.44$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
25	การจัดกิจกรรมฝึกให้ผู้เรียนระดมความคิดอย่างสม่ำเสมอ	4.06	0.55	มาก
26	การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการคิดและ กระบวนการปฏิบัติตน	4.08	0.63	มาก
27	การเชื่อมโยงความรู้เดิมของผู้เรียนกับความรู้ใหม่	4.19	0.57	มาก
28	การพัฒนาสมองผู้เรียนโดยวิธีสอนแบบพหุปัญญา	3.73	0.66	มาก
29	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยคอมพิวเตอร์	2.94	0.86	ปานกลาง
30	การฝึกให้ผู้เรียนสร้างรูปแบบกระบวนการคิดของตนเอง อย่างต่อเนื่อง	3.99	0.65	มาก
31	การให้ผู้เรียนคิดวางแผนก่อนการปฏิบัติงานทุกครั้ง	3.99	0.64	มาก
32	การฝึกให้ผู้เรียนมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง จากแฟ้มสะสมงาน	4.20	0.66	มาก
33	การให้ผู้เรียนนำเสนอผลงานที่สำเร็จตามกระบวนการ ทำงานครบทุกขั้นตอน	4.02	0.56	มาก
	รวม	3.91	0.38	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่า ความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.91$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ระดับมากมี 8 ข้อ ได้แก่ ข้อ 32. การฝึกให้ผู้เรียนมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองจากแฟ้มสะสมงาน ($\bar{x} = 4.20$) ข้อ 27. การเชื่อมโยงความรู้เดิมของผู้เรียนกับความรู้ใหม่ ($\bar{x} = 4.19$) และ ข้อ 26 การจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกกระบวนการคิดและกระบวนการปฏิบัติตน ($\bar{x} = 4.08$) ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อยู่ในระดับปานกลางมี 1 ข้อ คือ ข้อ 29. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยคอมพิวเตอร์ ($\bar{x} = 2.94$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน
โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน ด้านการ
เรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อ	ความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
34	การแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยใช้เทคนิคและวิธีการที่เหมาะสม	4.09	0.63	มาก
35	การจัดให้ผู้เรียนทุกคนในชั้นได้มีโอกาสทำงานร่วมกัน อย่างทั่วถึง	4.29	0.64	มาก
36	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกันระหว่างครูกับผู้เรียน	4.03	0.59	มาก
37	การกระตุ้นและส่งเสริมค่านิยมการมีส่วนร่วมในการทำงาน ร่วมกันเป็นกลุ่ม	4.23	0.58	มาก
38	การแลกเปลี่ยนวิธีการทำงาน สร้างสรรค์ผลงานและ การอยู่ร่วมกัน	4.18	0.58	มาก
39	การจัดประสบการณ์การเข้าค่ายทางวิชาการ	3.21	0.72	ปานกลาง
40	การสร้างเจตคติความร่วมมือและความตระหนักในการ ทำงานกลุ่มต่อผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	4.08	0.55	มาก
41	การจัดกิจกรรมแบบศูนย์การเรียนรู้	2.92	0.89	ปานกลาง
42	การสร้างสถานการณ์การแก้ปัญหาสังคม ให้ผู้เรียนได้ ฝึกปฏิบัติจริง	3.71	0.65	มาก
43	การให้ผู้เรียนร่วมกันจัดนิทรรศการอย่างสม่ำเสมอ	3.86	0.55	มาก
	รวม	3.86	0.62	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่า ความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.86$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นในการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางระดับมาก มี 8 ข้อ ได้แก่ ข้อ 35. การจัดให้ผู้เรียนทุกคนในชั้นได้มีโอกาสทำงานร่วมกันอย่างทั่วถึง ($\bar{x} = 4.29$) ข้อ 37. การกระตุ้นและส่งเสริมค่านิยมการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ($\bar{x} = 4.23$) และข้อ 38. การแลกเปลี่ยนวิธีการทำงาน สร้างสรรค์ผลงาน และการอยู่ร่วมกัน ($\bar{x} = 4.18$) ส่วนข้อที่ มีความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อยู่ในระดับปานกลางมี 2 ข้อ คือข้อ 39. การจัดประสบการณ์การเข้าค่ายทางวิชาการ ($\bar{x} = 3.21$) และข้อ 41. การจัดกิจกรรมแบบศูนย์การเรียนรู้ ($\bar{x} = 2.92$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน ด้านการเรียนรู้จากกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	ความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการเรียนรู้จากกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
44	การเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้ผู้เรียนสม่ำเสมอ	4.11	0.54	มาก
45	การให้ผู้เรียนแต่ละคนเสนอรูปแบบวิธีการเรียนรู้ที่ตนถนัด	3.95	0.54	มาก
46	การฝึกให้ผู้เรียนจัดลำดับขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้	3.82	0.62	มาก
47	การให้ผู้เรียนนำเสนอวิธีการเรียนรู้อย่างหลากหลายและ เลือกใช้วิธีที่เหมาะสมได้	3.82	0.62	มาก
48	การให้ผู้เรียนวิเคราะห์จุดเด่นจุดอ่อน ของวิธีการเรียนรู้ แต่ละวิธี	3.95	0.59	มาก
49	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดค้นวิธีการเรียนรู้แบบใหม่ อยู่เสมอ	3.94	0.51	มาก
50	การฝึกให้ผู้เรียนสามารถสรุปความรู้และกิจกรรมที่ ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง	3.94	0.68	มาก
51	การจัดให้มีการประเมินผลกระบวนการเรียนรู้ของ นักเรียนเป็นรายบุคคล	3.99	0.53	มาก
52	การใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าสำหรับผู้เรียน อย่างต่อเนื่อง	3.67	0.72	มาก
53	การให้ผู้เรียนจัดทำโครงงานอย่างสม่ำเสมอ	3.50	0.71	ปานกลาง
54	การจัดเวลาพิเศษให้ผู้เรียนได้มีการทบทวนสิ่งที่ได้ เรียนรู้เป็นประจำวัน	3.44	0.60	ปานกลาง
55	การส่งเสริมให้ผู้เรียนร่วมกันศึกษาวิเคราะห์และทบท กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผ่านไปแล้ว	4.12	3.00	มาก
	รวม	3.85	0.43	มาก

จากตาราง 8 แสดงว่า ความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน ด้านการเรียนรู้จากกระบวนการเรียนรู้ ของตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{x} = 3.85$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นในการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางระดับมาก มี 10 ข้อ ได้แก่ ข้อ 12. การส่งเสริมให้ ผู้เรียน ร่วมกันศึกษาวิเคราะห์และทบทวนกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผ่านพ้น ไปแล้ว($\bar{x} = 4.12$) ข้อ 44. การเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้ผู้เรียนสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 4.11$) และข้อ 51.การจัดให้มีการประเมินผลกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{x} = 3.99$) ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อยู่ในระดับปานกลางมี 2 ข้อคือ ข้อ 53.การให้ผู้เรียนจัดทำโครงงานอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 3.50$) และข้อ 54. คือการจัดเวลาพิเศษให้ผู้เรียนได้มีการทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้เป็นประจำวัน ($\bar{x} = 3.44$)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียน เป็น
ศูนย์กลาง ของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ เป็นการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นในการจัด
การเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สำนักงานการ
ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพสมรสและ
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเพื่อเป็นการทดสอบสมมุติฐาน โดยใช้การทดสอบค่าที (t – test)
และ ค่าเอฟ (F – test) ดังต่อไปนี้

3.1 การเปรียบเทียบตามเพศ เป็นการทดสอบสมมุติฐาน ข้อที่ 1 “ข้าราชการครู
กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครที่มีเพศต่างกัน มีความคิด
เห็นในการจัดการเรียนการสอนทั้ง 5 ด้านแตกต่างกันโดยใช้การทดสอบ ค่า t ปรากฏผลในตาราง 9

ตาราง 9 เปรียบเทียบความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
ของข้าราชการครู โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ

ความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน	เพศ				t
	ชาย (N=28)		หญิง (N=147)		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข	3.96	0.26	3.97	0.32	-0.22
2. ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม	3.80	0.36	3.87	0.40	-0.87
3. ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง	3.90	0.42	3.91	0.38	-0.16
4. ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น	3.85	0.43	3.86	0.35	-0.10
5. ด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง	3.46	0.75	3.24	0.34	1.96 *
รวม	3.79	0.37	3.77	0.28	0.13

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

จากตาราง 9 ข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ข้าราชการครูเพศชายมีความคิดเห็นในด้านดังกล่าวอยู่ในระดับมากกว่าเพศหญิง ส่วนด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 การเปรียบเทียบตามอายุ เป็นการทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 2 “ ข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนทั้ง 5 ด้านแตกต่างกัน “ โดยใช้การทดสอบ ค่า Fปรกติ ผลในตาราง 10

ตาราง 10 วิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ

ความคิดเห็น ในการจัดการเรียนการสอน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
1.ด้านการเรียนรู้มีความสุข	ระหว่างกลุ่ม	2	9.48	4.74	0.48
	ภายในกลุ่ม	172	16.84	9.79	
	รวม	174	16.94		
2.ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	6.05	3.02	0.19
	ภายในกลุ่ม	172	27.74	0.16	
	รวม	174	27.80		
3.ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง	ระหว่างกลุ่ม	2	0.38	0.19	1.28
	ภายในกลุ่ม	172	25.89	0.15	
	รวม	174	26.27		
4.ด้านการเรียนรู้กับบุคคลอื่น	ระหว่างกลุ่ม	2	0.49	0.24	1.90
	ภายในกลุ่ม	172	22.30	0.13	
	รวม	174	22.80		
5.ด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	2	3.19	1.09	0.05
	ภายในกลุ่ม	172	33.24	0.19	
	รวม	174	37.27		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.10	5.07	0.57
	ภายในกลุ่ม	172	15.33	8.91	
	รวม	174	15.43		

จากตาราง 9 ข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนgrundที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ข้าราชการครูเพศชายมีความคิดเห็นในด้านดังกล่าวอยู่ในระดับมากกว่าเพศหญิง ส่วนด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 การเปรียบเทียบตามอายุ เป็นการทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 2 “ข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน ตั้งกีดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนทั้ง 5 ด้านแตกต่างกัน “ โดยใช้การทดสอบ ค่า Fปรากฏ ผลในตาราง 10

ตาราง 10 วิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ

ความคิดเห็น ในการจัดการเรียนการสอน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
1.ด้านการเรียนรู้มีความสุข	ระหว่างกลุ่ม	2	9.48	4.74	0.48
	ภายในกลุ่ม	172	16.84	9.79	
	รวม	174	16.94		
2.ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	6.05	3.02	0.19
	ภายในกลุ่ม	172	27.74	0.16	
	รวม	174	27.80		
3.ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง	ระหว่างกลุ่ม	2	0.38	0.19	1.28
	ภายในกลุ่ม	172	25.89	0.15	
	รวม	174	26.27		
4.ด้านการเรียนรู้กับบุคคลอื่น	ระหว่างกลุ่ม	2	0.49	0.24	1.90
	ภายในกลุ่ม	172	22.30	0.13	
	รวม	174	22.80		
5.ด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	2	3.19	1.09	0.05
	ภายในกลุ่ม	172	33.24	0.19	
	รวม	174	37.27		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.10	5.07	0.57
	ภายในกลุ่ม	172	15.33	8.91	
	รวม	174	15.43		

จากตาราง 10 แสดงว่า การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยรวมและรายด้านของข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนกรุงธน สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งไม่สอดคล้อง กับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

3.3 การเปรียบเทียบตามสถานภาพการสมรส เป็นการทดสอบสมมุติฐาน ข้อที่ 3 “ข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน ทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกัน “ โดยใช้การทดสอบ ค่า t ปรากฏผลในตาราง 11

ตาราง 11 เปรียบเทียบความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของข้าราชการครู โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามสถานภาพการสมรส

ความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน	สถานภาพการสมรส				t
	โสด (N=44)		สมรส (N=131)		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	.S.D.	
1. ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข	3.98	0.31	3.97	0.31	0.24
2. ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม	3.84	0.45	3.87	0.37	-0.46
3. ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง	3.92	0.39	3.90	0.38	0.29
4. ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น	3.87	0.46	3.65	0.32	1.98 *
5. ด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง	3.84	0.34	3.86	0.46	-0.10
รวม	3.89	0.32	3.89	0.29	0.06

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง11 แสดงว่า ข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยรวม 5 ด้าน แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ข้าราชการครูที่มีสถานภาพเป็นโสด มีความคิดเห็นในด้านดังกล่าวอยู่ในระดับมากกว่า ข้าราชการครูที่มี สถานภาพสมรส ส่วนด้านอื่น ๆ นั้นมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 การเปรียบเทียบ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เป็นการทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 4
 “ ข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครที่มี
 ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน ทั้ง 5 ด้าน
 แตกต่างกัน “ โดยใช้การทดสอบ ค่า F ปรากฏผลในตาราง 12

ตาราง 12 วิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน
 ของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน โดยรวมและรายด้าน จำแนกตาม
 ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ความคิดเห็น ในการจัดการเรียนการสอน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
1.ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข	ระหว่างกลุ่ม	2	0.26	1.63	0.18
	ภายในกลุ่ม	172	15.22	8.84	
	รวม	174	15.25		
2.ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	3.64	1.82	0.00
	ภายในกลุ่ม	172	27.80	0.16	
	รวม	174	27.80		
3.ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง	ระหว่างกลุ่ม	2	0.16	8.34	0.54
	ภายในกลุ่ม	172	26.11	0.15	
	รวม	174	26.27		
4.ด้านการเรียนรู้กับบุคคลอื่น	ระหว่างกลุ่ม	2	0.20	0.10	0.76
	ภายในกลุ่ม	172	22.60	0.13	
	รวม	174	22.80		
5.ด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	2	0.39	0.20	1.02
	ภายในกลุ่ม	172	32.88	0.19	
	รวม	174	33.24		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	5.18	2.59	0.26
	ภายในกลุ่ม	172	5.11	8.78	
	รวม	174	15.16		

จากตาราง 12 แสดงว่า การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน ของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียน
เป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

จากจำนวนแบบสอบถามจำนวน 175 ฉบับ มีผู้ตอบแบบสอบถามในตอนที่ 4 ของแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่มีต่อ การเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู จำนวน 78 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 44.57 ซึ่งส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะครบทั้ง 5 ด้าน และมีส่วนน้อยที่ให้ข้อเสนอแนะเฉพาะบางด้าน วิธีการนำเสนอผู้วิจัยได้จัดหมวดหมู่แจกแจงความถี่ แล้วนำเสนอจัดเรียงตามลำดับความถี่ ดังตารางที่ 13

ตาราง 13 ค่าความถี่ในการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของข้าราชการครู จำแนกเป็นรายด้าน

ลำดับ ที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่
	<u>ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข</u>	
1	การสร้างบรรยากาศภายในห้องเรียนมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูควรตระหนักในเรื่องนี้ให้มาก	29
2	ชิ้นงานที่สมบูรณ์และเก็บเป็นระบบ ผู้เรียนจะมีความพึงพอใจและจะส่งผลให้ผู้เรียน เรียนรู้อย่างมีความสุข	16
3	การใช้กระบวนการกลุ่มมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะมากยิ่งขึ้น	7
4	การเรียนการสอนควรเสริมสร้างเทคนิค วิธีสอนที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนค้นพบความสนใจของตนเอง	4
	<u>ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม</u>	
1	แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเรียนรู้แบบบูรณาการ	11
2	การสร้างความเข้าใจในเรื่องความคิดรวบยอดเป็นปัญหาสำหรับครูผู้สอน	8
3	ในการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้งควรมีการส่งเสริมให้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	5
4	ข้อจำกัดในเรื่องของเวลาเป็นปัญหาต่อการนำเสนอผลงานของนักเรียน ดังนั้นหลักสูตรควรยืดหยุ่น	4

ลำดับ ที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่
	<u>ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง</u>	
1	ควรให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดทักษะกระบวนการคิดสม่ำเสมอ	15
2	ควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของตนเองจากแฟ้มสะสมงานด้วย	10
3	ครูคอยให้คำแนะนำกระตุ้นเตือนและเสริมแรงผู้เรียนเพื่อสร้างความมั่นใจในกระบวนการทำงานเป็นระยะ ๆ	7
	<u>ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น</u>	
1	การสร้างสถานการณ์ทางสังคมเพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสนในการทำงานร่วมกัน	18
2	กิจกรรมการเรียนรู้การสอนควรให้เนื้อหายืดหยุ่นและสอดคล้องกับผู้เรียน	
	ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้สอน	17
3	ครูควรสอนให้เด็กรู้จักรับผิดชอบการทำงานต่อตนเองและผู้อื่น	7
	<u>ด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง</u>	
1	ควรฝึกให้ผู้เรียนสามารถสรุปความรู้และกิจกรรมปฏิบัติได้ด้วยตนเอง	11
2	ครูที่สอนแต่ละวิชาควรมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ เพื่อนำไปใช้อย่างกว้างขวางและเป็นการประหยัด	9
3	ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ ที่ตนเองสนใจและมีความถนัด	7
4	ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดค้นหาวิธีการเรียนรู้โดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก และเป็นแบบกันเอง	4

จากตาราง 13 แสดงให้เห็นถึงความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นรายด้าน ดังนี้

1. ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข ข้าราชการครูให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การสร้างบรรยากาศภายในห้องเรียนมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูควรตระหนักในเรื่องนี้ให้มากขึ้นงานที่สมบูรณ์และจัดเก็บเป็นระบบ มีส่วนสนับสนุนความพึงพอใจและจะส่งผลให้ผู้เรียน เรียนรู้อย่างมีความสุข การใช้กระบวนการกลุ่มมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะมากยิ่งขึ้น และการเรียนการสอนควรเสริมสร้างเทคนิค วิธีสอนที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนค้นพบความสนใจของตนเอง ตามลำดับ
2. ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม ข้าราชการครู ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเรียนรู้แบบบูรณาการ การสร้างความเข้าใจในเรื่องความคิดรวบยอดเป็นปัญหาสำหรับครูผู้สอน ในการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้งควรมีการส่งเสริมให้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และข้อจำกัดในเรื่องของเวลาเป็นปัญหาต่อการนำเสนอผลงานของนักเรียนดังนั้นหลักสูตรควรยืดหยุ่น ตามลำดับ
3. ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง ข้าราชการครู ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ควรให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดทักษะกระบวนการคิดสม่ำเสมอ ควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของตนเองจากแฟ้มสะสมงานด้วย และครูคอยให้คำแนะนำกระตุ้นเตือนและเสริมแรงผู้เรียนเพื่อสร้างความมั่นใจในกระบวนการทำงานเป็นระยะ ๆ ตามลำดับ
4. ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น ข้าราชการครูให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือการสร้างสถานการณ์ทางสังคม เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการทำงานร่วมกัน กิจกรรมการเรียนการสอนควรให้เนื้อหายืดหยุ่นและสอดคล้องกับผู้เรียน ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับครูและครูควรสอนให้เด็กรู้จักรับผิดชอบการทำงานต่อตนเองและผู้อื่น ตามลำดับ
5. ด้านการเรียนรู้จากกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ข้าราชการครูให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือควรฝึกให้ผู้เรียนสามารถสรุปความรู้และกิจกรรปฏิบัติได้ด้วยตนเองครูที่สอนแต่ละวิชาควรมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อเพื่อนำไปใช้อย่างกว้างขวาง และเป็นการประหยัคส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ที่ตนเองสนใจและมีความถนัดและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดค้นหาวิธีการเรียนรู้โดยครู เป็นผู้อำนวยความสะดวกและเป็นแบบกันเองกับผู้เรียน ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งจะสรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ใน 5 ด้าน คือ ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น และด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง
2. เพื่อเปรียบเทียบ ความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครโดยจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพการสมรส และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
3. เพื่อรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนกรุงธนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ
2. สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการจัดเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีเพศ อายุ สถานภาพการสมรสและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน อันจะเป็นแนวทาง ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของข้าราชการครู

3. ผลของการศึกษาค้นคว้าที่ได้จากความคิดเห็น ปัญหาและข้อเสนอแนะจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบและ แนวทางการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของข้าราชการครูสายผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษาต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ ประชากรที่ใช้ คือ ข้าราชการครูสายผู้สอนกลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งมีโรงเรียนทั้งหมด 8 โรงเรียน ได้แก่โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง โรงเรียนราชวินิตประถมบางแค โรงเรียนวัดหนัง โรงเรียนวัดหงส์รัตนาราม โรงเรียนวัดสังข์กระจาย โรงเรียนวัดเจ้ามูล โรงเรียนวัดนาครปรกและโรงเรียนวัดช่างเหล็ก รวมประชากรทั้งสิ้น 317 คน ต่อจากนั้น ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan กำหนดระดับความเชื่อมั่น 95 % จากประชากรทั้งหมด มาจัดเรียงลำดับ โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จาก 8 โรงเรียน ได้กลุ่ม ตัวอย่าง 175 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้คือตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ซึ่งเป็นสถานภาพของข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ได้แก่ เพศ จำแนกเป็นชายและหญิง อายุ จำแนกเป็นอายุต่ำกว่า 35 ปี 35 -45 ปี และสูงกว่า 45 ปี สถานภาพการสมรส จำแนกเป็น โสดและสมรสและ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน จำแนกเป็นต่ำกว่า 15 ปี 15 – 25 ปีและสูงกว่า 25 ปี ตามลำดับ ส่วนตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามลักษณะการเรียนรู้ 5 ด้าน คือด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นและด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ ของตนเอง

สมมุติฐานการวิจัย

1. ข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตามลักษณะการเรียนรู้ 5 ด้าน แตกต่างกัน
2. ข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามลักษณะการเรียนรู้ 5 ด้าน แตกต่างกัน
3. ข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตามลักษณะการเรียนรู้ 5 ด้าน แตกต่างกัน
4. ข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตามลักษณะการเรียนรู้ 5 ด้าน แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยดำเนินการตามขั้นตอน ตามลำดับคือ กำหนดประชากร ขนาดและวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นข้าราชการครูจากกลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีโรงเรียนทั้งหมด 8 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง โรงเรียนวัดหงส์รัตนาราม โรงเรียนราชวินิต ประถมบางแค โรงเรียนวัดหนัง โรงเรียนวัดเจ้ามูล โรงเรียนวัดสังข์กระจาย โรงเรียนวัดช่างเหล็ก และโรงเรียนวัดนาครปรก รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 317 คน และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ตาราง Krejcie and Morgan. โดยใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 175 คน คิดเป็นร้อยละ 55.20 ผู้วิจัยได้สุ่มกลุ่มตัวอย่าง ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยสำรวจรายชื่อครูผู้สอน ทั้ง 8 โรงเรียนของกลุ่มโรงเรียนกรุงธน ตามโครงสร้างการบริหารของสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ(สพช.)ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการแบ่งกลุ่มโรงเรียน ตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ.2523

2. สุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยนำรายชื่อครูทั้งหมดตามที่ สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครได้จัดเรียงลำดับไว้แล้ว มาจับฉลากรายชื่อครู ตามสัดส่วนจำนวนครูแต่ละโรงเรียน ก็จะได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 175 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ใน 5 ด้าน คือ ด้านการเรียนรู้มีความสุข ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวมด้านการเรียนรู้จากการคิด และปฏิบัติจริงด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นและด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรสและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ช่วงคะแนนตามแบบ ลิเคอร์ท (Likert Scale) คือ ความคิดเห็นในการจัด มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด โดยจำแนกระดับความคิดเห็น การจัดการเรียนการสอนของข้าราชการครู เป็น 5 ด้าน ประกอบด้วยคำถาม ด้านการเรียนรู้มีความสุข 14 ข้อ ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม 10 ข้อ ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง 9 ข้อ ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น 10 ข้อและด้านการเรียนรู้จากกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง 12 ข้อ รวมทั้งสิ้น 55 ข้อคำถาม

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการขอหนังสือจากภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ส่งแบบสอบถามและกำหนดวันเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างวันที่ 30 กรกฎาคม 2544 – 17 สิงหาคม 2544 และขอความอนุเคราะห์โรงเรียนรวบรวมแบบสอบถามส่งกลับคืนสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อผู้วิจัยจะไปขอรับอีก หากได้รับแบบสอบถามไม่ครบตามจำนวนที่กำหนด ผู้วิจัยจะติดต่อขอรับแบบสอบถามด้วยตนเองจากโรงเรียนจนได้ครบ ตามจำนวนที่ต้องการ แล้วจึงนำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความเรียบร้อย สมบูรณ์ถูกต้องแล้วดำเนินการวิเคราะห์คำนวณหาค่าทางสถิติ ต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for the Social Science - PC) เพื่อคำนวณหาค่าสถิติจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างมีลักษณะเป็นแบบสำรวจ ทำการวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ แล้วคำนวณค่าร้อยละ ส่วนแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็น ในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตามลักษณะการเรียนรู้ 5 ด้าน คือ ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นและด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามให้เลือกตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและตรวจให้ คะแนนเป็นรายข้อและนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ใช้เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ย 5 ระดับ คือ การจัดกิจกรรมได้มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด

ต่อจากนั้นผู้วิจัยจึงเปรียบเทียบ ความแตกต่าง ความคิดเห็นของข้าราชการครูในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทั้ง 5 ด้าน โดยจำแนกตัวแปร ตามเพศ และสถานภาพการสมรส ใช้ทดสอบด้วยค่าที (t -test) ส่วนตัวแปรด้าน อายุ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ใช้สถิติการทดสอบด้วยค่าเอฟ (F -test) ถ้าพบความแตกต่างจะทดสอบค่าความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของนิวแมน-คูลส์ (Newman - Keuls Method) และ ขั้นตอนสุดท้าย

นำแบบสอบถามตอนที่ 3 ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิดที่ผู้ตอบเสนอความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้วิจัยจะวิเคราะห์โดยนำมาจัดหมวดหมู่ตามเนื้อหา (Content Analysis) แจกแจงความถี่และนำเสนอเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาความคิดเห็น ในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สรุปได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือข้าราชการครูสายผู้สอน กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 175 คน ตามตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพการสมรสและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่าข้าราชการครูกลุ่มตัวอย่าง เป็นเพศชาย จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00 และเพศหญิงจำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 84.00 ตัวแปรด้านอายุ พบว่า ข้าราชการครู กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ต่ำกว่า 35 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 18.30 อายุระหว่าง 35 – 45 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 30.90 และอายุ สูงกว่า 45 ปี จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 50.90 ตัวแปรด้านสถานภาพการสมรส ข้าราชการครูกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพเป็นโสด จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 25.10 สมรสแล้ว 131 คน คิดเป็นร้อยละ 74.90 ส่วนตัวแปรด้านประสบการณ์ในการทำงานนั้น ข้าราชการครูกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 15 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 16.60 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 15 – 25 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 43.40 ปี และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน สูงกว่า 25 ปี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู แยกเป็น 5 ด้านคือ ด้านการเรียนรู้มีความสุข ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นและด้านการเรียนรู้ จากกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวมและรายด้านพบว่า ข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนกรุงธน มีความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยรวมจัดได้ในระดับมาก ทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่จัดได้มากกว่าด้านอื่นๆ คือ ด้านการเรียนรู้มีความสุข ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นและด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ ระดับความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนกรุงธน จำแนกเป็นรายชื่อ พบว่า

3.1 ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นในการจัดอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การแสดงความรัก ความเมตตา ความจริงใจให้ ความอบอุ่นแบบพ่อแม่ของนักเรียน ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งส่วนใหญ่มีความ คิดเห็นว่า การจัดบรรยากาศในห้องเรียนทั้งครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันแบบเป็นกันเอง การให้ ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงและสนับสนุนให้ประสบความสำเร็จอย่างสม่ำเสมอและการจัดการเรียนรู้ จากกิจกรรมที่แปลกใหม่ ทำทายและสนุกเพื่อกระตุ้นให้อยากเรียนรู้ต่อไป เป็นต้น ส่วนข้อที่มี ความ คิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อยู่ในระดับปานกลาง มีเพียงข้อ เดียว คือ การจัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ทุกครั้ง

3.2 ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ครู ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการจัดอยู่ในระดับมาก เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เนื้อหาการประยุกต์กระบวนการเรียนรู้ที่นำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริงของผู้เรียน และการนำเอา เรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตจริงของนักเรียนมาจัดสถานการณ์การเรียนรู้ เป็นต้น ส่วนข้อที่มี ความ คิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอยู่ในระดับปานกลางมีเพียงข้อเดียวคือ การให้ผู้เรียนเสนอผลงานการเรียนรู้ที่ได้รับเป็นรายวันหรือรายสัปดาห์

3.3 ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริงโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่าครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เรื่องการ ฝึกให้ผู้เรียนมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองจากแฟ้มสะสมงาน การเชื่อมโยงความรู้เดิม ของผู้เรียน กับความรู้ใหม่และการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกกระบวนการคิด และกระบวนการ ปฏิบัติตน เป็นต้น ส่วนข้อที่มีความเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอยู่ ในระดับปานกลาง มีเพียงข้อเดียวคือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยคอมพิวเตอร์ ด้านการ เรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายชื่อพบว่าครูส่วนใหญ่มีความคิด เห็นในการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางระดับมากในเรื่องการจัดให้ผู้เรียนทุกคนในชั้น ได้มีโอกาสทำงานร่วมกันอย่างทั่วถึง การกระตุ้นและส่งเสริมค่านิยมการมี ส่วนร่วมในการทำงาน ร่วมกันเป็นกลุ่ม และการแลกเปลี่ยนวิธีการทำงานสร้างสรรค์ผลงานและการอยู่ร่วมกัน เป็นต้น ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางมี 2 เรื่องคือ การจัดประสบการณ์การเข้าค่าย ทางวิชาการและการจัดกิจกรรมแบบศูนย์ การเรียน

3.5 ด้านการเรียนรู้จากกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมากพิจารณา รายชื่อ พบว่าครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เช่น เรื่องของการส่งเสริมให้ผู้เรียนร่วมกัน

ศึกษาวิเคราะห์และทบทวนกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ผ่านพ้นไปแล้ว การเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้ผู้เรียนสม่ำเสมอและการจัดให้มีการประเมินผลกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นต้น ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางมี 2 เรื่อง คือ การให้ผู้เรียนจัดทำโครงงานอย่างสม่ำเสมอ และการจัดเวลาพิเศษให้ผู้เรียนได้มีการทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้เป็นประจำวัน

4. ผลการวิเคราะห์ เปรียบเทียบความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน ตามสมมุติฐานที่วางไว้ ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุขด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น และด้านการเรียนรู้จากกระบวนการเรียนรู้ ของตนเอง จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ทดสอบ t -test และวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ใช้สถิติทดสอบ F - test ถ้าพบความแตกต่างเป็นรายคู่จะทำการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการของนิวแมน-คูลส์ (Newman – Keuls Method) ดังต่อไปนี้

4.1 เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน ที่มีเพศต่างกัน พบว่ามีความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทั้ง 5 ด้าน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ข้าราชการครูเพศชาย มีความคิดเห็นในด้านดังกล่าวอยู่ในระดับมากกว่าข้าราชการครู เพศหญิง ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 เปรียบเทียบความคิดเห็น ของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนธน ที่มีอายุต่างกัน โดยรวมและรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนกรุงธน ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน พบว่ามีความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทั้ง 5 ด้านโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นข้าราชการครูที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ข้าราชการครูที่มีสถานภาพเป็นโสดมีระดับความคิดเห็นในด้านดังกล่าวสูงกว่าข้าราชการครูที่มีสถานภาพสมรส ส่วนด้านอื่นๆ นั้นมี ความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนกรุงธน ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน พบว่ามีความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางทั้ง 5 ด้าน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. วิเคราะห์หาค่าความถี่ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนกรุงธนสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ทั้ง 5 ด้าน ปรากฏผลดังนี้

5.1 ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข ข้าราชการครูให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะโดยเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อยคือ การสร้างบรรยากาศที่ดีภายในห้องเรียนมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและครูควรตระหนักในเรื่องนี้ให้มากขึ้นงานที่สมบูรณ์และเก็บเป็นระบบจะทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจและจะกระตุ้นส่งผลให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข การนำกระบวนการกลุ่มมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะทางด้านสังคม และการเรียนการสอนควรมีการเสริมสร้างเทคนิควิธีสอนที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนค้นพบความสนใจของตนเองตามลำดับ

5.2 ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม ข้าราชการครูให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะโดยเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อยคือ แหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ แบบบูรณาการ การสร้างความเข้าใจในเรื่องความคิดรวบยอดเป็นปัญหาสำหรับครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้ง ควรมีการส่งเสริมให้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและข้อจำกัดในเรื่องของเวลาเป็นปัญหาต่อการนำเสนอผลงานของนักเรียนดังนั้นหลักสูตรการสอนควรมีการยืดหยุ่นด้วย ตามลำดับ

5.3 ด้านการเรียนรู้จากคิดและปฏิบัติจริง ข้าราชการครูให้ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะโดยเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย คือควรให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดทักษะกระบวนการคิดอย่างสม่ำเสมอ ควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของตนเองจากแฟ้มสะสมงานด้วย นอกจากนี้ครูควรคอยให้คำแนะนำ กระตุ้นเตือนและเสริมแรงผู้เรียนเพื่อสร้างความมั่นใจในกระบวนการทำงานเป็นระยะ ๆ ต่อเนื่อง ตามลำดับ

5.4 ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น ข้าราชการครูให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะโดยเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย คือการสร้างสถานการณ์ทางสังคมเพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสร่วมกัน กิจกรรมการเรียนการสอนควรให้เนื้อหายืดหยุ่นและสอดคล้องกับผู้เรียน ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกัน ผู้เรียนกับผู้สอนและครูควรสอนให้ผู้เรียนรู้จักความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน ตามลำดับ

5.5 ด้านการเรียนรู้จากกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ข้าราชการครูให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะโดยเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย คือ ควรฝึกให้ผู้เรียนสามารถสรุปความรู้และกิจกรรมที่ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง ครูที่สอนแต่ละวิชาควรมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ เพื่อนำไปใช้อย่างกว้างขวางและเป็นการประหยัด ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ที่ตนเองสนใจและมีความถนัดและควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดค้นหาวิธีการเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและเป็นแบบกันเอง ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติที่เกี่ยวกับ ความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีประเด็นที่น่าสนใจ ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของข้าราชการครู โดยรวมทั้ง 5 ด้านคือ ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นและด้านการเรียนรู้จากกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธนตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาความรู้ ความสามารถของตนเองเพื่อให้ก้าวทันความเจริญด้านเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารตลอดเวลา เพราะการจัดการศึกษาในปัจจุบันจำเป็นต้องมีปัจจัยและกระบวนการที่ดีมาสนับสนุน ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงจะต้องมองในภาพกว้าง มิใช่มองแค่เฉพาะภายในห้องเรียนหรือมองเพียงแค่วิธีการจัดการเรียนการสอนเท่านั้น การจัดการศึกษาเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนในทุกแง่มุม การศึกษาเป็นกระบวนการทางสังคมตั้งแต่การจัดการศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้มากน้อยเพียงใดนั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับศักยภาพของผู้เรียนที่ได้เรียนรู้ด้วยวิธีการที่เหมาะสมสอดคล้องกับความถนัดและสิ่งที่ผู้เรียนสนใจ ฉะนั้น ครูผู้สอนตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและลึกซึ้ง เพื่อเป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จ ตามความมุ่งหมายในระยะยาวของการศึกษาในระดับประถมศึกษา คือ การพัฒนาให้ผู้เรียนมีอิสระ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความมั่นใจในตนเองและมีทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับการศึกษาตลอดชีวิต ดังนั้น การปฏิรูปการศึกษาจึงเป็นแนวทางหนึ่งในการเปลี่ยนแปลง แก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน โดยมีเป้าหมายเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งมีบทบาทสำคัญ ตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ในปัจจุบันการจัดการเรียน

การสอนซึ่งเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 นั้น ได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนในหมวด 4 เรื่องแนวการจัดการศึกษาของชาติให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอน โดยยึดหลักการว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด คือ การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและแนวการสอนในลักษณะเช่นนี้ ผู้ที่เคยผ่านการศึกษาอบรมจากสถาบันผลิตครูจะต้องศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งส่วนหนึ่งจะมีการศึกษาหาความรู้ในหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยยึด ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมาแล้วทั้งนั้น ในเรื่องนี้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแนวคิดของ บุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามายาวนาน คือศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี (อ้างอิงมาจาก ; ศักดิ์ชัย นิรัญทวี .2543 :7) ที่เคยให้ความรู้ไว้ว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนี้ได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดทางปรัชญาการศึกษา กลุ่มพิพัฒนาการนิยม (Progressivism)หรือการศึกษาแผนใหม่และเป็นแนวปรัชญาการศึกษา ที่ท่านนำมาเผยแพร่ร่วมกับนักวิชาการที่เรียนจบมาจากสหรัฐอเมริกา เมื่อเกือบ 50 ปีมาแล้ว โดยที่ท่านได้อธิบายถึงหลักสำคัญทาง การศึกษาที่เป็นพื้นฐานของผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เช่น เราจำเป็นต้องรู้เสียก่อนว่าผู้ที่จะมาเรียนมีลักษณะอย่างไร (Nature of learning) เราจำเป็นต้องรู้ด้วยว่าผู้เรียนนั้นอาจเรียนรู้ได้อย่างไรและในการให้ การศึกษานั้นต้องดูแลเนื้อหาและ วิธีการที่จะใช้สอนให้เหมาะสมกับลักษณะของสังคม ที่ผู้เราอาศัยอยู่ด้วย (Nature of Society) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของนิวัฒน์ วาศิธี (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของครู ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลางโดยรวม และรายด้าน 8 ด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมา ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยเอกสารของ สำเร็จ ประเสริฐสุข (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้พิมพ์เปิดเผยผลการสำรวจของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ส.กศ.) เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู อาจารย์ระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา สำนักบริหารศึกษาท้องถิ่น สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร และ โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน เกี่ยวกับการจัดการ เรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางว่า ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 407 คน (จาก 407 โรงเรียน)ร้อยละ 66.6 ตอบว่า ได้บริหารการเรียนการสอนตามแนวทางดังกล่าว อยู่แล้วและร้อยละ 33.4 ตอบตรงๆ ว่าบริหารโรงเรียน โดยจัดการเรียนการสอนแบบที่มีครูเป็นศูนย์กลางและครู จำนวน 2,622 คน จากโรงเรียนดังกล่าว ซึ่งเป็นครูรัฐบาลร้อยละ 82.7 และครูเอกชน ร้อยละ 17.3 ซึ่งครู ร้อยละ 50.8 ตอบว่า รู้และเข้าใจวิธีการจัดการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นอย่างดี ร้อยละ 44.9 ตอบว่าเข้าใจปานกลาง มีร้อยละ 4.3 ที่ยอมรับว่าเข้าใจน้อยและน้อยมาก

2. จากการศึกษาความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ส.ป.ช.) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบผู้เรียนและมีครูกระจายอยู่ทั่วประเทศเป็นจำนวนมาก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.2543 :42– 43) มีการกำหนดยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นบางส่วน ได้สนองนโยบายกระทรวงศึกษาธิการและได้กำหนดแนวปฏิบัติการสอนของครูทั่วประเทศให้จัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งมีลักษณะการเรียนรู้ 5 ด้านซึ่งผลการวิจัย ปรากฏดังนี้

2.1 ด้านการจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าข้าราชการครู มีความเข้าใจในกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งต้องมีความหลากหลายตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล การเรียนรู้มุ่งพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิดสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ทุกขั้นตอน และในกิจกรรมนั้นยังมุ่งพัฒนากระบวนการคิดของนักเรียนเกิดความสุข ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ไม่เบื่อหน่าย ทำให้นักเรียนรู้สึกมีอิสระได้สัมผัสกับบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดี มีความคุ้นเคยและเรียนรู้ความเป็นจริงของชีวิตและธรรมชาติ หน้าที่ครูที่สำคัญคือการพิจารณาบทเรียนต่าง ๆ ที่มีทั้งในและนอกหลักสูตรแล้วพยายามทำให้บทเรียน แต่ละบทมีความหมายและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ จากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุนีย์ ชุ่มจิต (2523 :72 – 76) พบว่า การสอนแบบใช้บทบาทสมมุติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนหน่วย “ชีวิตในบ้าน” มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มผู้เรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของชูardt (Shoudt 1976 : 2754 – A) ที่พบว่า ผู้ที่ได้รับการฝึกและไม่ได้รับการฝึกโดยใช้บทบาทสมมุติมีพฤติกรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกทักษะปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมีนิสัยเอื้อเฟื้อมากขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของโคโนเลย์ (Conoley. 1977 : 4977.A) พบว่า การนำบทบาทสมมุติ มาเป็นองค์ประกอบในการเรียนการสอนมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนมากกว่ากลุ่มควบคุม ทำให้นักเรียนมีสังคมมีจิตใจดีขึ้นและเปลี่ยนแปลงจากการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางมากขึ้น นอกจากนี้อาจจะมีผลมาจากการที่สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จัดให้มีครูแกนนำปฎิรูปกระบวนการเรียนรู้ เป็นครูต้นแบบ ซึ่งมีความตั้งใจและความเพียรพยายาม ที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขโดย ให้นักเรียนได้เรียนตามความต้องการและยังสอดคล้องกับ

คำกล่าวของ โลเวนเฟลด์ (Lowenfeld.1957 : 8 – 10) ที่ว่า ครูจะต้องเป็นผู้กระตุ้นให้เด็กได้ แสดงความคิดออกมาเป็นอิสระและ สร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เด็กรู้สึกเป็นอิสระ ไม่ถูกควบคุมจากระเบียบวินัยที่เคร่งครัดจนเกินไป นอกจากนั้น เลิศ อำนันทนะและ วราภรณ์ รักวิชัย (2527 :25 , 2533 : 85 – 86) กล่าวว่า ครูควรจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้ตรงกับการพัฒนาการของเด็ก โดยให้เด็กทุกคนมีโอกาสในการแสดงออกอย่างอิสระ และสอดคล้องกับ ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุขว่า เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสเลือกเรียน ตามความสนใจและความถนัด.

2.2. ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม พบว่า ข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงเทพมหานครมีความคิดเห็น ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เพราะข้าราชการครู มีบทบาทสำคัญมากใน การจัดการเรียนรู้ ครูจึงต้องเข้าใจแนวคิดและทักษะที่จะปลูกฝังให้นักเรียนอย่างหลากหลาย แต่ต้องจัดบูรณาการให้เป็นเรื่องเดียวกันให้ได้ ครูต้องเป็นนักวางแผนเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ กว้างไกล มองความเชื่อมโยงของสิ่งต่างๆ ได้อย่างชัดเจน จากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของชูดท์ (Shoudt. 1976 : 2754 – A) พบว่า ผู้ที่ได้รับการฝึกและ ไม่ได้รับการฝึกโดยใช้บทบาทสมมุติ มีพฤติกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และพบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกทักษะ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมีนิสัยเอื้อเฟื้อมากขึ้น และสอดคล้องกับรูธ (Ruth.1985 : 48 –56)กล่าวว่า การ ได้เล่นกับเพื่อน เด็กจะได้รับประสบการณ์ ตรงในการแก้ปัญหาหลายด้านมีการถ่ายโยงการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีการขยายความรู้ให้เพื่อน และช่วยเพื่อนร่วมกันทำกิจกรรม รวมทั้งสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้และยังสอดคล้อง กับแนวคิดของ สุวิทย์ มูลคำ (2541 : 15) ว่า การประเมินจากสภาพจริงจะต้อง เป็นการประเมินที่กระทำไปพร้อม ๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของ ผู้เรียนควรใช้ข้อมูลที่หลากหลาย มีการเน้นคุณภาพของผลงานที่ผู้เรียนสร้างขึ้นเอง เป็นการ ประเมินพฤติกรรมการแสดงออกของผู้เรียนที่แสดงออกมาจริง ๆ เน้นประเมินตนเองและ เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียน ครู และผู้ปกครอง

2.3. ด้านการจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมากอาจจะเป็น เพราะในปัจจุบัน การจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากสื่อ ประสบการณ์รอบตัว จาก กิจกรรมต่างๆ มีมากมาย ซึ่งจะได้รับความรู้ และประสบการณ์และสิ่งต่างๆอย่างครบกระบวนการ ตั้งแต่การได้ฝึกสังเกต คิดอย่างรอบคอบปฏิบัติอย่างจริงจัง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีหลายรูปแบบ คือการเรียนแบบร่วมมือ การใช้บทบาทสมมุติ และการเผชิญสถานการณ์เพื่อฝึกกระตุ้นความสนใจและความพร้อม ในการสอนให้นักเรียนทุกคน

มีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ด้วยการอภิปรายผลจากการทำกิจกรรม ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับความคิดเห็นของเสาวภา ฌ นคร (2542 : 4-5) ได้กล่าวไว้ว่า การสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางหน้าที่ครูจะเตรียมกิจกรรม คำถามที่จะกระตุ้นให้นักเรียนพูดและทำกิจกรรมเน้นให้นักเรียนคิดทำและ แสดงออกเพื่อแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์มุ่งการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเป็นส่วนใหญ่ และสอดคล้องกับแนวคิดของนักปรัชญา กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) กล่าวไว้ว่า ครู ควรฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักใช้เหตุผลมีความชื่นชมหรือมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน และให้ผู้เรียนได้ ลงมือกระทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของกลุ่ม Constructivist ที่มุ่งการเรียนรู้แบบการเรียนรู้ด้วยการสืบค้น (Inquiry) และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิวัฒน์ วาศิทธิ (2542 : บทคัดย่อ) ในการปฏิบัติงานตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง โดยรวมและรายด้าน 8 ด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยังสอดคล้องกับกรมสามัญศึกษา (2540 : 19-20) กล่าวว่า การเรียนการสอนที่พึงประสงค์ หมายถึง กระบวนการพัฒนาให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็นและยังสอดคล้องกับสุรางค์ โค้วตระกูล (2536 : 270) ได้กล่าวว่า นักเรียนเป็นศูนย์กลาง คือการให้นักเรียนเป็นผู้กระทำ และมีส่วนร่วมในกิจกรรม ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จะนำมาซึ่งการเรียนรู้และพัฒนาเต็ม ที่ตามศักยภาพของตนเอง จัดบรรยากาศของห้องเรียนให้เอื้อการเรียนรู้และเห็นและวิธีการเรียนรู้ด้วยการค้นพบเอง

2.4. การจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น พบว่า ข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน มีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เพราะข้าราชการครู มีความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมกับบุคคลอื่น โดยใช้กิจกรรมการฝึกให้ผู้เรียนได้ทำงานอย่างมีเป้าหมายร่วมกัน มีการปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดในระหว่างการทำงานกลุ่ม (Face to Face Promotive Interaction) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน อธิบายความรู้ให้เพื่อนในกลุ่มฟัง นักเรียนได้ฝึกทักษะที่จะช่วยให้งานกลุ่มประสบความสำเร็จ ทำให้เกิดประโยชน์มากมายหลายแง่มุม ทั้งประโยชน์ในด้านการเรียนรู้เนื้อหาวิชาต่าง ๆ ประโยชน์ในด้านการเรียนรู้วิธีการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น โดยการปรับความคิดให้ยอมรับและเข้าใจกัน การเรียนรู้วิธีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ความรู้สึกของกันและกัน ตลอดจนประโยชน์ในด้านความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันและกันของบุคคล จากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ สอดคล้องกับชานท์ (Shantz.1975 :6-12) ที่ได้กล่าวว่า การที่เด็กได้ มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งทางวัตถุและบุคคลนั้น มีส่วนช่วยให้เด็กเรียนรู้ถึงวิธีการปฏิบัติตน ตลอดจนเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาของสังคม

เด็กจะเริ่มเข้าใจและยอมรับว่าผู้อื่นแตกต่างไปจากตน โดยเฉพาะการที่เด็กได้ทำงานร่วมกันและมีการสื่อสารกับเด็กอื่นจะทำให้เข้าใจความคิดและ ความรู้สึกของผู้อื่นด้วยและสอดคล้องกับความคิดเห็นของ พันทิพา อุทัยสุขและสิริวรรณ ศรีพหล (2539 : 54 – 77) ได้กล่าวไว้ว่า การสอนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง ซึ่งประกอบด้วยวิธีสอนด้วยการบรรยาย การใช้คำถาม และการสาธิตทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน นอกเหนือจากการเตรียมการสอน เตรียมบทเรียนและเตรียมการประเมินผลสอดคล้องกับเสาวภา ณ นคร (2542 : 4 – 5) กล่าวถึง การสอนของครูเป็นศูนย์กลางว่า ครูจะมีบทบาทเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ครูพูดเป็นส่วนใหญ่ เน้นเนื้อหาความรู้และยังสอดคล้องกับสมชาย ชูชาติ (2538 : 92) กล่าวถึง การสอนแบบบรรยายเป็นการสอนที่ผู้สอนเป็นฝ่ายอธิบาย ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียน ในรูปของคำพูดโดยผู้สอนเป็นฝ่ายเตรียมเนื้อหาและกิจกรรม และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยาภรณ์ รัตนกรกุล (2536 : 33) กล่าวว่า นักเรียนที่เรียนแบบร่วมมือโดยการแบ่ง กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงกว่า นักเรียนที่เรียนคณิตศาสตร์ตามวิธีเรียน แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่เรียนแบบร่วมมือโดยการ แบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์ทั้งระดับความสามารถทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ มีบทบาทการให้ความร่วมมือ ในการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับมาก โดยที่นักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนสูง มีบทบาทให้ ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มมากกว่าด้าน การให้ความช่วยเหลือเพื่อนต่างกลุ่ม ส่วนนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนปานกลางและต่ำมีบทบาท การให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มระดับปฏิบัติมาก ในด้านการยอมรับความคิดเห็นของ สมาชิกในกลุ่มสอดคล้องกับการวิจัยของรจนา ชัยมีเขียว (2530 : 54) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของการพูด โดยการอภิปรายกลุ่ม ประกอบการสอนสูงกว่าการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 แสดงว่า การเรียนรู้ ร่วมกับบุคคลอื่น เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างครูและนักเรียน มี การรับความรู้ ความคิด ประสพการณ์ จากซึ่งกันและกัน มีการแลกเปลี่ยนวิธีการทำงาน การสร้างสรรค์ผลงาน การอยู่ร่วมเรียนรู้ในสิ่งที่ดีงามมาปรับใช้กับตนเองได้

2.5. ด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง พบว่า ข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธนมีความคิดเห็นด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเองอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เพราะ ข้าราชการครูมีความเข้าใจในการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเองเป็นการรับรู้รูปแบบการเรียนรู้และความถนัดของตนเอง ซึ่งเน้นการเรียนรู้กระบวนการว่า การเรียนรู้แต่ละครั้งเกิดขึ้นได้อย่างไร เรียนรู้ด้วยวิธีการและมีขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นจนจบอย่างไร โดยการเปิดโอกาสและจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้ศึกษาวิเคราะห์ประเมินและปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ของตนเองเพื่อนำไปสู่การ

ปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสมพร้อมจะนำไปใช้ในการเรียนรู้ ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิริรัตน์ เทียมเสริวงศ์ (2543 : 66) ได้ศึกษาวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเทคนิคการขาย โดยการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางกับการสอนแบบปกติ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนกรุงเทพธุรกิจพาณิชย์การ พบว่า การสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด ช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ถ้าครูผู้สอนไม่ยึดติดกับเนื้อหา เวลา และให้โอกาสนักเรียนทุกคนค้นพบตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและผู้บริหาร ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ควรจัดอบรมเทคนิคการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ตลอดจนติดตามผลการนำไปใช้ในการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรมและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จุติพร โพธิศิริ (2534 : 72 – 73) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลของการฝึกด้วยตนเองกับการฝึกโดยครู ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนวัดพรหมโลก อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยตนเองและฝึกโดยครู มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยตนเองมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จึงสรุปได้ว่า การจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้จากกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง เป็นกิจกรรมที่จะให้ได้ค้นพบตนเอง โดยการทบทวนพิจารณาสิ่งที่ได้เรียนรู้ แนวทางของตนที่ใช้ในการเรียนรู้ รู้จักการทบทวนปัญหา อุปสรรค เงื่อนไข และสิ่งที่ได้รับการเรียนรู้ ซึ่งจะเป็นวิธีการพัฒนาตนเองที่ยั่งยืนต่อไป

3. การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง ของข้าราชการครู ซึ่งจำแนกตามสถานภาพส่วนตัว ปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

3.1 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็น ของข้าราชการครูที่มีเพศต่างกันมี ความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เพศชายและเพศหญิงมีโอกาสดำเนินการได้รับความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างเท่าเทียมกัน หน่วยงานเปิดโอกาสให้มีการฝึกอบรมและนำมาปฏิบัติเท่าเทียมกัน จึงทำให้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเรียนรู้จากกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ โดยครูเพศชายมีความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้

เรียนเป็นศูนย์กลางมากกว่าครูเพศหญิง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้ชายชอบค้นคว้าในสิ่งที่แปลกใหม่อยู่ตลอดเวลาซึ่งมีข้อคิดที่น่าสนใจจากผลงานวิจัยของอุไรพร พานิชกุล (2539 : 120) พบว่า ครูเพศหญิงมีพฤติกรรมด้านการสอนมากกว่าครูเพศชายซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ครูเพศหญิงมีความรู้ ความเข้าใจหลักสูตรและเกิดความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการสอนมากกว่าครูเพศชาย

3.2 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน พบว่า มีความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยรวมทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนประถมศึกษานั้นมีลักษณะที่เหมือนกัน และยึดแนวทางของหลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ซึ่งจะมีรายละเอียดและ กำหนดขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูไว้ชัดเจนในสภาพปัจจุบันเนื้อหาวิชาและประสบการณ์มุ่ง ให้ผู้เรียนทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และสภาพสังคม เศรษฐกิจ ครูจึงต้องแสวงหาความรู้เทคนิค และวิธีสอนต่างๆ เพื่อจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรัส คำรัตน์ (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการในการพัฒนาการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ครูที่มีสถานภาพการสมรสต่างกันมีความต้องการพัฒนาการสอนโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ข้าราชการครูที่มีสถานภาพเป็นโสดมีระดับความคิดเห็นในด้านดังกล่าวมากกว่าข้าราชการครูที่มีสถานภาพ สมรส

3.3 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีอายุต่างกัน พบว่ามีความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้ ทั้งนี้เนื่องเพราะ ครูส่วนใหญ่มีอายุ ระหว่าง 35 – 45 ปี และสูงกว่า 45 ปี ซึ่งเป็นวัยผู้ใหญ่ และเป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำงานซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2538 : 19) ที่กล่าวไว้ว่า ผู้ใหญ่วัยกลางคนมีพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนและมีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่จึงทำให้ครูที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิสิฐ วงศ์จิตราทรร (2531: 170) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัญหาและความต้องการในการสอนของครูวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษาตอนปลาย พบว่า ครู วิทยาศาสตร์ที่มีอายุต่างกันมีปัญหาและความต้องการในการสอนไม่แตกต่างกัน

3.4 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของข้าราชการครู ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน พบว่า มีความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้ อาจเป็นเพราะ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มีความคาดหวังให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และทำงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้พร้อมที่จะทำประโยชน์ให้ กับสังคมตามบทบาทหน้าที่ของตนนอกจากนั้นหลักสูตรประถมศึกษา ยังมุ่งเน้นให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูจึงมีความ จำเป็นที่จะต้องศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจและจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้ทัน ต่อการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมัทนา จงสุขสันติกุล(2524 :79) ได้ทำการศึกษา เรื่องปัญหาของครูวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร วิชาวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูที่มี ประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ไม่แตกต่างกัน

4. ข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครได้ เสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทั้ง 5 ด้าน ผู้วิจัยได้หาคำความถี่แล้วจัดลำดับ ได้ดังนี้

4.1 ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข ข้าราชการครูให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ โดยเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อยคือการสร้างบรรยากาศภายใน ห้องเรียนมีผลต่อการเรียนรู้ ของผู้เรียน ครูควรตระหนักในเรื่องนี้ให้มาก ชิ้นงานที่สมบูรณ์และเก็บเป็นระบบจะทำให้ผู้เรียนมี ความพึงพอใจและจะกระตุ้นส่งผลให้ผู้เรียน เรียนรู้อย่างมีความสุข การใช้กระบวนการกลุ่มมาใช้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะมากยิ่งขึ้น และการเรียนการสอนควรมี การเสริมสร้างเทคนิค วิธีสอนที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนค้นพบความสนใจของตนเอง ตามลำดับ

4.2 ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม ข้าราชการครูให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ โดยเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อยคือ แหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ แบบบูรณาการ การสร้างความเข้าใจในเรื่องความคิดรวบยอดเป็นปัญหาสำหรับครูผู้สอน ในการ จัดการเรียนรู้แต่ละครั้งควรมีการส่งเสริมให้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและข้อจำกัด ในเรื่องของเวลาเป็นปัญหาต่อการนำเสนอผลงานของนักเรียน ดังนั้น หลักสูตรการสอนควรมีการ ยึดหยุ่นด้วย ตามลำดับ

4.3 ด้านการเรียนรู้จากคิดและปฏิบัติจริง ข้าราชการครูให้ความคิดเห็น และ ข้อเสนอแนะโดยเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย คือควรให้ผู้เรียน ได้ฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิด ทักษะกระบวนการคิดสม่ำเสมอควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของตนเองจากเพิ่ม สะสมงานด้วย นอกจากนี้ ครูควรคอยให้คำแนะนำ กระตุ้นเตือนและเสริมแรงผู้เรียนเพื่อสร้างความ มั่นใจในกระบวนการทำงานเป็นระยะ ๆ ต่อเนื่อง ตามลำดับ

4.4 ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น ข้าราชการครู ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ โดยเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย คือ การสร้างสถานการณ์ทางสังคมเพื่อให้ผู้เรียน ได้มีโอกาสในการทำงานร่วมกัน กิจกรรมการเรียนรู้การสอนควรให้เนื้อหายืดหยุ่นและสอดคล้อง กับผู้เรียน ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้สอน และครูควรสอน ให้ผู้เรียนรู้จักความรับผิดชอบการทำงานของตนเองและผู้อื่น ตามลำดับ

4.5 ด้านการเรียนรู้จากกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ข้าราชการครู ให้ความ คิดเห็นและข้อเสนอแนะ โดยเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย คือ ควรฝึกให้ผู้เรียนสามารถ สรุปความรู้และกิจกรรมปฏิบัติได้ด้วยตนเอง ครูที่สอนแต่ละวิชาควรมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ เพื่อไปใช้อย่างกว้างขวางและเป็นการประหยัด ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ที่ตนเอง สนใจและมีความถนัดและควรเปิด โอกาสให้ผู้เรียน ได้คิดค้นหาวิธีการเรียนรู้โดยครูเป็น ผู้อำนวยความสะดวกและเป็นแบบกันเอง ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ หรือสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ควรจัดให้มีการพัฒนาครูผู้สอนในสังกัด โดยอบรมสัมมนา ศึกษาดูงานหรือ ประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร เทคนิควิธีสอน การใช้สื่อการเรียนการสอนและการวัด ผลประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

2. สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครควรมีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการ จัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครู ทั้งรายบุคคลและโดยภาพรวม ทั้งนี้ เพื่อทราบผลการจัดการเรียนการสอนที่แท้จริงของครู และเป็นข้อมูลนำไปแก้ไข ปรับปรุง และ พัฒนาต่อไป

3. ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ควรนำความรู้ ที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็น ศูนย์กลางให้มีประสิทธิภาพ

4. ควรมีการจัดทำเอกสารคู่มือครูเกี่ยวกับ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึด ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแนวใหม่ เช่น การวัดผลตามสภาพจริงของผู้เรียน การใช้แฟ้มสะสมผลงาน

5. ควรจัดให้มีการอบรมสัมมนาปฏิบัติการ เกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้เกิดความสะดวกสำหรับครูผู้สอน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรศึกษาความคิดเห็นการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยวิธีอื่น ๆ เช่น วิธีสัมภาษณ์ เพื่อทราบแนวคิดหรือปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู
2. ควรศึกษาทดลองเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนโดยวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางกับแบบวิธีสอนแบบอื่น ๆ
3. ควรศึกษาปัญหาในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตามความคิดเห็นของผู้เรียน ครู ผู้บริหารหรือผู้ปกครองนักเรียน
4. ควรศึกษาความคิดเห็นเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางกับกลุ่มครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในสังกัดอื่นๆ ด้วย เช่น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครหรือสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา คุณารักษ์. การเรียนรู้แบบร่วมมือกันในชั้นเรียนบูรณาการ. กรุงเทพฯ :
วารสารทับแก้ว, 2541.
- การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร, สำนักงาน. ข้อมูลและสารสนเทศปีการศึกษา 2543.
กรุงเทพฯ : 2543 .อัดสำเนา.
- .รายงานการจัดการศึกษาประจำปี . กรุงเทพฯ : 2543. อัดสำเนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานประสานงานโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. คู่มืออบรม
ปฏิบัติการ กระบวนการเรียนการสอนแบบนักเรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: 2541.
กรมสามัญศึกษา. หน่วยศึกษานิเทศก์. การจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.
กรุงเทพฯ : 2540.
- กรมวิชาการ. สำนักงานทดสอบทางการศึกษา. คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา
“การสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง”. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. 2542.
- จิตพรรณ ทองคำ. การเล่นบทบาทสมมุติโดยเด็กมีส่วนร่วมในการจัดสื่อการเรียนที่มี
ผลต่อการ เรียนที่มีผลต่อการคลายการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและความ สามารถทาง
ภาษา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. 2536. ถ่ายเอกสาร.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การเรียนรู้....สู่ทักษะชีวิต.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2543.
- . สำนักงาน. ก้าวสู่ศวรรษใหม่เด็กไทยเรียนรู้อย่างมีความสุข.
กรุงเทพมหานคร : วีทีซีคอมมิวนิเคชั่น, 2543.
- . สำนักงาน. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์พรทิพย์กราฟฟิค, 2542.
- . ตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนา
คุณภาพการเรียนการสอน, 2541.
- . สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540 – 2544). กรุงเทพฯ :
สำนักนายกรัฐมนตรี, 2539.
- . รายงานการปฏิรูปการศึกษาไทย. วารสาร ,ปีที่ 2 ฉบับที่ 4 กรุงเทพฯ: 2544.

คณะกรรมการการศึกษาเอกชน,สำนักงาน.การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิด 5ทฤษฎี
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไอลีเดียสแควร์,2541.

จตุพร โพธิศิริ . การเปรียบเทียบผลของการฝึกด้วยตนเองกับการฝึกโดยครูที่มีต่อความคิด
สร้างสรรค์ทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดพรหมโลก
อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,2534.อัดสำเนา.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติ เพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.2537.

ชัยวัฒน์ วรรณพงษ์. “ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมุ่งสร้างกิจกรรมฝึกการคิด”,ปฏิรูปการศึกษา.
1(4): 8.(2541,1-15 พฤศจิกายน)

ถมรัตน์ บุญญานิตย์. การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.ในโรงเรียนสังกัด
กรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 6. สำนักพัฒนาการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม
เขตศึกษา 6. 2541. อัดสำเนา.

ทิตนา แคมมณี.การจัดการเรียนการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง.กรุงเทพฯ :
วารสารวิชาการ,2 (5) :3–25. 2542.

ธนู ฤทธิกุล. “การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง”วารสารวิชาการ.2542 : 42 –43.

ธวัชชัย เขียนประสิทธิ์. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ทาง
วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการสอนตามคู่มือครูและชุด
การ ชุดการเรียนด้วยตนเอง. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.2541. ถ่ายเอกสาร

นวลจิตต์ เชาวกิตพิงศ์. การสอนโดยให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางแบบCIPPA.กรุงเทพฯ :
วารสารวิชาการ,2542.

นิวัติ วศิศรี. การศึกษาการปฏิบัติงานตามแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่
เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษา.ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ :มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,2542.อัดสำเนา.

บั้งอร อนุเมธางกุล. การเปรียบเทียบผลการสอนวิชาการมัธยมศึกษาระดับปริญญาตรี
ระหว่างวิธีสอนอย่างเป็นระบบกับวิธีสอนตามปกติ . วารสารวิชาการราชภัฏ
ฉะเชิงเทรา,2541.

————. สอนอย่างไรจึงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้”วารสารราชภัฏฉะเชิงเทรา 2541.34-35

- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น . กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น,2543
- ปิยาภรณ์ รัตนกรกุล. ผลการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้การแบ่งกลุ่มแบบกลุ่มสัมฤทธิ์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์.กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2536.ถ่ายเอกสาร
- ประการ เกิดมีสุข. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการสะกดคำภาษาไทยของ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 โรงเรียนพณิชยการกรุงเทพโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือและกิจกรรมในห้องเรียนปกติ . วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.2539.ถ่ายเอกสาร.
- ประเวศ วะสี . ปฏิรูปการเรียนรู้.กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ,สำนักงานนายกรัฐมนตรี,2541.ถ่ายเอกสาร.
- ประสพ ขอดเมชัย.การศึกษาการปฏิบัติงานตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการของครูในเขตการศึกษา 9. สกลนคร : สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดสกลนคร,2541.
- ผกา สัตยธรรม. เทคนิคการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ. สาริศจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2524.
- พงษ์ศักดิ์ ปัญจพรผล. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์วิชาหัดศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพศึกษาระหว่างวิธีสอนโดยใช้ชุดการสอนกับวิธีการบรรยาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.2528.ถ่ายเอกสาร.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. ปรัชญาการศึกษาเบื้องต้น.กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2524.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. ตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง. ในโครง การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนเรื่อง การพัฒนาคุณครูตามเกณฑ์มาตรฐาน ระดับคุณภาพครู(NTQ)สู่การจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง(child – centered) และประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงาน. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.2543.
- พันทิพา อุทัยสุข และสิริวรรณ ศรีพล. วิทยาการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 14.กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดดุริการพิมพ์.2539.
- มานพ วงศ์สาขา.การเรียนรู้โดยนำตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมุกดาการ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,2541.อัดสำเนา

เขาวพา เดชะคุปต์.ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สำหรับการสอนในระดับประถมศึกษา.

วิทยานิพนธ์.ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.2539 .ถ่ายเอกสาร

รจนา ชัยมีเขียว.การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความสนใจต่อวิธีการสอนการพูดของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยการอภิปรายกลุ่มการแสดงบทบาทสมมติ และการสอน

ตามคู่มือครู. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร. 2530 .ถ่ายเอกสาร.

รุ่ง แก้วแดง. ปฏิบัติการศึกษาไทย.กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์มติชน,.2541.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ :

สุวีริยาสาสน์ .2538.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: บริษัทศึกษาพร,2531.

เลิศ อำนันทนะ. “ ความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก” แม่และเด็ก.2 (5) 21-24; มิถุนายน 2527.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์เลิฟแอนด์ลิฟเพรส,2541.

วรภัทร์ ภูเจริญ.การบริหารการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ :บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.2543.

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์.” การใช้บทบาทสมมุติในห้องเรียน” วิทยาสาร.30(7) : 10 –13 .2522.

ศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.ตัวบ่งชี้การ

เรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. 3-4. 2541.

สุจริต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์พรชัย. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา.กรุงเทพฯ :

ไทยวัฒนาพานิช,2523.

สุนีย์ ชุ่มจิต.การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติด้านมนุษย์สัมพันธ์ของ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนหน่วย”ชีวิตในบ้าน” ด้วยการสอนแบบใช้

และไม่ใช้การแสดงบทบาทสมมุติ.ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร .2523. ถ่ายเอกสาร.

สุรชาติ มานิตย์.การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและบุคลิกภาพ

ประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการสอนโดยการเป็นทีม กับ

การสอนตามคู่มือครู .ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร. 2530. ถ่ายเอกสาร.

สำเนา ศรีบุญแก้ว. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยระหว่าง

การสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางกับผู้สอนเป็นศูนย์กลาง.ปรินญาณิพนธ์

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.2533.ถ่ายเอกสาร.

สุรางค์ โค้วตระกูล . จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ. 2536.

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.การเรียนแบบร่วมมือ”โครงการพัฒนาคุณภาพการเรียน

การพัฒนาคุณภาพครูตามเกณฑ์มาตรฐานระดับคุณภาพครู(NTQ) ผู้จัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง(Child –centered) และการ

ประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงาน (Portfolio).กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.2537.

สำนักทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ .คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา

“ การสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง “ กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.2539.

สมาน อัสวภูมิ และคณะ.เอกสารประกอบการนิเทศการศึกษาแนวคิดและแนวปฏิบัติของ

โรงเรียนในการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง. อุบลราชธานี : หน่วย

ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10.2539.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิด 5 ทฤษฎี.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไคเคียสแควร์.2541.

สมหวัง พันระลี. “การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หัวใจของการปฏิรูป

หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน.วิทยาศาสตร์ 77.(2541,มิถุนายน- สิงหาคม)

สุจิตรา ศรีนวล. “สอนภาษาไทยอย่างไรเด็กจึงจะคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นและ

สอดคล้องกับนโยบายการปลูกฝังประชาธิปไตย” ว.ประชาศึกษา.35 (12) : 3 – 6.2528.

สิริรัตน์ เทียมเสริวงศ์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเทคนิคการขายโดยการสอน

ที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางกับการสอนแบบปกติของนักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ

โรงเรียนกรุงเทพธุรกิจพัฒนศึกษา.สารนิพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกธุรกิจศึกษา)กรุงเทพฯ :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.2542 .ถ่ายสำเนา.

สิปปนนท์ เกตุทัต. “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ 2542 และบทบาทใหม่ของ

คุรุสภา” วิทยาจารย์. 98(3) : 10 – 12 .(2542 มิถุนายน)

เสาวภา ณ นคร. “รูปแบบการเรียนการสอนนักเรียนเป็นศูนย์กลาง” ศูนย์วิจัยและพัฒนา

อาชีวศึกษา 4 หน่วย ศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา.2(3) : 4 – 5.(2542,มกราคม -มิถุนายน)

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่ .พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ :ธีระป๋อม, 2544.

----- . จิตวิทยาการเรียนรู้อยู่ผู้ใหญ่ .พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ :โอเคียสไตร์,2538.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ,กระทรวงศึกษาธิการ. รายงานสรุปย่อ

การวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ระหว่างปี 2540 - 2542

สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา.สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา

ศึกษาแห่งชาติ,2543.

สุพล วังสินธุ์. “CIPPA :รูปแบบและการดำเนินการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

วารสารวิชาการ.2(3) : 36.(2542, 3 มีนาคม)

-----, “แฟ้มสะสมงานนักเรียน (Student Portfolio) “วารสารวิชาการ.2(7) : กรกฎาคม

2542. หน้า 61 –64.

สุวิทย์ มูลคำ. แฟ้มสะสมงาน. พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์,2523

สุวิมล ว่องวาณิชและคณะ.รายงานการประเมินผลการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษา

วารสารวิชาการ.2543 : 62

อารี พันธุ์มณี. “ จากการสอนสู่การจุดประกายความใฝ่รู้” ในเอกสารสัมมนาทางวิชาการ

เรื่องครูธุรกิจในปี ค.ศ. 2000 .หน้า 1 ชลบุรี : โรงเรียนเทคโนโลยีศรีราชา.2541.

อนุก ศิลปนิลมาลย์. “มาฝึกเป็นครูที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบนักเรียนเป็นศูนย์กลางกันเถอะ”

วารสารวิชาการ.2(4) : 22.(2542)

อุษา ชูชาติ. สิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้สร้างสมองเด็กให้ฉลาดได้อย่างไร.สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี.

กรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี.

อวรรณ เชาว์ชาญ. การพัฒนาการเรียนการสอนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยที่ 2

ชีวิตในบ้านชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.ร้อยเอ็ด : โรงเรียน

ชุมชนบ้านโพนเมืองสำนักงานการประถมศึกษาอำเภออาจสามารถ, สำนักงาน

การประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด,2542.

Cronbach.Lee Joseph. (1970). **Essential of Psychological testing**.3 ed New York :

Harper and Row.

Conolay, J . c. “The Effects of Interdependent Learning Task and Role Play on

Sociometric Patterns, Work Norm Measures and Behavior in the Elementary

Classroom,” **Dissertation Abstracts Internation**. 37 : 4977 – A ; February , 1977.

Lowenfeld, v.**Creative and Mental Growth**. New york : Macmillan, Revised Edition, 1957.

Ruth, P. E. “ Small Group Cooperative Learning Improving Academic,Social Gains in the

Classroom,” **MASS Bulletin**. 69 (479) : 48 – 56 ; March, 1985.

Krejcie, Robert V. and Daryle Morgan. “ Determining Sample Size of Reseach

Activities , “ in **Journal of Educational and Phychological Measurement**.

30(3) : 608 –610 ;1970.

- Shoudt, J. T. " The Effect of Varying Levels of Role – Taking Skills on the Efficacy of RolePlaying Training with Kindergarten Children, " **Dissertation Abstracts International**.37 : 2754 – A; November, 1976.
- Shantz, C . V. " The Development of Social Cognition, " **Review of child Development Research**. C. , by E.M. Helhrington. 5 : 6 - 10 ; 1975.
- Winer, B.T. **Statistical Principles in Experinental Design International Student**, Edition, New York : Mc Graw – Hill, 1971.
- Anderson,Robertat T. (1997,July) . " **CHARGE...Asimulation Games Designed to Teach Group Member Roles to Prospextive Teacher .. Found To Be Effective**", **Resurces in Edncation (ERIC)**. 12 : 181.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

รองศาสตราจารย์ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์

นายวีระชัย ศรีเมือง

นายสวาสดี หาญกลับ

นายวิโรจน์ วรรณวงศ์สอน

ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดอุทัยธาราม

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมนนทบุรี

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ข.
หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

๔๘

ที่ ทม 1010(5)/^๐ทศ/ร

ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

11 กรกฎาคม 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ
เรียน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ (สป.กทม)
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

ด้วยนางวาสนา เลื่อมสุทธิ อาจารย์ 2 ระดับ 6 โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง นิสิตปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติจากภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่
ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร” โดยการควบคุมของรองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ เป็น
อาจารย์ที่ปรึกษา

ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขอเรียนเชิญท่านซึ่งมี
ความเกี่ยวข้องกับการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ได้อนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือ ซึ่ง
เป็นแบบสอบถามเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ไชยศรี วิวิธศิริ)

หัวหน้าภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่

โทร./โทรสาร. 02-6641000 ต่อ 5574

ที่ ทม 1010(5)/พิศ/ร

ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

11 กรกฎาคม 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดอุทัยธาราม
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

ด้วยนางวาสนา เลื่อมสุทธิ อาจารย์ 2 ระดับ 6 โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติจากภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "ความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครู กลุ่มโรงเรียนกรุงเทพมหานคร" โดยการควบคุมของรองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขอเรียนเชิญท่านซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ได้อนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือ ซึ่งเป็นแบบสอบถามเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

รองศาสตราจารย์เชียรศรี วิจิตรศิริ

(รองศาสตราจารย์เชียรศรี วิจิตรศิริ)

หัวหน้าภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่

โทร./โทรสาร. 02-6641000 ต่อ 5574

ที่ ทม 1010(5)/*พิเศษ*

ภาคการศึกษาผู้ใหญ่
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

11 กรกฎาคม 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมมนตร์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

ด้วยนางวราสนา เลื่อมสุทธิ อาจารย์ 2 ระดับ 6 โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติจากภาคการศึกษาผู้ใหญ่ ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร” โดยการควบคุมของรองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ เป็น อาจารย์ที่ปรึกษา

ภาคการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขอเรียนเชิญท่านซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ได้อนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือ ซึ่งเป็นแบบสอบถามเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์เชิยศรี วิวิธศิริ)

หัวหน้าภาคการศึกษาผู้ใหญ่
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคการศึกษาผู้ใหญ่

โทร./โทรสาร. 02-6641000 ต่อ 5574

ภาคผนวก ค.

หนังสือติดต่อขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ฝ่ายบริการการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษากรุงเทพมหานคร

ที่ ศธ 1140/.....

วันที่ 27 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

นางวราภรณ์ เลื่อมสุทธิ อาจารย์ ระดับ 6 โรงเรียนอนุบาลรัตนวงษ์ กรุงเทพมหานคร ได้ยื่นขออนุญาต
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ความคิดเห็นในการจัด-
การเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา-
กรุงเทพมหานคร " ในการนี้ ขอความร่วมมือให้ข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัด สป.กทม. ตอบแบบสอบถาม
เพื่อรวบรวมข้อมูลวิจัย ระหว่างวันที่ 24 กรกฎาคม 2544-วันที่ 3 สิงหาคม 2544

โดยจัดส่งข้อมูลให้โรงเรียนผ่าน สป.กทม. แล้วส่งคืนภายในวันที่ 6 สิงหาคม 2544

ฝ่ายบริการการศึกษา พิจารณาแล้วเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

เห็นสมควรแจ้งสถานศึกษาทุกโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนกรุงธน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(นายอาทิตย์ บุญรอด)

เจ้าหน้าที่บริหารงานธุรการ 6

๒๗.๗.๔๔

(นายสำราญ เกื้อกานันท์)

ผู้อำนวยการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ง.

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ 1104/ 3961

สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

อาคาร 4 . พญาไท ถนนศรีอยุธยา 101400

.... ๑๗

กรกฎาคม 2544

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการและอาจารย์ใหญ่โรงเรียนภายในกลุ่มกรุงธน ทุกโรง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 175 ชุด

ด้วยสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ได้รับแจ้งจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ขอความอนุเคราะห์ให้นางวาสนา เลื่อมสุทธิ นิสิตปริญญาโท ซึ่งกำลังทำวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ของครูภายในกลุ่มโรงเรียนกรุงธน สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พิจารณาแล้ว มีความเห็นว่าการวิจัยดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อทางราชการ

จึงเรียนมาเพื่อทราบและขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามให้ข้าราชการครู สาย ผู้สอนในโรงเรียนนี้ตามจำนวนแบบสอบถามที่ส่งมาด้วยแล้ว และกรุณารวบรวมส่งกลับคืน ภายใน วันที่ 6 สิงหาคม 2544 ด้วย จะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายตำรวจ เทือกพันธ์)

ผู้อำนวยการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ฝ่ายบริการทางการศึกษา

โทร. 02- 2458391

.....	ร่าง/ตรวจ
.....	พิมพ์
.....	หัวหน้างาน
.....	หัวหน้าฝ่าย
.....	พช.พอ.ป.กท.

ภาคผนวก จ.
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง **ความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของ**
ข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนกรุงธน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับ ความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียน
 เป็นศูนย์กลาง ตามลักษณะการเรียนรู้ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนรู้อย่างมี
 ความสุข ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง
 ด้านเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น และด้านการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามปลายเปิดเพื่อให้ท่านได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและ
 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนได้อย่างอิสระเสรี

แบบสอบถามชุดนี้ทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น ข้อคำตอบไม่มี
 ผลกระทบอย่างใดต่อผู้ตอบทั้งสิ้น จึงขอให้ท่านตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความคิด
 เห็นของท่านที่เป็นจริง

ขอขอบคุณที่ท่านกรุณาสละเวลาเพื่อตอบแบบสอบถามฉบับนี้

(นางวาสนา เลื่อมสุทธิ)

นิสิตปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ตอนที่ 1

ข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

- ☐ ชาย
- ☐ หญิง

2. อายุ

- ☐ ต่ำกว่า 35 ปี
- ☐ 35 – 45 ปี
- ☐ สูงกว่า 45 ปี

3. สถานภาพการสมรส

- ☐ โสด
- ☐ สมรส

4. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

- ☐ ต่ำกว่า 15 ปี
- ☐ 15 - 25 ปี
- ☐ สูงกว่า 25 ปี

ตอนที่ 2

ความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียง
ข้อละหนึ่งช่องเท่านั้น ซึ่งแต่ละช่องจะมีความหมายดังนี้

1	หมายถึง	การจัดกิจกรรมได้น้อยที่สุด
2	หมายถึง	การจัดกิจกรรมได้น้อย
3	หมายถึง	การจัดกิจกรรมได้ปานกลาง
4	หมายถึง	การจัดกิจกรรมได้มาก
5	หมายถึง	การจัดกิจกรรมได้มากที่สุด

ลำดับ ที่	กิจกรรมที่จัด	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข					
1	การจัดบรรยากาศในห้องเรียนทั้งครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ กันแบบเป็นกันเอง.....					
2	การจัดให้ผู้เรียนมีความเป็นอิสระเลือกเรียนรู้ได้ทุกครั้ง					
3	การส่งเสริมการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล.....					
4	การนำวิธีสอนหลายๆ วิธีมาประยุกต์ใช้สอนในชั้นเรียน.....					
5	การให้ผู้เรียนจัดมุมแสดงผลงานเป็นรายบุคคล.....					
6	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่ละคนพัฒนาตนเองตามศักยภาพ.....					
7	การจัดให้ผู้เรียนเรียนรู้จากเรื่องใกล้ตัว มีความหมายและเป็น ประโยชน์ต่อผู้เรียนโดยตรง.....					
8	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามถนัดและความสนใจของผู้เรียน.....					
9	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมเลือกใช้สื่อการเรียน การสอนทุกครั้ง.....					
10	การให้ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงและสนับสนุนให้ประสบ ความสำเร็จอย่างสม่ำเสมอ.....					
11	การจัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ทุกครั้ง.....					

ลำดับ ที่	กิจกรรมที่จัด	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
12	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ได้โดยตนเอง.....					
13	การแสดงความรัก ความเมตตา ความจริงใจ ให้ความอบอุ่น แบบพ่อแม่ของนักเรียน.....					
14	การจัดการเรียนรู้จากกิจกรรมที่แปลกใหม่ ท้าทายและสนุก เพื่อกระตุ้นให้อยากเรียนรู้ต่อไป.....					
ด้านการเรียนรู้แบบองค์รวม						
15	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการในทุกวิชา.....					
16	การนำเอาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตจริงของนักเรียนมาจัด สถานการณ์การเรียนรู้.....					
17	การร่วมวางแผนนำเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น สิ่งแวดล้อมมา เชื่อมโยงสัมพันธ์กับบทเรียน.....					
18	การเรียนรู้สภาพและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก.....					
19	การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อม.....					
20	การจัดการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์และมีความหมายเป็น ประโยชน์ทำให้ผู้เรียน รู้แนวทางพัฒนาตนเองต่อไปได้.....					
21	การประยุกต์กระบวนการเรียนรู้ที่นำไปใช้แก้ปัญหา ในชีวิตจริงของผู้เรียน.....					
22	การให้ผู้เรียนเสนอผลงานการเรียนรู้ที่ได้รับเป็นรายวัน หรือรายสัปดาห์.....					
23	การให้ผู้เรียนนำปัญหาจริงของชุมชนมาจัดทำโครงการ.....					
24	การจัดกิจกรรมให้เชื่อมโยงกับเนื้อหาและทักษะพื้นฐาน.....					
ด้านการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง						
25	การจัดกิจกรรมฝึกให้ผู้เรียนระดมความคิดอย่างสม่ำเสมอ.....					
26	การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการคิดและ กระบวนการปฏิบัติตน					

ลำดับ ที่	กิจกรรมที่จัด	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
27	การเชื่อมโยงความรู้เดิมของผู้เรียนกับความรู้ใหม่.....					
28	การพัฒนาสมองผู้เรียนโดยวิธีสอนแบบพหุปัญญา.....					
29	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนด้วยคอมพิวเตอร์.....					
30	การฝึกให้ผู้เรียนสร้างรูปแบบกระบวนการคิดของตนเอง อย่างต่อเนื่อง.....					
31	การให้ผู้เรียนคิดวางแผนก่อนการปฏิบัติงานทุกครั้ง.....					
32	การฝึกให้ผู้เรียนมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง จากแฟ้มสะสมงาน.....					
33	การให้ผู้เรียนนำเสนอผลงานที่สำเร็จตามกระบวนการ ทำงานครบทุกขั้นตอน.....					
	ด้านการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น					
34	การแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยใช้เทคนิคและวิธีการที่เหมาะสม.....					
35	การจัดให้ผู้เรียนทุกคนในชั้นได้มีโอกาสทำงานร่วมกัน อย่างทั่วถึง.....					
36	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกันระหว่างครูกับผู้เรียน.....					
37	การกระตุ้นและส่งเสริมค่านิยมการมีส่วนร่วมในการทำงาน ร่วมกันเป็นกลุ่ม					
38	การแลกเปลี่ยนวิธีการทำงาน สร้างสรรค์ผลงานและ การอยู่ร่วมกัน.....					
39	การจัดประสบการณ์การเข้าค่ายทางวิชาการ.....					
40	การสร้างเจตคติ ความร่วมมือและความตระหนักในการ ทำงานกลุ่มต่อผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง.....					
41	การจัดกิจกรรมแบบศูนย์การเรียนรู้.....					
42	การสร้างสถานการณ์การแก้ปัญหาสังคม ให้ผู้เรียนได้ ฝึกปฏิบัติจริง.....					
43	การให้ผู้เรียนร่วมกันจัดนิทรรศการอย่างสม่ำเสมอ.....					

ลำดับ ที่	กิจกรรมที่จัด	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	ด้านการเรียนรู้จากกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง					
44	การเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้ผู้เรียนสม่ำเสมอ.....					
45	การให้ผู้เรียนแต่ละคนเสนอรูปแบบวิธีการเรียนรู้ที่ตนถนัด.....					
46	การฝึกให้ผู้เรียนจัดลำดับขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้.....					
47	การให้ผู้เรียนนำเสนอวิธีการเรียนรู้อย่างหลากหลายและ เลือกใช้วิธีที่เหมาะสมได้					
48	การให้ผู้เรียนวิเคราะห์จุดเด่นจุดอ่อน ของวิธีการเรียนรู้ แต่ละวิธี.....					
49	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดค้นวิธีการเรียนรู้แบบใหม่ อยู่เสมอ.....					
50	การฝึกให้ผู้เรียนสามารถสรุปความรู้และกิจกรรมที่ปฏิบัติ ได้ด้วยตนเอง.....					
51	การจัดให้มีการประเมินผลกระบวนการเรียนรู้ของ นักเรียนเป็นรายบุคคล.....					
52	การใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าสำหรับผู้เรียน อย่างต่อเนื่อง.....					
53	การให้ผู้เรียนจัดทำโครงงานอย่างสม่ำเสมอ.....					
54	การจัดเวลาพิเศษให้ผู้เรียนได้มีการทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ เป็นประจำวัน.....					
55	การส่งเสริมให้ผู้เรียนร่วมกันศึกษาวิเคราะห์และทบทวน กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผ่านไปแล้ว.....					

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล

นางวาสนา เลื่อมสุทธิ

วัน เดือน ปี

05 เดือน กุมภาพันธ์ 2507

สถานที่เกิด

โรงพยาบาลหญิง (โรงพยาบาลราชวิถี) กรุงเทพมหานคร

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

27/9 หมู่ 9 ถ.เอกชัย 16 แขวงบางขุนเทียน เขตจอมทอง

กรุงเทพมหานคร. โทร.(02) 8930333, (02) 4154776

ตำแหน่งหน้าที่การงาน

อาจารย์ 2 ระดับ 7

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง ถ.วุฒากาศ ตลาดพลู แขวงบางค้อ

เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร.

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2526

มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.ศ.5 สาขาวิทยาศาสตร์)

จากโรงเรียนสิงหราชพิทยาคม (มัธยมวัดสิงห์)

จังหวัด กรุงเทพมหานคร.

พ.ศ. 2530

การศึกษาระดับบัณฑิต (วิชาเอกการประถมศึกษา)

จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน (มหาวิทยาลัยบูรพา)

จังหวัด ชลบุรี.

พ.ศ. 2544

การศึกษามหาบัณฑิต (วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่)

จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

จังหวัด กรุงเทพมหานคร.